Η ΕΡΤΕΡΠΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Φυλλάδ. 43. *Τόμος Β'.*

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1849.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΤΡΕΙΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΙ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Τὴν 10 ἰουλίου 1553, ὥραν δευτέραν μετὰ μεσημβρίαν, μέγας καννονίων κρότος ἀντήχησεν εἰς τὰ πυργία τοῦ Δούραμ-Χάουζ, παλατίου τότε τοῦ δουκὸς τοῦ Νορθουμπερλάνδ, γενικοῦ ἐξάρχου τοῦ βασιλείου, ἐπὶ τῆς θέσεως ὅπου τὴν σήμερον εἶναι ἡ λεγομένη ὁδὸς τῶν Ἀδελφῶν· καὶ, τοῦ σημείου τούτου δοθέντος, καὶ ἀπείρων ἄλλων πυροκροτημάτων ἀμέσως ἀποκριθέντων ἀπὸ τὰ μέρη ὅλα τοῦ Ταμέσεως ὅπου ἠδύνατο νὰ τεθῇ ὁποιουδήποτε εἴδους πορβόλον, συνοδία μεγαλοπρεπὴς ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ εἰρημένον παλάτιον, καὶ κατέβαινε τὸ φέρον εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ προαύλιον. Ἐκεῖ, πεντήκοντα λέμβοι τὴν ἐπερίμεναν, περικεκοσμημέναι μὲ χρυσοῦφάντους τάπητας, καὶ προσέτι μὲ σημαίας, ταινίας, ἀκροστόλια καὶ παράσημα μεταξοκέντητα βρίθοντα συμβόλων πολλῶν καὶ ἐμβλημάτων· ἑκάστη δὲ λέμβος ἐρρυμούλκει ὁλκάδα μεγάλην, πλήρη ὁπλοφόρων ἀνδρῶν καὶ μουσικῶν. Θαυμαστὸν ἀληθῶς καὶ μεγαλοπρεπὲς θέαμα! ἐπίστευες δὲ ὅτι καὶ χαρμόσυνον ἦτον συγχρόνως, διότι νέα καὶ ὡραία βασίλισσα ἀπήρχετο νὰ ἐνθρονισθῇ εἰς τὸν λεγόμενον Πύργον τοῦ Λονδίνου· ἀλλὰ χαρμόσυνον δυστυχῶς δὲν ἦτον! Ἀναμφιβόλως καὶ νέα ἦτον ἡ βασίλισσα ἐκείνη καὶ ὡραία· ἡ φύσις τὴν ἐπροίκισε, πλουσιώτερον ἴσως παρ' ἄλλην ὁποιανδήποτε θνητὴν, μὲ τὰ δῶρα ὅλα τοῦ σώματος καὶ τῆς διανοίας· λαμπρὸν καὶ περιφανὲς εἶχε τὸ γένος· περιπλέον, παρίστανε θρησκείαν νέαν, τότε νεωστὶ εἰσαχθεῖσαν εἰς τὸ ἔθνος, καὶ μέλλουσαν νὰ κινδυνεύσῃ μεγάλως, ἴσως καὶ ἐξ ὁλοκλήρου νὰ καταστραφῇ, ἂν γυνὴ ἄλλη ἀντιποιουμένη τὸν ἀγγλικὸν θρόνον, ἡ βασιλόπαις Μαρία, ἐβασίλευεν ἀντ' αὐτῆς. Θιασώτας εἶχε, μεταξὺ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ἄνδρας διαπρέποντας εἰς τὸν κλῆρον διὰ τὰ φῶτα καὶ τὴν εὐγλωττίαν των· τέλος πάντων, τὰ στόματα ὅλα ἐγκωμίαζαν τὰς ἐρασμίας ἀρετάς της, τὰ ἔξοχά της προτερήματα, τὰ σπανιά της θέλγητρα. . . . Καὶ ὡστόσον, καὶ μ' ὅλα τὰ λαμπρὰ ταῦτα πλεονεκτήματα, ἐπειδὴ δὲν ἦτον ἡ πλησιεστέρα τοῦ ἀποθιώσαντος βασιλέως συγγενὴς, ἐπειδὴ πρὸ πάντων ὁ περιβαλὼν αὐτὴν μὲ τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν ἦτον ἄνθρωπος μισούμενος ἐν γένει διὰ τὴν ὑπεροπτι-

κὴν ἀγερωχίαν του, ὁ πενθερὸς αὐτῆς δοὺξ τοῦ Νορθουμπερλὰνδ, ἡ ἀναγόρευσις τῆς λέδης Ἰωάννας Δώδλεϋ δυσπιστίας ἐνέπνεε καὶ φόβους. Ὅθεν καὶ ὅταν ὁ ὑπερήφανος δοὺξ ἤρχετο, πᾶσαν πρωΐαν, εἰς τὸ ἀγροκήπιον αὐτῆς Σιὼν-Χάουζ, ὅπου διῆγεν ἕως τότε μονήρη σχεδὸν βίον, καὶ τὴν συνώδευεν εἰς τὸ παλάτιον αὐτοῦ, ἐν μέσῳ πολυκρότου συνοδίας ἱππέων, κἀμμία εὐφημία, κἀνεὶς ἀλαλαγμὸς χαρᾶς, δὲν τὴν ὑπεδέχοντο διαβαίνουσαν. Ὁ λαὸς, ἀντὶ νὰ πανηγυρίσῃ τὴν εἴσοδόν της εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἐφύλαττεν ἀπ' ἐναντίας σκυθρωπὴν καὶ ἀπαίσιον σιωπήν. Ναὶ μὲν, ἡ νεότης καὶ τὸ ἀληθῶς ἐξαίσιον κάλλος της ἐκίνουν ζωηρὰν εἰς ὅλους συμπάθειαν, καὶ ψιθυρισμὸς θαυμασμοῦ ἠγείρετο παντοῦ εἰς τὴν παρουσίαν της· ἀλλ' ἀμέσως ἡ ἐμφάνισις τοῦ Νορθουμπερλὰνδ, ἀκολουθοῦντος αὐτὴν ἐκ τοῦ πλησίον, καὶ κυττάζοντος τὸ πλῆθος μὲ βλέμματα ζητοῦντα νὰ ἐμβατεύσουν εἰς τὰ κρύφια τῶν διαλογισμῶν του, ἐπάγονε τὴν ἀπερίσκεπτον ὁρμὴν ἐκείνην, καὶ κατηφῆ ἀνησυχίαν ἐρρίπτεν εἰς ὅλας τὰς καρδίας.

Τὴν προτεραίαν, ἡ λέδη Ἰωάννα Δώδλεϋ, γνωστὴ μᾶλλον ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας της ὡς Ἰωάννα Γρέϋ, ἐπληροφορήθη περὶ τοῦ ὑψηλοῦ της προορισμοῦ, ἢ μᾶλλον, καθὼς ἡ ἰδία τότε τὸ εἶπε, περὶ τῆς *ὀλεθρίας εἱμαρμένης της*.

Πρὸ τριῶν ἡμερῶν, Ἐδουάρδος ὁ Γ' δὲν ὑπῆρχε μεταξὺ τῶν ζώντων. Ὁ Νορθουμπερλὰνδ, κατ' ἀρχὰς μὲν ἐκράτησε μυστικὸν τὸ συμβὰν τοῦτο, ἐλπίζων, διὰ πλαστῶν ἐπιστολῶν, ν' ἀπατήσῃ πρὸς καιρὸν τὰς δύω βασιλόπαιδας, Μαρίαν καὶ Ἐλισάβετ, ἀδελφὰς τοῦ ἀποβιώσαντος μονάρχου· ἀλλὰ μαθὼν, ὅτι ὅλαι του αἱ προφυλάξεις αὐταὶ ἀπέβησαν μάταιαι, καὶ ὅτι ἡ ἀγγελία τοῦ θανάτου του εἶχε φθάσει εἰς αὐτὰς, ἀπεφάσισεν αἴφνης νὰ βάψῃ τὴν προσωπίδα, καὶ ν' ἀναγορεύσῃ βασίλισσαν τὴν νύμφην του.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, συνοδευόμενος ἀπὸ μέλη τινὰ τοῦ ἰδιαιτέρου συμβουλίου, μετέβη εἰς Σιὼν-Χάουζ, καὶ ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Ἰωάνναν ὅτι, κατὰ τὸ διάταγμα τοῦ τελευταίου βασιλέως (τὸ ὁποῖον διὰ βαδιουργίας κατώρθωσεν ὁ δοὺξ νὰ λάβῃ), ἐπροσκαλεῖτο εἰς τὴν διαδοχὴν τοῦ θρόνου.

Ἡ λέδη Γρέϋ ἀπεποιήθη εὐθὺς τὴν ὑπερτάτην ἀξίαν, κηρύξασα ἀδιστάκτως τὰ δικαιώματα τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἐδουάρδου, καὶ εἰποῦσα μετὰ ταῦτα τὰ ἑξῆς·

« Δὲν εἶμαι τόσον νέα ὥστε νὰ μὴ γνωρίζω τὰς » προδοσίας τῆς τύχης, καὶ νὰ μὴν ἠξεύρω νὰ προ- » φυλαχθῶ. Ἂν ἡ τύχη πλουτίζῃ τινὰς, σκοπὸν » ἔχει μετὰ ταῦτα νὰ τοὺς ἀπογυμνώσῃ· ἂν ὑψώνῃ » ἄλλους, αἰτία εἶναι διότι θέλει νὰ λάβῃ ἀκολού- » θως τὴν ἡδονὴν νὰ τοὺς κρημνίσῃ· Ἄνθρωπος ὅστις » ἀπέλαβε χθὲς τὰ δῶρα τῆς εὐνοίας της, γίνεται » σήμερον παίγνιόν της. Ἂν τὴν ἀφήσω τώρα νὰ » μὲ στέψῃ, θὰ βιασθῶ αὔριον νὰ τῆς ἀποδώσω, συγ- » χρόνως ἴσως, καὶ τὸ στέμμα καὶ τὴν ζωήν... Ἔπει- » τα, ποῖος εἶναι ὁ θρόνος τὸν ὁποῖον ἡ δολία της » χεὶρ εἰς ἐμὲ προσφέρει; Θρόνος βιαίως, αἰσχρῶς » ἁρπαγεὶς ἀπὸ τὴν ἑξ Ἀραγῶνος Αἰκατερίναν· θρό- » νος τὸν ὁποῖον ἐπλήρωσε μὲ τὴν κεφαλήν της Ἄννα » ἡ Βολένα, καὶ ἄλλαι μετ' αὐτήν. Διατί λοιπὸν » θέλετε ν' ἀναμιχθῇ τὸ αἷμά μου μὲ τὸ αἷμά των; » Διατί θέλετε νὰ προσφέρετε εἰς ὁλοκαύτωμα καὶ » ἄλλο ἀκόμη θῦμα; »

Ἱκανὰς ὥρας ἐπέμεινεν ἀρνουμένη τοιουτοτρόπως ἡ Ἰωάννα· ἀλλὰ τέλος πάντων, ὑπείκουσα εἰς τὰς προτροπὰς τῶν συγγενῶν της, καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰς θερμὰς ἱκεσίας τοῦ συζύγου της, τοῦ λόρδου Γυιλφὸρδ Δώδλεϋ, τὸν ὁποῖον περιπαθῶς ἠγάπα, ἠναγκάσθη νὰ ἐνδώσῃ. . . .

Τὴν ἐπαύριον τὸ πρωΐ, μεταβᾶσα, ὡς εἴπαμεν, εἰς Δούραμ-Χάουζ, ἐδέχθη ἐκεῖ τὸ σέβας τῶν ὑπηκόων της, καὶ ἐφιλεύθη εἰς γεῦμα πολυτελὲς, πρὸ τοῦ νὰ πορευθῇ μετὰ μεγάλης πομπῆς εἰς τὸν Πύργον τοῦ Λονδίνου, ὅπου, κατὰ τὰ ἀρχαῖα ἔθιμα, οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀγγλίας ἔπρεπε νὰ διέλθουν τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς βασιλείας των.

Ἡ διήγησίς μας ἀρχίζει τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεώς της πρὸς τὸ ἀρχαῖον τοῦτο φρούριον, φρούριον τὸ ὁποῖον ἐχρημάτισε διαδοχικῶς καὶ παλάτιον καὶ φυλακὴ τῶν ἐστεμμένων κεφαλῶν.

Δύω σεβάσμιοι ἄνδρες, ἀποτελοῦντες μέρος τῆς συνοδίας, ὁ Κράμμερ, ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Καντορβερὺ καὶ ὁ Ρίδλεϋ, ἐπίσκοπος τοῦ Λονδίνου, ἀρχηγοὶ ἀμφότεροι τῆς νέας εὐαγγελικῆς ἐκκλησίας, κατέβαιναν τὸ προαύλιον συνομιλοῦντες. Ὁ πρῶτος, ἀφοῦ ἔστρεψε τὰ βλέμματά του πρὸς τὸ πλῆθος τὸ περιστοιχίζον τὸ Δούραμ-Χάουζ, καὶ μένον ἀκίνητον καὶ σιωπηλὸν καθὼς τὴν πρωΐαν, εἶπεν αἴφνης πρὸς τὸν δεύτερον·

—Ἡ σιωπὴ αὕτη, μυλόρδε, τίποτε καλὸν δὲν προαναγγέλλει· ἂν δὲν ἀπατῶμαι, εἰς τὸ βάθος τῶν καρδιῶν τούτων βασιλεύει μεγάλη καὶ ἐπικίνδυνος δυσαρέσκεια. Τοιαύτη δὲν εἶναι ἡ συνήθης ὑποδοχὴ τῶν ἀξιοτίμων πολιτῶν τοῦ Λονδίνου εἰς τελετὰς τόσον λαμπρὰς, καθὼς αὐτὴν τὴν ὁποίαν ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ δοὺξ τοῦ Νορθουμπερλὰνδ σήμερον ἡτοίμασεν.

—Ἔχετε δίκαιον, μυλόρδε, ἀπεκρίθη ὁ Ρίδλεϋ· τὸ ἀκροατήριον ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἐκήρυξα σήμερον τὸν θεῖον λόγον, εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Παύλου, ἐτόλμησε νὰ μουρμουρίσῃ ὅταν ἀπέδειξα ἐναργῶς, νομίζω, ὅτι ἡ νόθος γέννησις τῆς Μαρίας καὶ τῆς Ἐλισάβετ τὰς ἀπέκλεισε τῶν δικαιωμάτων τοῦ θρόνου. Εἰς μάτην τοὺς ἀπέδειξα ὅτι, ἂν ἀνείχοντο νὰ βασιλεύσῃ ἡ Μαρία, θὰ ἔπιπταν πάλιν εὐθὺς εἰς τὸ σκότος, εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν· εἰς μάτην ἐξεθείασα τὰς ἀρετὰς τῆς νέας μας βασιλίσσης· εἰς μάτην τοὺς ἀνήγγειλα ὅτι ἡτοιμάζετο νὰ ἐκτελέσῃ τὰ σοφὰ διατάγματα τοῦ εὐσεβοῦς προκατόχου της· μὲ ἄφιναν μὲν νὰ λέγω, ἀλλ' ἐξῆλθαν ὅλοι μὲ πρόσωπα ἀνθρώπων ἀποφασισμένων νὰ μὴν ἀναγνωρίσουν ποσῶς τὴν ἀξιοθρήνητον πλάνην των.

—Ναὶ, ναὶ, εἶναι ὅλα προμηνύματα μεγάλων πολιτικῶν ταραχῶν, ἀπεκρίθη στενάζων ὁ Κράμμερ, καὶ, μολονότι εἰς ἡμᾶς δὲν ἐδόθη νὰ προγνωρίζωμεν τὸ μέλλον, φοβοῦμαι διὰ τὴν ἐκκλησίαν μας προσεγγίζοντας σκληροὺς καταδιωγμούς. Ὁ

Θεὸς ἀς μᾶς σώσῃ! ὁ Θεὸς ἀς φυλάττῃ τὴν βασίλισσαν Ἰωάνναν, τὴν βεβαίαν καὶ ἀσφαλῆ προστάτιν μας! Ἂν ἡ Μαρία βασιλεύσῃ. . . . .

—Ἂν βασιλεύσῃ ἡ ὑποκρίτρια καὶ ψευδευλαβὴς αὐτὴ γυνὴ, τὸν διέκοψεν ὁ Ρίδλεϋ συσπῶν τὰ ὀφρύδια, ἡ Σεβασμιότης Σου καὶ ἐγὼ δὲν θὰ βραδύνωμεν νὰ λάβωμεν εἰς τὸν Πύργον τὴν θέσιν τοῦ Γάρδινερ καὶ τοῦ Βόννερ. . . . Ἀλλ' ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ φόβοι μας εἶναι ἀληθεῖς, ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι ἡμέραι πονηραὶ ἔρχονται, ὅτι ἡ Ρώμη καὶ αἱ βδελυρίαι της θὰ ὑπερισχύσουν ἐκ νέου, καὶ ἡ ἐκκλησία μας ἔχει ἀνάγκην μάρτυρος, ἰδοὺ ἐγὼ, εἶμαι ἕτοιμος.

—Καὶ ἐγὼ ἕτοιμος εἶμαι, ἀνεκραξεν ὁ Κράμμερ μὲ τόνον θρησκευτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ.

Ὄπισθεν αὐτῶν ἤρχοντο δώδεκα Γάλλοι λαμπρῶς ἐνδεδυμένοι· ἐφόρουν οὗτοι ὑπενδύτας ἀπὸ ὕφασμα δαμασκηνὸν λευκὸν μὲ χρυσᾶς ῥάβδους· ἐπενδύτας κοντοὺς ἀπὸ βελοῦδον κόκκινον, ἐνδεδυμένους ἔσωθεν μὲ μεταξωτὸν ἰσβαφὲς, καὶ σαρκόχρα βρακία. Οἱ εὐγενεῖς οὗτοι ἄνδρες, ζωηροὶ, εὐκίνητοι, εὔρωστοι, ἀπετέλουν τὴν συνοδίαν τοῦ κυρίου Ἀντωνίου Νουὰλ, πρέσβεως τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Ἑνρίκου τοῦ Β'. Ἀκολούθει μετὰ ταῦτα ἴσος ἀριθμὸς ἱπποτῶν Καστιλλίων, ὀπαδῶν τοῦ κυρίου Σίμωνος Ρενὰρ, πρέσβεως τοῦ αὐτοκράτορος Καρόλου τοῦ Ἑ. Φοροῦντες βελοῦδα μαῦρα, χωρὶς κἀνένα στολισμὸν, οἱ Ἱσπανοὶ οὗτοι διέφεραν τόσον τῶν κομψῶν Γάλλων κατὰ τὴν σοβαρότητα καὶ ἐμβρίθειαν τῶν κινημάτων των, ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἁπλότητα τῶν ἐνδυμάτων.

Ὁ Σίμων Ρενὰρ δὲν ἦτον ὀλιγώτερον σεμνῶς ἐνδεδυμένος· μόνον κόσμημα ἔφερε τὸ παράσημον τοῦ Χρυσοῦ Δέρατος. Καὶ ὡστόσον, ἐν μέσῳ ὅλης τῆς λαμπρᾶς ταύτης συνοδίας, αὐτὸς ἴσως εἵλκυε καὶ προσήλκυε περισσότερον τὴν προσοχὴν τῶν ἀνθρώπων. Ἐπειδὴ πρόκειται νὰ παραστήσῃ πρόσωπον ἔξοχον εἰς τὴν ἱστορίαν ταύτην, δὲν εἶναι ἴσως ἐκτὸς τοῦ προκειμένου νὰ ἐνδιατρίψωμεν λεπτομερέστερον εἰς τὰ τῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς του. Τὸ ἀνάστημά του δὲν ἦτον ὑψηλόν· ἦτον ἰσχνὸς, πλὴν εὔρωστος· τὸ πρόσωπόν του, μελαγχροινὸν εἰς ἄκρον, ἐφαίνετο ἀκόμη μελαγχροινότερον διὰ τῆς ἀντιθέσεως αὐτοῦ πρὸς τὸν πώγωνα καὶ τὸν μύστακα, ὄντας σχεδὸν λευκοὺς· εἶχε μακρὰν καὶ κυρτὴν τὴν ῥῖνα· οἱ δὲ κατάμαυροι ὀφθαλμοί του ἤστραπταν τόσον, ὥστε ὀλίγοι ἄνθρωποι ἠδύναντο νὰ ὑποφέρουν τὴν λάμψιν τοῦ αὐστηροῦ καὶ ἐρευνητικοῦ του βλέμματος. Καὶ τὰ κινήματά του ὅλα καὶ ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου του εἶχάν τι μυστηριῶδες, ἐμπνέον φόβον· ὁ δὲ φόβος οὗτος δὲν ἦτον ἄλογος, διότι ποτὲ δὲν ἐσυγχώρησεν ὕβριν, οὔτε κἀνὲν μέσον ἐκδικήσεως ἀφῆκε ποτὲ ἀμεταχείριστον. Διπλωμάτης ἐπιτήδειος, χαίρων εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν τὴν εὔνοιαν τοῦ ἰσχυροτέρου τῶν ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης, διαθέτων, καθὼς ἐλέγετο, θησαυροὺς ἀπείρους, ἐχθρὸς ἀδυσώπητος, φίλος ἄπιστος, ἐραστὴς ἐπικίνδυνος, ἀναμιγνυόμενος εἰς ὅλας τὰς πολιτικὰς βαδιουργίας, εἰς ὅλας τὰς συνωμοσίας, ὁ Σίμων Ρενὰρ ἐχρημάτισεν ἱκανὸν καιρὸν ὑποκείμενον ἐκπλήξεως καὶ φρίκης εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἐδουάρδου· εἵλκυσε δὲ συγχρόνως τὰς ὑποψίας καὶ τὴν ζηλοτυπίαν τοῦ Νορθουμπερλὰνδ, θεωροῦντος αὐτὸν ὡς ἐπικίνδυνον ἀντίπαλον. Διενέξεις συχναὶ εἶχαν ἀναφυῆ μεταξὺ τῶν δύω τούτων πολιτικῶν ἀνδρῶν, ἰσχυρῶν ἐπίσης καὶ φοβερῶν ἀμφοτέρων. Τὴν σήμερον ὅμως, ὁ δοὺξ, εὑρισκόμενος εἰς θέσιν ἀκροσφαλῆ καὶ κρίσιμον, ἐνόμιζε φρόνιμον νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὴν ἐχθροπάθειάν του ἀνακωχὴν, ὑπαγορευομένην ἀπὸ τὰς περιστάσεις, καὶ νὰ πλησιάσῃ, πρὸς ὥραν τοὐλάχιστον, τὸν ἀνταγωνιστήν του τοῦτον, τοῦ ὁποίου ἡ κακὴ πρὸς αὐτὸν διάθεσις, ἀπροκαλύπτως κρυπτομένη, ἠδύνατο καιρίως νὰ τὸν βλάψῃ.

Προικισμένος μὲ περισσοτέραν παρὰ τὴν ἀναγκαιοῦσαν εἰς αὐλικὸν ἀξίαν, καὶ μὴ στερούμενος τοιαύτης μήτε ὡς διπλωμάτης, ἀλλ' ὑποδεέστερος ὢν κατὰ τὴν πανουργίαν, τὴν τόλμην, καὶ τὴν ἀνωτέραν ἱκανότητα τοῦ συμπρεσβευτοῦ του, ὁ πρέσβυς τῆς Γαλλίας Νουὰλ θὰ ἦτον ἀνίσχυρος ἀντίπαλος κατὰ τοῦ Ρενὰρ, ἂν εὑρίσκοντο εἰς θέσιν πολεμίαν μεταξύ των· ἀλλὰ μῖσος τότε κοινὸν τοὺς ἤνονεν! Ἦσαν ἀμφότεροι ἐχθροὶ ἀδιάλλακτοι τοῦ Νορθουμπερλὰνδ· ἀμφότεροι εἶχαν ὀμόσει τὸν ὄλεθρόν του, καὶ τὸν ὄλεθρον τῆς παρ' αὐτοῦ ἀναγορευομένης βασιλίσσης.

Μόλις ἐμβῆκαν εἰς τὴν λέμβον των, ἀπεμακρύνθησαν ὀπισθοῦν ἀπὸ τοὺς ὀπαδούς των, καὶ ἤρχισε μεταξὺ αὐτῶν ὁ ἑξῆς μυστικὸς διάλογος·

—Πόσον νομίζεις θὰ διαρκέσῃ ἡ παροῦσα κωμῳδία; ἠρώτησε γελῶν ὁ Νουάλ.

—Οὔτε μίαν ἡμέραν, οὔτε μίαν ὥραν, ἂν οἱ δύσπιστοι αὐτοὶ, ἀλλὰ καθ' ὑπερβολὴν δειλοὶ Ἄγγλοι θελήσουν νὰ ἑνωθοῦν μεταξύ των καὶ νὰ ἐμπιστευθοῦν εἰς ἐμέ.

—Νὰ ἐμπιστευθοῦν εἰς σέ; ἀπεκρίθη χαμογελῶν πονηρῶς ὁ Νουάλ· ἀλλ' αὐτοὶ φοβοῦνται περισσότερον σὲ παρὰ τὸν Νορθουμπερλὰνδ.

—Χωρὶς ἐμὲ τίποτε δὲν θὰ κατορθώσουν, ἀπεκρίθη ψυχρῶς ὁ πρέσβυς τῆς Ἱσπανίας. Ἄκουσε καλὰ τοῦτο, Νουάλ. Ἐγὼ, ὁ Σίμων Ρενὰρ, ἁπλοῦς δικαστὴς τοῦ Ἀμὸν εἰς Φρὰνσιε-Κοντὲ, καὶ ἀντιπρόσωπος ἀνάξιος τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος Καρόλου τοῦ Ἑ, κρατῶ εἰς χεῖράς μου τὴν τύχην τῆς γηραιᾶς Ἀγγλίας.

—Ἀ! ἀ! ἀ! νὰ σ' εὐλογήσῃ ὁ Θεός! . . . . . Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Μαδρὶτ, κυριε δικαστὰ, ἔγεινες, καθὼς βλέπω, διδάσκαλος εἰς τὴν ἐπιστήμην τῆς κομποῤῥημοσύνης!

—Δὲν κομποῤῥημονῶ, κύριε, λέγων ταῦτα, ἀπεκρίθη σοβαρῶς ὁ Ἱσπανός. Ἂν εἶχα ἑνωθῆ μὲ τὸν Νορθουμπερλὰνδ καὶ μὲ τὸν Σουφόλκ, θ' ἀνέβαινε βέβαια ἡ Ἰωάννα εἰς τὸν θρόνον. Παρέχων δὲ τὴν συνδρομήν μου εἰς τὸ ἰδιαίτερον συμβούλιον, τὸ ὁποῖον, καθὼς πολὺ καλὰ γνωρίζεις, μισεῖ μυστικῶς τὸν δοῦκα ὡς ἡμεῖς, θ' ἁρπάσω τὸ σκῆπτρον ἀπὸ τὴν νύμφην του, καὶ θὰ τὸ δώσω εἰς τὴν Μαρίαν. Σοῦ λέγω δὲ καὶ ἄλλο· μάθε ὅτι, ἂν δὲν ἤθελα νὰ κάμω βεβαιοτέραν τὴν καταστροφὴν τοῦ Νορθουμπερλὰνδ, εἰς τὴν ἐξουσίαν μου ἦτον νὰ μὴ τὸν ἀφήσω νὰ φθάσῃ οὔτε ἐκεῖ ὅπου ἔφθασεν.

Ἀλλὰ τώρα ἐπροχώρησε τόσον, ὥστε εἶναι ἀδύνατον εἰς αὐτὸν νὰ ὀπισθοδρομήσῃ.

—Τὸ κατ' αὐτοῦ μῖσός μου δὲν εἶναι κατώτερον τοῦ ἐδικοῦ σου, κύριε Ρενὰρ, καὶ ἡ πτῶσις του δὲν θὰ μὲ χαροποιήσῃ ὀλιγώτερον παρὰ σέ, ἢ ἄλλον ὁποιονδήποτε τῶν ἐχθρῶν του· δὲν ἠμπορῶ ὅμως καὶ νὰ κλείσω τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν δύναμίν του. Ὁ ἐπιστήθιος φίλος του μέγας ναύαρχος Κλιντὼν εἶναι κύριος τοῦ Πύργου, καὶ ὁ Πύργος εἶναι πλήρης στρατευμάτων καὶ πολεμοφοδίων· τὸ βασιλικὸν ταμεῖον εὑρίσκεται εἰς χεῖρας τοῦ δουκός. καὶ στρατὸς καὶ στόλος εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν του· καὶ περιπλέον, τὸ ἰδιαίτερον συμβούλιον ἐπεκύρωσεν ὅλας τὰς ἀποφάσεις του, ὤμοσεν ὅρκον ὑποταγῆς εἰς τὴν Ἰωάνναν, ἐκήρυξε τὴν Μαρίαν νόθον, καὶ, ὡς τοιαύτην, ἀνίκανον διαδοχῆς.

— Πολὺ καλά! ὅσα ἐπεκύρωσαν θὰ τ' ἀκυρώσουν . . . . . Ἀλλ' εἶναι καιρὸς, Νουὰλ, νὰ σοῦ τὰ εἰπῶ ὅλα. Ὄμοσέ μου πρῶτον ἐπὶ τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων ὅτι ἠμπορῶ νὰ ἐμπιστευθῶ εἰς σέ.

—Τὸ ὀμνύω . . . . Ἀρκεῖ, ἐπρόσθεσε χαμογελῶν, τὸ σχέδιόν σου νὰ μὴ περιέχῃ τι ἐναντίον εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ βασιλέως καὶ κυρίου μου Ἐδρίκου τοῦ Β'.

—Περὶ τούτου κρῖνε σὺ ὁ ἴδιος· πρόκειται περὶ συνωμοσίας κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ Νορθουμπερλάνδ.

—Ὄχι δά! . . . καὶ ποῖος ὁ ἐνεργῶν τὴν συνωμοσίαν;

—Ἀπόψε σὲ ἑνόνω μὲ τοὺς συνωμότας.

—Τὰ ὀνόματά των;

—Τί σὲ μέλει; ἐγὼ εἶμαι ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν. Ἐμβαίνεις;

—Εὐχαρίστως· ἀλλὰ κατὰ ποῖον τρόπον ὁ δοὺξ θὰ θανατωθῇ;

—Διὰ τοῦ δημίου. Τοῦ φυλάττομεν θάνατον εἰς τὸ ὕπαιθρον· τὸν θάνατον τῶν προδοτῶν.

—Πάντοτε μυστηριώδης ὑπῆρξες, κύριε, εἶπε ξηρῶς ὁ πρέσβυς τῆς Γαλλίας, καὶ τοιοῦτος εἶσαι παραποτὲ σήμερον . . . . Μολαταῦτα, ἐγὼ ἐξ ὅλης καρδίας ἐμβαίνω εἰς τὴν συνωμοσίαν. Τῇ ἀληθείᾳ μεγίστην εὐχαρίστησιν θὰ λάβω ἂν προσφέρω εἰς τὴν βασίλισσαν Μαρίαν τὴν κεφαλὴν τοῦ Νορθουμπερλάνδ· δῶρον ὄχι ὀλιγώτερον εἰς αὐτὴν εὐπρόσδεκτον, παρὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ Κικέρωνος εἰς τὴν Φουλβίαν.

—Τὸ ἐδικόν μου δῶρον θὰ ἦναι ἀπειράκις εὐπροσδεκτότερον, εἶπε, βλοσυρῶς βλέπων, ὁ Σίμων Ρενὰρ, διότι θὰ τῆς προσφέρω τὴν ὡραιοτέραν,—τὴν σοφωτέραν καὶ ὡραιοτέραν, —κεφαλὴν τῆς Ἀγγλίας, τὴν κεφαλὴν τῆς βασιλίσσης Ἰωάννας.

Διαρκοῦντος τοῦ διαλόγου τούτου, ἡ συνοδία ηὔξανε, προστεθέντων μελῶν πολλῶν τοῦ ἰδιαιτέρου συμβουλίου, ὁποῖοι ἦσαν οἱ κόμητες Ἀρονδελ, Σριουσβουρὺ, Ὠντικτων καὶ Πεμπρὼκ, ὁ λόρδος Κόβαμ, ὁ λόρδος Ρὶτς καὶ ἄλλοι τινὲς ἄνδρες διάσημοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων δὲν πρέπει νὰ παραλείψωμεν τὸν κύριον Γουΐλλιαμ Σεσὶλ, πρῶτον γραμματέα τῆς ἐπικρατείας, τὸν ὀνομασθέντα μετὰ ταῦτα *μέγαν λόρδον Βώργλεϋ*. Ὁ Πεμπρὼκ καὶ ὁ Σεσὶλ ἐβάδιζαν ὁμοῦ· μολονότι δὲ ἐπροσποιοῦντο ἀταραξίαν, ἦτον φανερὸν ὅτι ταραχὴ μεγάλη τοὺς ἐκυρίευε. Σταθείσης πρὸς καιρὸν τῆς κορυφῆς τῆς συνοδίας, ὁ Σεσὶλ, ἁρπάζων τὸν βραχίονα τοῦ Πεμπρὼκ, εἶπε μὲ ταχύτητα εἰς τὸ αὐτίον του·

—Ἐχάθημεν, μυλόρδε! οἱ ἀπόστολοί σου πρὸς τὴν βασίλισσαν Μαρίαν ἐσυλλήφθησαν, καὶ οἱ πιστοί μου ὑπηρέται, Καιγοὺδ καὶ Ἀλφὸρδ, ὑπέστησαν τὴν αὐτὴν τύχην. Κατ' εὐτυχίαν, αἱ ἐπιστολαὶ τὰς ὁποίας ἔφεραν εἶχαν συνταχθῆ διὰ κρυπτογραφίας· ἀλλ' ὅταν ἅπαξ αἱ ὑποψίαι τοῦ Νορθουμπερλανδ ἠγέρθησαν, ἡ ἐκδίκησίς του δὲν θὰ βραδύνῃ. Ἔχομεν ἀκόμη καιρὸν νὰ φύγωμεν· δὲν ἠμποροῦμεν ἀρά γε νὰ εὕρωμεν πρόφασίν τινα, ὥστε νὰ καταλάβωμεν ταχέως τὴν κατοικίαν σου εἰς Βαινὰρδς-Καῖσλε; Ἂν πατήσωμεν τὸ κατώφλιον τοῦ Πύργου τοῦ Λονδίνου, ἡ ζωή μας εἶναι εἰς κίνδυνον.

—Ἐγὼ δὲν ἐνοχοποιοῦμαι τόσον καθὼς σὺ, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ κόμης· ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἂν ἦτον, ποτὲ δὲν θ' ἀπεφάσιζα ν' ἀποφύγω κίνδυνον ἀπειλοῦντα, καθὼς ἐμὲ, οὕτω καὶ τοὺς λοιποὺς συντρόφους μου συνωμότας. Ἔπειτα, ἐπροχωρήσαμεν παραπολὺ, ὥστε δὲν εἶναι πλέον δυνατὸν νὰ ὀπισθοδρομήσωμεν. Ἂς γείνῃ λοιπὸν τὸ θέλημα τοῦ Ὑψίστου· καὶ, ὁποιανδήποτε ἔκβασιν λάβῃ ἡ ἐπιχείρησίς μας, ἐγὼ τὴν δέχομαι ἀγογγύστως. Ἂς μὴ λησμονήσωμεν ὅμως ὅτι ἔχομεν εἰς τὸ μέρος μας τὸν Σίμωνα Ρενὰρ, ὅστις μόνος του εἶναι ἱκανὸς ν' ἀντιπαραταχθῇ κατὰ τοῦ Νορθουμπερλὰνδ, καὶ κατ' αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ διαβόλου, ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι καὶ ὁ διάβολος θὰ κηρυχθῇ ἐναντίος μας. Θάρρει λοιπὸν, φίλε, καὶ θὰ μείνωμεν κύριοι τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

— Ἂν εἶχα τὴν αὐτὴν περὶ τοῦ Ρενὰρ βεβαιότητα, θὰ εἶχα καὶ πλειοτέραν ἀφοβίαν· ἀλλὰ γνωρίζω τόσον τὰς καταχθονίους ῥαδιουργίας του, ἐδοκίμασα τοσάκις ὁ ἴδιος τὴν δολιότητα καὶ ἀπιστίαν του, ὥστε δὲν ἔχω πρὸς αὐτὸν τὴν παραμικρὰν ἐμπιστοσύνην.

— Τὸν ἀδικεῖς, μὰ τὴν ψυχήν μου, τὸν ἀδικεῖς. Ἐνῷ προχωροῦμεν, θὰ σὲ κάμω νὰ ἡσυχάσῃς περὶ τῆς εἰλικρινείας του εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν . . . Μετ' ὀλίγον ὅμως, διότι, βλέπεις, ἐκτὸς τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας καὶ ἡμῶν τῶν δύω, οἱ λοιποὶ ὅλοι ἐμβῆκαν εἰς τὰς λέμβους . . . Παρατήρησε πόσον ὁ καιρὸς μετεβλήθη αἰφνιδίως· τρομερὰ θύελλα θὰ ἐκραγῇ ἐπάνω τοῦ Πύργου τοῦ Λονδίνου. Κακὸς οἰωνὸς διὰ τὸν Νορθουμπερλάνδ!

— Ἢ δι' ἡμᾶς, εἶπε περίλυπος ὁ Σεσίλ.

Τὴν στιγμὴν ταύτην, δυνατὸν σάλπισμα ἀνήγγειλε τὴν προσέγγισιν τοῦ Νορθουμπερλὰνδ, συνοδεύοντος τὸν δοῦκα τοῦ Σουφόλκ, πατέρα τῆς βασιλίσσης. Ἀδύνατον εἶναι νὰ φαντασθῇ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς πρᾶγμα μεγαλοπρεπέστερον τοῦ βαδίσματος τοῦ Νορθουμπερλὰνδ, ἢ λαμπρότερον τῆς στολῆς του. Ἂν καὶ οἱ χαρακτῆρες ὅλοι τοῦ προσώπου του, καὶ τὸ ἀέτειον πρὸ πάντων βλέμμα του, ἐξέφραζαν ἀκαμψίαν, ἀγερωχίαν, ὑπεροψίαν, ἦτον εἰς ἄκρον ὡραῖος ἀνήρ· τὸ ἀνάστημά του ἦτον σύμμετρον, ὑψηλὸν, καὶ τὸ κίνημά του ἡγεμονικόν· ὅλον δὲ τὸ σῶμά του εἶχέ τι εὐγενὲς καὶ ἱπποτικόν. Ὁ Ἰωάννης Λώδλεϋ, δοὺξ τοῦ Νορθουμπερλὰνδ, ὀρείλων εἰς τὴν ἀδιαφιλονείκητον ἀξίαν του, καὶ ἰδίως εἰς τὰ σπάνια αὐτοῦ προτερήματα ὡς πολιτικοῦ ἀνδρὸς, τὴν ὁποίαν κατεῖχεν ὑψηλὴν θέσιν, πεντηκοντούτης ὢν τότε περίπου τὴν ἡλικίαν, ἐφύλαττε τὴν ἰσχυρὰν στάσιν καὶ τὴν εὔρωστον εὐκινησίαν ἀνδρὸς τριακονταετοῦς. Ὁ Σουφόλκ, νεώτερος ὀλίγα τινὰ ἔτη, ἔφερε πρὸς αὐτὸν, καθὼς ὅλοι, σέβας καὶ ὑποταγήν τινα δειλὴν, ὄχι τόσον ἕνεκα τῆς ἀξίας, ὅσον ἕνεκα τοῦ προσωπικοῦ τοῦ γενικοῦ ἐξάρχου τοῦ βασιλείου χαρακτῆρος. Ὁ Ἐδρῖκος Γρεϋ, δοὺξ τοῦ Σουφόλκ, ἦτον, κατὰ τὸν παλαιὸν ἀγαθὸν χρονογράφον Χώλινσεδ,

« Ἀνὴρ λαμπρᾶς καταγωγῆς, εὐγενοῦς δὲ καὶ εὐ-
» προσίτου φύσεως· εὔκαμπτος καὶ εὐαπάτητος ὑπὲρ τὸ
» δέον, ἂν καὶ ὑψηλόφρων καὶ ἀτρόμητος· εὐόργι-
» στος καὶ εὐερέθιστος ὡς οὐδεὶς ἄλλος, ἀλλ' εὔκολος
» καὶ νὰ καταπραΰνεται, καὶ νὰ μεταμελῆται μάλιςα
» πικρῶς ἂν, κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ὀργῆς του, εἴ-
» πεν ἢ ἔπραξέ τι ἐναντίον τῆς δικαιοσύνης ἢ τῆς
» φρονήσεως· ἀκέραιος καὶ ὁμαλὸς εἰς τὰς ἰδιωτικάς
» του σχέσεις καὶ ἀμνησίκακος· δὲν ἀνείχετο μὲν τὰς
» ὕβρεις, τὰς ἐσυγχώρει δὲ μακροθυμῶν ὅταν οἱ ὑβρι-
» σταὶ, μετανοοῦντες, ἐζήτουν πάλιν τὴν φιλίαν του·
» ἀνὴρ ἀγαθὸς τὴν ψυχὴν καὶ ἐλευθέριος· πεπαι-
» δευμένος ὁπωσοῦν ὁ ἴδιος, καὶ μέγας τῶν πε-
» παιδευμένων προστάτης· τόσον, ὥστε εἰς πολλοὺς
» ἐξ αὐτῶν ἐδείχθη ἀληθὴς Μαικήνας· δὲν ἦτον ὑπερ-
» ήφανος, δὲν ἦτον ἀγέρωχος καὶ ὑπεροπτικός· καὶ
» ἠγάπα καλήτερα τοὺς ἁπλοῦς καὶ ἀπονηρεύτους,
» παρὰ τοὺς πανούργους καὶ κόλακας. »

Οἱ δύω δοῦκες ἔμελλαν καὶ αὐτοὶ νὰ καταβοῦν τὸ προαύλιον, ὅταν εἷς τῶν ὑπηρετῶν, πλησιάσας αὐτοὺς, καὶ προσκυνήσας ἐδαφιαίως, ἐνεχείρισεν ἐπιστολὴν εἰς τὸν Νορθουμπερλάνδ. Κόψας οὗτος τὸ μεταξωτὸν νῆμα, καὶ συντρίψας τὴν σφραγῖδα, ἀνέγνωσε μὲ βίαν τὸ περιεχόμενον· καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ἐσκυθρώπασε τὸ πρόσωπόν του, μετ' ὀλίγον δὲ μειδίαμα ἄγριον συνέστειλε τὰ χείλη του.

— Ὦ τοὺς προδότας! εἶπε μὲ σιγαλὴν φωνὴν στραφεὶς πρὸς τὸν Σουφόλκ . . . Ἀλλὰ τώρα τοὺς ἔχω πλέον εἰς τὰ δίκτυα, καὶ, μὰ τὸ πολύτιμον αἷμα τοῦ Χριστοῦ, δὲν μοῦ φεύγουν πλέον!

— Ποίαν νέαν συνωμοσίαν ἀνεκάλυψες, ἀδελφέ μου; ἠρώτησεν ἀνησυχῶν ὁ Σουφόλκ.

— Νέαν ὄχι . . . ἀλλ' ἐκείνην τὴν ὁποίαν ὑπώπτευα. Μόνον ὅτι αἱ σκευωρίαι των ἔλαβαν μορφὴν ὁριστικωτέραν καὶ κινδυνωδεστέραν.

— Δὲν ὀνομάζεις τοὺς συνωμότας . . . Ἀλλὰ συμπεραίνω ὅτι λαλεῖς περὶ τοῦ ἰδιαιτέρου συμβουλίου.

— Ναὶ, ἀδελφέ μου, τοῦ ἰδιαιτέρου συμβουλίου. Ὅλοι εἶναι ἐχθροί μου . . . ἐχθροί σου . . . ἐχθροὶ τῆς βασιλίσσης. Ἡ παροῦσα ἐπιστολὴ μὲ πληροφορεῖ ὅτι τεκταίνεται σκευωρία κατὰ τῆς ζωῆς μου.

— Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τοιαύτην συμφοράν! . . . Δὲν ἠμπορῶ ὅμως νὰ πιστεύσω ὅτι τὰ μέλη τῆς ἀρχαίας μας ἀγγλικῆς εὐγενείας θὰ καταδεχθοῦν νὰ συναριθμηθοῦν εἰς τὸ χαμερπὲς σύστημα τῶν δολοφόνων.

— Ὁ ἀρχηγὸς τῆς καταχθονίου ταύτης σκευωρίας δὲν εἶναι Ἄγγλος.

— Δὲν ἠμπορεῖ βέβαια νὰ ἦναι ὁ κοῦρος, ὁ ἀμέριμνος Νουὰλ! . . . Ἀ! ἐμάντευσα· εἶναι ἀναμφιβόλως ὁ ῥαδιοῦργος ἐκεῖνος, ὁ προδότης Σίμων Ρενάρ.

— Τὸ ἐμάντευσες· εἶναι ὁ Σίμων Ρενάρ.

— Οἱ δὲ συνένοχοι αὐτοῦ ποῖοι εἶναι;

— Δὲν τοὺς γνωρίζω ἀκόμη, ἀλλὰ τοὺς ἔκαμα νὰ πέσουν ὅλοι εἰς τὴν αὐτὴν παγίδα· καὶ, καθὼς οἱ ὀρνιθοθῆραι, δὲν θὰ φεισθῶ οὔτε τοῦ λάλου πτηνοῦ, οὔτε τοῦ ἁρπακτικοῦ ὀρνέου. Προπαρεσκεύασα στρατήγημα, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ διακρίνω τὸ ἀληθὲς ἀπὸ τὸ ψευδὲς χρυσίον . . . Πῶς θὰ σοῦ φανῇ ὅ,τι τώρα θὰ σοῦ εἰπῶ, ἀδελφέ μου; Ἐπιστολὴ ἐστάλη ἀπὸ τὴν Μαρίαν πρὸς τὸ συμβούλιον αὐτὸ τῶν προδοτῶν, ἐπιστολὴ διὰ τῆς ὁποίας διεκδικεῖται ῥητῶς . . .

— Τί;

— Τὸ στέμμα.

— Ἀληθινά;

— Ἰδού, ἠκολούθησεν ὁ Νορθουμπερλὰνδ δείξας αὐτὴν τυλιγμένην περὶ τὴν ἐξουσιαστικήν του ῥάβδον. Θὰ τὴν καθυποβάλω ὑπ' ὄψιν των ἐντὸς ὀλίγου . . . Ἀλλὰ, πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου, πρέπει νὰ δώσω τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς διὰ τὴν ἀναγόρευσιν . . . Προσκάλεσε τοὺς κήρυκας, εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ὑπηρέτην.

Ἐλθόντων δὲ τῶν κηρύκων, εἶπε πρὸς αὐτούς·

— Ἀναγορεύσατε ἄνευ ἀναβολῆς τὴν βασίλισσαν Ἰωάνναν εἰς Κρουὰ-Τσαίριγγ, εἰς Τσηψάϊδ καὶ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Στόλου. Παραλάβετε δὲ φρουρὰν ἱκανὴν, καὶ, ὅπου ἀκούσετε ψιθυρισμὸν, μεταχειρισθῆτε τοὺς ταραχοποιοὺς καθὼς ἀξίζουν. Ἀκούετε;

— Ὁρισμός σας, Ἐξοχώτατε, ἀπεκρίθησαν οἱ κήρυκες λαμβάνοντες ἀπὸ τὰς χεῖράς του τὸ προκήρυγμα.

Καὶ ἀπεμακρύνθησαν, ἐνῷ ὁ δοὺξ ἔμβαινεν εἰς τὴν λέμβον μὲ τὸν Σουφόλκ.

Προηγουμένων δύω σαλπιγκτῶν, εἷς τῶν λοχαγῶν τῆς φρουρᾶς κατέβη τότε τὸ προαύλιον, καὶ ἀνήγγειλε μεγαλοφώνως ὅτι ἡ Αὐτῆς Μεγαλειότης ἡ βασίλισσα Ἰωάννα ἔμβαινεν εἰς τὴν βασιλικὴν λέμβον. Εἰς τὸ μεταξὺ τοῦτο, ὁ οὐρανὸς ἐπὶ τὸ μᾶλλον ἐσκοτίζετο, καὶ, μόλις δεύτερος καννονίων κρότος ἐβεβαίωσε τὴν ἀγγελίαν ταύτην, ἠκούσθη αἴφνης βροντὴ φοβερὰ, ὡς φωνὴ ἀπειλητικὴ καὶ ἀπαίσιος. Ὅθεν ὅλοι οἱ περιεστῶτες, προσβληθέντες ἀπὸ δεισιδαίμονα φρίκην, ἔμειναν ἔκθαμβοι καὶ ἀπόπληκτοι καθ' ἣν στιγμὴν ἐφάνη ἡ βασίλισσα. Πλησίον αὐτῆς ἤρχετο ὁ σύζυγός της λόρδος Γυιλφὸρδ Δώδλεϋ, νέος ὅστις ἐκληρονόμησε μὲν τὸ ἀρρενωπὸν κάλλος, τὴν φιλοδοξίαν καὶ τὴν ὑψηλοφροσύνην τοῦ πατρός του, δὲν εἶχε δὲ οὔτε τὰ ἔξοχα προτερήματα οὔτε τὴν βαθεῖαν πονηρίαν τοῦ δουκός. Ἠκολούθουν τὸ εὐγενὲς ζεῦγος αἱ δούκισσαι Νορθουμπερλὰνδ καὶ Σουφόλκ, ἡ λέδη Ἀστιγξ, θυγάτηρ τῆς πρώτης, καὶ πάμπολλοι ἄλλαι δέσποιναι, ὕπανδροι καὶ ἀνύπανδροι, ἐκ τῶν περιφανεστέρων οἰκογενειῶν τοῦ βασιλείου.

Ὅταν εἶδε τὴν Ἰωάνναν, ὁ λαὸς ὅλος, ἂν καὶ

προκατειλημμένος κατ' αὐτῆς, ἀφῆκεν ἀκουσίως κραυγὴν ἐκπλήξεως καὶ θαυμασμοῦ. Ποτὲ λαμπρότεροι καλλωπισμοὶ δὲν ἐζωράϊσαν λαμπρότερα θέλγητρα· τὸ δὲ βλέμμα της ἦτον τόσον ὑπερήφανον καὶ γλυκὺ ἐνταύτῳ, ὥστε, ἐνῷ ἐπέβαλλε τὸ σέβας, ἐπεκαλεῖτο συγχρόνως καὶ τὴν ἀγάπην. Πρὸ ὀλίγου εἶχε φθάσει τὸ δέκατον ἕκτον τῆς ἡλικίας της ἔτος· ἀλλὰ, καὶ εἰς τὴν παιδικὴν σχεδὸν ταύτην ἡλικίαν, εἰς τὸ μέτωπόν της ἐφαίνετο ἤδη ἡ φρόνησις τῶν ὡρίμων τῆς ζωῆς χρόνων. Καὶ τοῦτο διότι, μέχρι τοῦ καιροῦ ἐκείνου, διήρχετο εἰς τὴν μοναξίαν καὶ τὴν μελέτην πολλὰς ἐκ τῶν ὡρῶν αἵτινες, εἰς τὰς λοιπὰς συνομηλίκους της, παρέρχονται μεταξὺ τῶν διασκεδάσεων καὶ τῆς ἀπραξίας· διότι, ἀφοῦ ἐνησχολήθη εἰς τὴν ἀπόκτησιν βαθυτάτων καὶ εὐρυτάτων γνώσεων, ἀφοῦ ἔμαθε πολλὰ, ἔμαθεν ἀκόμη περισσότερον, ἔμαθε δηλαδὴ νὰ συλλογίζεται· διότι, τέλος πάντων, εἰς αὐτὴν, καθὼς εἰς τὸν Λούκουλλον, ἡ μάθησις καὶ ἡ σκέψις, βοηθούμεναι ἀπὸ μεγάλην καὶ εὐτυχῆ ὀξύνοιαν, ἀνεπλήρωναν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἔλλειψιν τῆς πείρας.

Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἐπάτησε τὴν σανιδωτὴν γέφυραν, ἥτις, χάριν εὐκολίας καὶ ταχύτητος, εἶχε ζευχθῆ εἰς συγκοινωνίαν τῶν λέμβων μὲ τὴν ὄχθην, λέμβος ξένη, κωπηλατουμένη ἀπὸ νεανίαν εὐκίνητον καὶ ῥωμαλέον, ἀπεσπάσθη αἴφνης ἀπὸ τὸν βασιλικὸν ῥολίσκον, καὶ, μολονότι πολλοὶ ἠθέλησαν νὰ τὸν ἐμποδίσουν, ἔφθασεν ἀπροσδοκήτως εἰς τοὺς πόδας σχεδὸν τῆς Ἰωάννας. Τότε, γυνὴ γραῖα, καθημένη ὄπισθεν, ἐσηκώθη καὶ ἔτεινε τοὺς βραχίονας αὐτῆς πρὸς τὴν βασίλισσαν. Ἡ γυνὴ αὕτη ἦτον πενιχρῶς ἐνδεδυμένη· ἀπὸ τὸ σκεπάζον τὴν κεφαλήν της ἀρχαιοπρεπὲς κάλυμμα ἐξήρχοντο ἀτάκτως βόστρυχοι πυκνοὶ καὶ λευκότριχες· ἀλλ' ἡ φυσιογνωμονία της ἦτον πολλὰ ἐκφραστικὴ, καὶ τὸ ἦθός της ἤρεσκε πολὺ περισσότερον παρότι ἐπρομήνυεν ἡ ταπεινή της κατάστασις. Ἀτενίσασα αὕτη πρὸς τὴν Ἰωάνναν ἱκετικὰ βλέμματα, ἀνέκραξε·

— Χάριν, χάριν!

— Τὴν ἔχεις ἀπὸ τοῦδε, ἀπεκρίθη εὐμενῶς ἡ βασίλισσα.

Καὶ, σταθεῖσα ὀλίγον, ἐπρόσθεσε·

—Τί θέλεις;

—Νὰ σὲ σώσω.... Διὰ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ, μὴ πηγαίνῃς εἰς τὸν Πύργον!

—Καὶ διατί, καλή μου μῆτερ;

—Μὴ μ' ἐρωτᾷς! ἐπανέλαβεν ἡ ἄγνωστος, πυρίνους ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ συνοδεύουσα τοὺς λόγους της μὲ νεῦμα τρόπον τινὰ ἐξουσιαστικόν. Μὴ μ' ἐρωτᾷς, ἀλλὰ μόνον ἄκουσε τὴν συμβουλήν μου.... Σοῦ τὸ λέγω καὶ πάλιν, μὴ πηγαίνῃς εἰς τὸν Πύργον! Εἰς τὸν Πύργον εἶναι κίνδυνος.... κίνδυνος διὰ σέ.... διὰ τὸν σύζυγόν σου.... κίνδυνος διὰ πᾶν ὅ,τι ἔχεις προσφιλές.... Ἐπίστρεψε, ἐνῷ εἶναι ἀκόμη καιρὸς, ἐπίστρεψε εἰς τὴν ἐρημίαν σου τοῦ Σιὼν-Χάουζ.... Ἐκδύσου τὰ βασιλικά σου ἐνδύματα.... Ἀπόδος τὸ στέμμα εἰς ἐκείνην ἀπὸ τὴν ὁποίαν τὸ ἥρπασες, καὶ τότε μακρὰ καὶ εὐδαίμων ζωὴ σὲ περιμένει. Ἂν ὅμως βάλῃς τὸν πόδα σου εἰς τὴν λέμβον ταύτην, ἂν πατήσῃς τὸ κατώφλιον τοῦ Πύργου, ὁ πρῶτος ἥλιος τοῦ ἐρχομένου ἔτους δὲν θὰ λάμψῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου!

—Φύλακες, ἔκραξε, προβᾶς εἰς τὸ ἔμπροσθεν, ὁ λόρδος Γυιλφὸρδ Δώδλεϋ· ἀπομακρύνατε τὴν μάγισσαν ταύτην καὶ τὸν σύντροφόν της, καὶ φυλάξατέ τους ἀσφαλῶς!

—Ἡσύχασε, ἀγαπητέ μου λόρδε, εἶπε ἡ Ἰωάννα μὲ γλυκύτητα ἀκαταμάχητον. Ἡ πτωχὴ αὕτη γυνὴ παραφρονεῖ.

—Ὄχι, μιλεδὴ, δὲν παραφρονῶ, μολονότι ἔπαθα πολλὰ ὥστε νὰ παραφρονήσω.

—Ἠμπορῶ ν' ἀνακουφίσω τὰς συμφοράς σου;

—Ὄχι κατ' ἄλλον τρόπον, εἰμὴ ἀκολουθοῦσα τὴν συμβουλήν μου. Δὲν ἔχω ἀνάγκην κανενὸς πράγματος.... ἐκτὸς τοῦ τάφου.

—Ποία εἶσαι σὺ, ἠρώτησεν ὀργίλως ὁ λόρδος Δώδλεϋ, ἥτις τολμᾷς νὰ λαλῇς μὲ τόσον θάρρος πρὸς τὴν βασίλισσάν σου;

—Εἶμαι ἡ Γώννωρ Βρᾶζ, τροφὸς τοῦ ποτὲ λόρδου προστάτου Ἐρρίκου Σεϋμοὺρ, δουκὸς τοῦ Σόμμερσετ, καταδικασθέντος εἰς θάνατον, χάρις εἰς τὰς στυγερὰς ῥαδιουργίας τοῦ πατρός σου!

—Γύναι, μάθε ὅτι ὅσα λέγεις τὰ λέγεις μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς σου.

—Τὸ ἠξεύρω, ἀλλὰ διὰ τὸν φόβον τοῦτον δὲν θὰ σιωπήσω. Ἂν κατορθώσω νὰ σώσω ἀπὸ τὸν προφανῆ του ὄλεθρον τὸ νέον καὶ ὡραῖον τοῦτο πλάσμα, τὸ ὁποῖον τὰ τεχνάσματα τοῦ πατρός σου ἔφεραν εἰς τόσον φοβερὸν κίνδυνον, ὀλίγον μὲ μέλει διὰ τὴν τύχην μου. Θὰ πληρώσω ἀκριβὰ τὴν τόλμην μου, δὲν ἀμφιβάλλω· θὰ παραταθῇ ἡ τιμωρία καὶ μέχρι τοῦ ἐγγόνου μου αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον ἐδῶ βλέπεις. Ἀλλὰ, καὶ ἂν οἱ λόγοι μου οὗτοι θὰ ἦναι οἱ ἔσχατοι τοῦ στόματός μου, καὶ ἂν ἀκόμη ὁ θάνατος τοῦ τελευταίου τούτου γόνου τοῦ αἵματός μου θὰ ἦναι συνέπεια τῆς τόλμης μου, ἐπρόσθεσε θέτουσα τὴν χεῖρα εἰς τὸν ὦμον τοῦ κωπηλάτου ὅστις ἠγέρθη ἀμέσως, δὲν θὰ παύσω νὰ σᾶς λέγω· Μὴ πηγαίνετε εἰς τὸν Πύργον· μὴ πηγαίνετε!

—Ἀσκεπῆ κράτει τὴν κεφαλήν σου ἔμπροσθεν τῆς βασιλίσσης, ἀχρεῖε! εἶπεν εἷς τῶν δορυφόρων ῥίπτων κατὰ γῆς τὸν πῖλον τοῦ νέου μὲ τὴν ἄκραν τοῦ ὅπλου του.

—Δὲν εἶναι βασίλισσά μου, ἀπεκρίθη ἀφόβως ὁ νεανίας. Βασίλισσά μου εἶναι ἡ Μαρία.... Ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Παναγία νὰ τὴν φυλάττουν!

—Ἡσύχασε, Γιλβέρτ! εἶπεν ἐξουσιαστικῶς ἡ Γώννωρ.

—Προδοσία! προδοσία! ἐκραύγασάν τινες τῶν εὐγενῶν. Θάνατος εἰς τοὺς δύο προδότας!

— Κάνεις μὴ τοὺς κακοποιήσῃ, εἶπεν ἡ Ἰωάννα· ἀς τοὺς ἀφήσουν νὰ φύγουν ἐλεύθεροι. Ἡμεῖς, μυλόρδε, ἀς πηγαίνωμεν εἰς τὸν Πύργον.

—Ἀκουσέ με, εὐγενικὴ κυρία, προτοῦ νὰ μᾶς χωρίσουν, ἐπανέλαβεν ἡ γραῖα· ἄκουσέ με, σὲ παρακαλῶ!... Εἰς παλάτιον ὄχι, εἰς φυλακὴν προβαίνεις... Ἰδὲ τὸν οὐρανὸν τοῦτον, διασχιζόμενον ἀπὸ τὰς ἀστραπάς· πρὸ μιᾶς στιγμῆς, ἦτον καθαρὸς καὶ εὔδιος, ὡς προσμειδιῶν πρὸς ὅλους ἡμᾶς· ἅμα ἦλθες, ζοφερὸς ἔγεινε καὶ ἀπειλητικός. Εἶναι οἰωνὸς τὸν ὁποῖον ἀφρόνως περιφρονεῖς!

—Ἔξω! ἔξω! ἀνέκραξεν ὁ λόρδος Γυιλφόρδ.

—Καὶ σὺ, λόρδε Γυιλφόρδ Δώδλεϋ, ἠκολούθησεν ἡ Γώννωρ, ὁ ἑνωθεὶς μὲ τὸν ἄτιμον πατέρα σου καὶ προσπαθήσας νὰ πείσῃς τὸν σύζυγόν σου νὰ δεχθῇ τὸ στέμμα, μὴν ἐλπίσῃς ποτὲ νὰ κυβερνήσῃς τὸ βασίλειον τοῦτο. Εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πατρός σου, εἶσαι νευρόσπαστον ἑτεροκίνητον. Ἀφοῦ χρησιμεύσῃς εἰς τοὺς σκοπούς του, θὰ σὲ ῥίψῃ κατὰ μέρος, ἢ θ' ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ σὲ, καθὼς ἀπηλλάχθη ἀπὸ τὸν λόρδον Σεϋμοὺρ, διὰ τοῦ δημίου· ἢ καθὼς ἀπηλλάχθη ἀπὸ τὸν κυρίαρχον αὐτοῦ Ἐδουάρδον τὸν ΣΓ', διὰ τοῦ δηλητηρίου.

—Κακότροπε! ἐψιθύρισεν ὁ Δώδλεϋ... Ἀς τὴν ῥίψουν εἰς τὴν φυλακήν!

—Ὄχι, ἀγαπητέ μου λόρδε, εἶπεν ἡ Ἰωάννα. Δὲν βλέπεις ὅτι τὰ φανταστὰ παράπονα τῆς δυστυχοῦς ταύτης διετάραξαν τὸ λογικόν της; Εἶναι πιστὴ εἰς τὴν μνήμην τοῦ λόρδου προστάτου, καὶ τίποτε ἄλλο. Ἂν ἡ βασιλεία μου πέπρωται νὰ ἦναι τόσον βραχεῖα, καθὼς αὐτὴ θέλει νὰ μὲ πείσῃ, τοὐλάχιστον δὲν θὰ τὴν χαρακτηρίσουν πράξεις σκληραί. Ἡ πρώτη πρᾶξις τῆς ἐξουσίας μου θὰ ἦναι πρᾶξις εὐμενείας... Λάβε τοῦτο τὸ δακτυλίδιον, πτωχή μου γραῖα, εἶπε περάσασα εἰς τὸν δάκτυλόν της ἐκλεκτὸν ἀδάμαντα· καὶ, ὅταν λάβῃς ἀνάγκην φίλου, κατάφυγε εἰς τὴν βασίλισσαν Ἰωάνναν.

Ἡ Γώννωρ ἐδέχθη τὸ πολύτιμον δῶρον μὲ βλέμματα ἀνεκφράστου εὐγνωμοσύνης· δάκρυα ἄφθονα κατέβρεξαν τὰ βλέφαρά της, καὶ ἔπεσε γονυπετὴς εἰς τὸ ἔδαφος τῆς λέμβου, κρύπτουσα μὲ τὰς δύο της χεῖρας τὸ πρόσωπον. Ἀμέσως ὁ ἔγγονός της ἔστρεψε κωπηλατῶν τὴν λέμβον, ἥτις ἄφαντος ἔγεινε μεταξὺ τῶν πολλῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας εὐφημίαι ὁμόφωνοι ἠγέρθησαν ὑπὲρ τῆς ἀγαθότητος, τῆς μεγαλοδωρίας καὶ τῆς συνετῆς εὐσπλαγχνίας τῆς βασιλίσσης. Ἡ Ἰωάννα ἐν τούτοις, κινουμένη ἀπὸ ἐπαινετὸν μετριοφροσύνης αἴσθημα, ἔσπευσε νὰ καταβῇ εἰς τὴν λέμβον της, καὶ ἔκλεισεν εὐθὺς τὰ μεταξωτὰ παραπετάσματα· καὶ ὅταν τὰ εὑρισκόμενα πλησίον της πλοιάρια τοῦ στολίσκου ἀπεμακρύνθησαν, ἔβλεπε σκεπτικὴ καὶ σύννους τὴν ἀρχαίαν γοτθικὴν μητρόπολιν τοῦ Ἁγίου Παύλου, καταστραφεῖσαν ἀκολούθως ἀπὸ τὴν πυρκαϊὰν τοῦ Λονδίνου, καὶ ἀνακαινισθεῖσαν μετὰ ταῦτα κατὰ τὸ ὁποῖον φέρει καὶ τὴν σήμερον νεώτερον σχῆμα. Τόσον δὲ φοβερῶς ἐβρυχᾶτο ἡ θύελλα ὑπεράνω τῆς ἱερᾶς ταύτης οἰκοδομῆς, ὥστε κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἔλεγες ὅτι ὁ κεραυνὸς ἔμελλε νὰ τὴν κατακαύσῃ.

—Φεῦ! ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν περίλυπος ἡ Ἰωάννα· ἀπειλοῦμαι καὶ ἐγὼ καθὼς τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦτο οἰκοδόμημα, καὶ ἴσως ὁ μέλλων νὰ πέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου κεραυνὸς, θὰ προσβάλῃ συγχρόνως καὶ τὴν θρησκείαν τῆς πατρίδος μου! Ἀ! ὁποιαδήποτε θὰ ἦναι ἡ εἱμαρμένη μου, εἴθε τὸ εὐγενὲς καταγώγιον τοῦτο νὰ μὴ βεβηλωθῇ ποτὲ ἀπὸ τὰς δεισιδαίμονας τελετὰς, ἀπὸ τὰς εἰδωλολατρείας τῆς Ῥώμης!

Μόλις ἡ βασιλικὴ λέμβος ἐπλησίασε, καὶ ἀπὸ τὸν Πύργον τοῦ Λονδίνου, καὶ ἀπὸ τ' ἀγκυροβολοῦντα πλοῖα ὅλα, νέα καννονοβολήματα ἀντήχησαν, μὲ τὰ ὁποῖα ἡνώθησαν ἀμέσως καὶ οἱ ἦχοι τῶν σαλπίγγων καὶ τῶν κωδώνων. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ, ὁ λαὸς ὑπεδέχθη τὴν Ἰωάνναν μὲ τὴν αὐτὴν ψυχρότητα καθὼς καὶ εἰς τὴν ἄλλην ὄχθην, καὶ, ὡς ἂν ἔμελλε νὰ πληρωθῇ ὁ κακὸς οἰωνὸς τὸν ὁποῖον ἀνέφερε πρὸ ὀλίγου ἡ γραῖα, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν οἱ πόδες της ἐπάτησαν εἰς τὴν γῆν, ἡ βροντὴ, ἥτις πρὸ πολλῶν λεπτῶν δὲν ἠκούετο, ἐξεράγη καὶ τελευταίαν φορὰν, ὡς ἐσχάτη καὶ ὑπερτάτη ἀγγελία.

Κάτωθι τοῦ Πύργου τὴν ἐπερίμεναν ἤδη τὰ κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ συνοδεύσαντα αὐτὴν διάσημα πρόσωπα, ἀποβιβασθέντα πρὸ αὐτῆς. Καὶ, ὅταν ἐπλησίασε, τὰ μέλη ὅλα τοῦ ἰδιαιτέρου συμβουλίου ἔκλιναν κατὰ γῆς γόνυ, ἐνῷ ὁ δοὺξ τοῦ Νορθουμπερλὰνδ ἐπρόσφερεν εἰς αὐτὴν τὰς κλεῖδας τοῦ Πύργου.

Κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμὴν, οἱ φόβοι ὅλοι τῆς Ἰωάννας διεσκεδάσθησαν, καὶ τῆς ἐφάνη ὅτι ἦτον ἀληθῶς βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Α'.

Ἀφοῦ ἡ λέδη Ἰωάννα Δώδλεϋ εἰσῆλθεν εἰς τὸν Πύργον τοῦ Λονδίνου μὲ τὰς συνήθεις ὅλας τελετὰς, ἐπροσκλήθη ἀπὸ τὸν Νορθουμπερλὰνδ ν' ἀποχωρήσῃ εἰς τὰ ἰδιαίτερά της δώματα, καὶ ν' ἀναπαυθῇ ὀλίγον, προτοῦ νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν συνεδρίασιν τοῦ ἰδιαιτέρου συμβουλίου, ὅπου μεγάλη καὶ σοβαρὰ ὑπόθεσις ἔμελλεν ἐξ ἀνάγκης ἐντὸς ὀλίγου ν' ἀπαιτήσῃ τὴν παρουσίαν της.

Ἐξελθούσης τῆς Ἰωάννας, πολλὰ τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου τούτου ἐπλησίασαν τὸν δοῦκα· ἀλλ' αὐτὸς, ἀφοῦ, διὰ συντόμων καὶ ξηρῶν ἀποκρίσεων, ἀπήντησεν εἰς τὰς ἀνησύχους ἐρωτήσεις των, ἐκάλεσε διὰ τοῦ νεύματος δύο κλητῆρας, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπεφόρτισε διαφόρους ἀποστολάς. Ἔπειτα ἐστράφη πρὸς τὸν Σουφόλκ, εὑρισκόμενον πάντοτε εἰς τὸ πλευρόν του, καὶ ἤρχισαν νὰ συνομιλοῦν οἱ δύο σιγαλὰ μὲν, ἀλλὰ μὲ πολλὴν ζωηρότητα.

Οἱ συνωμόται, βλέποντες ὅτι τοὺς ὑπώπτευαν, καὶ κρίνοντες ὅτι δὲν ἦσαν ποσῶς εἰς ἀσφάλειαν, ἀπομακρυνθέντες ἐσυμβουλεύοντο τί ἔπρεπε νὰ πράξουν. Καὶ ἄλλοι μὲν ἐνόμιζαν καλὸν νὰ προκαλέσουν φανερὰ τὸν γενικὸν ἔξαρχον τοῦ βασιλείου, ἄλλοι δὲ νὰ φύγουν ἄνευ ἀναβολῆς· οἱ μὲν ἔλεγαν νὰ παραιτήσουν τὴν ἐπιχείρησίν των, οἱ δὲ, ὀλιγώτερον δειλοὶ, ὑπεστήριζαν ὅτι ὁ δοὺξ δὲν ἐτόλμα νὰ φανῇ αὐστηρὸς, καὶ ἐπομένως ὅτι δὲν εἶχαν τίποτε νὰ φοβηθοῦν. Ἐν μέσῳ τῆς συγκρούσεως ταύτης τῶν ἰδεῶν, μόνος ὁ Σίμων Ρενὰρ ἐφύλαττε τὴν συνήθη ἀταραξίαν του.

—Εἶναι φανερὸν, εἶπεν, ὅτι αἱ ὑποψίαι τοῦ

δουκὸς ἠγέρθησαν, καὶ ὅτι ἐκδίκησιν μελετᾷ· ἐντὸς ὀλίγου δὲ, θὰ κρίνωμεν ποῖα ἠμποροῦν νὰ ἦναι τὰ σχέδιά του. Ἀλλ' ἀφήσατε εἰς ἐμὲ τὴν ἐνέργειαν, καὶ σᾶς ὑπόσχομαι ὅτι αἱ κεφαλαί σας θὰ μείνουν ἐπὶ τῶν ὤμων σας.

Μεθ' ἡμίσειαν ὥραν, ὁ λόρδος Γυιλφόρδ Δώδλεῦ ἐπανέφερε τὴν βασίλισσαν, ἥτις, λαβοῦσα τὴν χεῖρα τοῦ Νορθουμπερλάνδ, μετέβη εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμβουλίου. Εἰς τὴν κορυφὴν τῆς αἰθούσης ταύτης, ὑπὸ σκιάδα μεγαλοπρεπῆ, ἠγείρετο ὁ θρόνος· εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ θρόνου ἦσαν τὰ μέλη τοῦ ἰδιαιτέρου συμβουλίου, καὶ εἰς τ' ἀριστερὰ οἱ ἐπίσκοποι· ἀπέναντι δὲ, εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τῆς αἰθούσης, ἔμπροσθεν μακροῦ τάπητος ἀπὸ βελοῦδον μαῦρον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκρέματο ἀσπὶς μεγάλη, φέρουσα τὰ βασιλικὰ παράσημα, παρετάττετο κατὰ γραμμὴν πολυάριθμον ἀπόσπασμα ὁπλοφόρων.

Ἅμα ἐκάθησεν ἡ βασίλισσα, ὁ Νορθουμπερλάνδ, ὅστις ἔστεκεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ θρόνου, ἐγονάτισεν ἐνώπιόν της, καὶ ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ διακοινώσῃ εἰς τὸ συμβούλιον ἐπιστολήν τινα τῆς λέδης Μαρίας, τὴν ὁποίαν νεωστὶ εἶχε λάβει. Ἡ Ἰωάννα ἔνευσε καταφατικῶς, καὶ τότε ὁ δοὺξ ἐσηκώθη, καὶ, στραφεὶς πρὸς τοὺς συμβούλους, ἐξεδίπλωσε χαρτίον τὸ ὁποῖον ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας, καὶ, μὲ φωνὴν σοβαρὰν καὶ αὐστηρὰν, ἐλάλησεν ὡς ἑξῆς·

—Μυλόρδοι, δὲν θ' ἀπορήσετε πολὺ ἀναμριβόλως μανθάνοντες ὅτι ἡ λέδη Μαρία, διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἀπὸ Κεννιγχὰλ, κηρύττει ἡ ἰδία τὰ φαντασιώδη της δικαιώματα ἐπὶ τοῦ στέμματος, καὶ σᾶς προσκαλεῖ, *ἐν ὀνόματι τῆς πίστεως, τὴν ὁποίαν εἰς αὐτὴν μόνην, καὶ εἰς οὐδεμίαν ἄλλην, χρεωστεῖτε* . . . εἶναι αἱ ἴδιαι λέξεις της, μυλόρδοι . . . νὰ ἐνεργήσετε μόνον καὶ μόνον πρὸς τὸ συμφέρον τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀσφαλείας τοῦ προσώπου της, καὶ νὰ κατορθώσετε ὥστε τὰ δικαιώματά της ν' ἀναγνωρισθοῦν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Λονδίνου, καὶ εἰς ἄλλους τόπους, καθ' ὃν τρόπον ὅμως νομίσῃ ἡ φρόνησίς σας καταλληλότερον. Τί λέγετε εἰς ταῦτα, μυλόρδοι; Ποίαν ἀπόκρισιν θὰ δώσετε εἰς τοιαύτας ἀτόπους ἀξιώσεις, εἰς τοιαύτας αὐθάδεις καὶ παρατόλμους διαβεβαιώσεις;

—Κάμμίαν, ἀπεκρίθη ὁ κόμης Πεμπρώκ· θὰ τὰς μεταχειρισθῶμεν μὲ τὴν περιφρόνησιν τῆς ὁποίας εἶναι ἄξιαι.

—Αὐτὸ δὲν ἠμπορεῖ νὰ γεινῃ, μυλόρδε, εἶπεν ἡ Ἰωάννα· εἰς τὴν σιωπήν σας ἠμπορεῖ νὰ δοθῇ ἐξήγησις ἥτις νὰ μὴ συμφωνῇ μήτε μὲ τὴν τιμήν σας, μήτε μὲ τὴν τιμήν μου . . .

—Ναὶ, βέβαια, ἐπρόσθεσεν ὁ Νορθουμπερλάνδ, τοξεύων βλέμμα ἐμμανὲς κατὰ τοῦ κόμητος, καὶ ἡ γνώμη σου, μυλόρδε Πεμπρώκ, φέρει μεγάλην ὀσμὴν προδοσίας. Ἐγὼ νὰ σᾶς εἰπῶ πῶς πρέπει ν' ἀποκριθῆτε εἰς τὴν κακῶς συμβουλευθεῖσαν αὐτὴν γυναῖκα. Νὰ τῆς εἰπῆτε πρῶτον ὅτι, κατὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως καὶ κυριάρχου μας Ἐδουάρδου τοῦ ΣΤ', ἡ βασίλισσα Ἰωάννα περιεβλήθη τακτικῶς μὲ τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν, ὄχι μόνον δυνάμει τῶν ἀρχαίων νόμων τοῦ βασιλείου, ἀλλὰ καὶ δυνάμει διατάγματος τοῦ ἀποβιώσαντος βασιλέως, φέροντος τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφήν του, καὶ σφραγισθέντος μὲ τὴν μεγάλην σφραγῖδα τοῦ Κράτους, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ πλείστου μέρους τῶν λόρδων ἀξιωματικῶν τοῦ βασιλείου, συμβούλων, δικαστῶν, καὶ ἄλλων διασήμων ἀνδρῶν, σορῶν καὶ συνετῶν, οἵτινες ἐνέκριναν ὅλοι καὶ προσυπέγραψαν τὴν ἰδθεῖσαν πρᾶξιν. Νὰ τῆς εἰπῆτε μετὰ ταῦτα ὅτι, ὁμόσαντες ὅρκον πίστεως πρὸς τὴν βασίλισσαν Ἰωάνναν, δὲν ἠμπορεῖτε ν' ἀναγνωρίσετε τὴν ἐχθράν της, χωρὶς νὰ γείνετε ἔνοχοι στυγερᾶς ἀπιστίας. Νὰ τὴν ἐνθυμίσετε περιπλέον ὅτι, διὰ τοῦ διαζυγίου τοῦ ἀειμνήστου βασιλέως Ἑρρίκου τοῦ Η' καὶ τῆς μητρὸς αὐτῆς λέδης Αἰκατερίνης τῆς ἐξ Ἀραγῶνος, διαζυγίου ἐπικυρωθέντος διὰ διαφόρων ἐν ἰσχύϊ ἀκόμη πράξεων τοῦ κοινοβουλίου, ἔγεινε φυσικῶς νόθος καὶ ἀνίκανος εἰς διαδοχήν. Νὰ τὴν προσκαλέσετε τέλος πάντων νὰ παύσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ ταράττῃ καὶ ἐνοχλῇ, ἐπὶ προφάσει ὁποιαδήποτε, εἴτε τὴν δέσποιναν καὶ κυρίαρχον ἡμῶν βασίλισσαν Ἰωάνναν, εἴτε τοὺς ὑπηκόους της ἕνεκα τῆς πρὸς αὐτὴν ὀφειλομένης πίστεως. Τοιαύτην ἀπόκρισιν μυλόρδοι, πρέπει νὰ γράψετε.

— Θ' ἀποφασίσωμεν περὶ τούτου, εἶπαν πολλὰ τῶν μελῶν.

—Ἡ ἀπόφασίς σας πρέπει νὰ γεινῃ ἀμέσως, ἀπεκρίθη ὑπεροπτικῶς ὁ δοὺξ. Ταχυδρόμος περιμένει τὴν ἀπόκρισίν σας εἰς τὴν θύραν. Θέλων δὲ ν' ἀπαλλάξω τὰς Ἐξοχότητάς Σας ἀπὸ τὸν κόπον τῆς συντάξεως, τὴν ἔχω ἤδη ἑτοίμην.

—Ἑτοίμην! ἀνέκραξεν ὁ Σεσίλ.

—Ναὶ, ἑτοίμην, ἐπανέλαβεν ὁ δοὺξ παρουσιάζων εἰς αὐτοὺς χάρτην περγαμηνόν· ἄλλο δὲν λείπει, παρὰ νὰ τὴν ὑπογράψετε. Ἐπιθυμεῖτε, κύριε Γουίλλιαμ Σεσίλ, ἢ σὺ, μυλόρδε Πεμπρώκ, ἢ σὺ ἀκόμη, Σρουσβουρύ, νὰ ῥίψετε βλέμμα ἐπ' αὐτῆς, καὶ νὰ ἰδῆτε ἂν διαφέρῃ κατά τι ἀπὸ τὴν ὁποίαν περὶ τούτου καθυπέβαλα γνώμην εἰς τὸ συμβούλιον; . . . . Σιωπᾶτε· συμπεραίνω λοιπὸν ὅτι τὴν παραδέχεσθε.

— Ἡ Ἐξοχότης Σου διάζεσαι πολὺ εἰς τοὺς συμπερασμούς σου, ἀπεκρίθη ὁ κόμης Πεμπρώκ. Δὲν τὴν παραδέχομαι, οὔτε θὰ ὑπογράψω ποτὲ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην.

— Οὔτ' ἐγὼ, εἶπεν ὁ Σεσίλ.

—Οὔτ' ἐγὼ, ἐπρόσθεσαν διάφοροι ἄλλοι λόρδοι.

—Αὐτὸ δὰ τώρα τὸ βλέπομεν, ἀπεκρίθη ὁ Νορθουμπερλάνδ . . . ἡ Σεβασμιότης Σου θὰ ὑπογράψῃς πρῶτος, ἠκολούθησε προσφέρων τὸ κονδύλιον εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον τοῦ Καντορβερύ . . . Πολὺ καλά . . . Τώρα σὺ, μυλόρδε μαρκήσιε Βιντσέστερ. . . Σὺ τώρα, μυλόρδε Βεδφόρδ . . . Τὴν ὑπογραφήν σου, Νορθάμπτων . . . . Μυλόρδε ἀρχιγραμματεῦ, τ' ὄνομά σου . . . Τώρα τὸ ἐδικόν μου . . . Ἔπειτα τὸ ἐδικόν σου, ἀδελφὲ Σουφόλκ . . . Βλέπετε, μυλόρδοι, ἐπρόσθεσε χαμογελῶν πικρῶς, ὅτι δύσκολον δὲν εἶναι νὰ σᾶς φέρῃ κάνεὶς εἰς τὰ χρέη σας.

Ἐνῷ ἐγίνοντο ταῦτα, ὁ Σίμων Ρενὰρ, καθήμενος ἐν μέσῳ τῶν συμβούλων, ἐψιθύριζεν εἰς τὰ αὐτία τῶν γειτόνων του τὰ ἑξῆς·

—Ἂν ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ ὑπογραφῇ καὶ σταλῇ,

αἱ ἐλπίδες τῆς Μαρίας ἠφανίσθησαν. Θὰ ὑποπτεύσῃ ὅτι οἱ φίλοι της ἐλειποτάκτησαν, καὶ θὰ φύγῃ ἀμέσως εἰς Γαλλίαν· τοῦτο δὰ θέλει καὶ ὁ Νορθουμπερλάνδ.

—Τὸ σχέδιόν του λοιπὸν θ' ἀποτύχῃ, εἶπεν ὁ Πεμπρώκ· ποτὲ δὲν θὰ λάβῃ τὰς ὑπογραφὰς ὅσων ἔχει ἀνάγκην.

—Δὲν ἠξεύρω, ἀπεκρίθη ὁ Ρενὰρ μὲ μυκτηρισμὸν τὸν ὁποῖον μόλις ἔκρυπτε.

—Τώρα, μυλόρδε Ἀρονδελ, εἶπεν ὁ δοὺξ, τὴν ὑπογραφήν σου περιμένομεν.

—Ἡ Ἐξοχότης Σου θὰ τὴν περιμείνῃς πολὺν καιρὸν, ἀπεκρίθη ἀφόβως ὁ Ἀρονδελ, διότι δὲν ἔχω διάθεσιν νὰ σοῦ τὴν δώσω.

—Ἀ! . . . . ἀνέκραξε πλήρης μανίας ὁ Νορθουμπερλάνδ. Ἀλλὰ, κρατηθεὶς, ἐπανέλαβε ψυχρῶς·

—Ζητῶ λοιπὸν τὴν ὑπογραφήν σου, λόρδε Σρουσβουρύ· εἶμαι βέβαιος περὶ τῆς πίστεώς σου . . . Καὶ πῶς; καὶ σὺ ἀκόμη, καὶ σὺ ἐγκαταλείπεις τὸ μέρος τῆς βασιλίσσης σου! . . . Μὰ τὸν ἐπουράνιον Θεόν . . . μυλόρδε, παραδόξως ἠπατήθην περὶ τῆς διαγωγῆς σου! . . . Πεμπρώκ, εἰς σὲ ἀπόκειται ν' ἀποδείξῃς ὅτι καὶ περὶ σοῦ ἠπατήθην ἀντιστρόφως . . . Σταυρόνεις τὰς χεῖρας! Ἀξιόλογα! σᾶς ἐννοῶ . . . . Ῥίτς, Ὥντικτων, Δαρσὺ, σᾶς ἐξορκίζω . . . μυλόρδοι! μυλόρδοι! λησμονεῖτε πρὸς ποῖον σᾶς ὑποχρεόνει ἡ τιμή . . . Κύριε Θωμᾶ Τζανσύ . . . δὲν ἀκούεις ὅτι πρὸς σὲ ἀποτείνομαι, κύριε Θωμᾶ; . . . Σεσίλ, ποντρέ μου, πολιτικέ μου Σεσίλ . . . μίαν ὑπογραφὴν σοῦ ζητῶ, καὶ τὴν ἀρνεῖσαι! ... Γκαῖτς, Πέτρε, Τσαίκ . . . κάνεὶς δὲν κινεῖται; κάνεὶς δὲν ὑπογράφει;

—Κάνεὶς, ἀπεκρίθη ὁ Πεμπρώκ.

—Ψεύδεσαι! Ὅλοι θὰ ὑπογράψετε . . . ναὶ, ὅλοι, ἄθλιοι προδόται, ἄνανδροι, ἐπίορκοι! Θὰ λάβω τὰς ὑπογραφάς σας, ἤ, μὰ τὸν μέγαν διάβολον! θὰ λάβω τὰς κεφαλάς σας! . . . θὰ ὑπακούσετε τώρα;

Ἐπεκράτησε τότε κατηφὴς καὶ βαθεῖα σιωπή

—Ἐρωτᾷ ἂν θὰ τὸν ὑπακούσετε, εἶπε σιγαλὰ ὁ Σίμων Ρενὰρ κυττάζων αὐτοὺς μὲ πονηρὸν βλέμμα

—Ὄχι, ἀπεκρίθη μὲ ὀργὴν ἀκράτητον ὁ Πεμπρώκ.

—Φύλακες, ἀνέκραξεν ὁ Νορθουμπερλάνδ, πλησιάσατε καὶ συλλάβετέ τους.

Ἀμέσως οἱ ὁπλοφόροι τοὺς ἐπεριεκύκλωσαν.

Ἡ Ἰωάννα προσήλωσεν ἐπὶ τοῦ Νορθουμπερλάνδ ἐρωτηματικὸν βλέμμα, ἀλλὰ χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν.

—Καὶ αἱ συνέπειαι αὐτῆς τῆς πράξεως; ἠρώτησε μὲ προκλητικὸν τόνον ὁ Πεμπρώκ.

—Ὁ πέλεκυς τοῦ δημίου, ἐπανέλαβεν ὁ Νορθουμπερλάνδ.

—Ὁ πέλεκυς! ἀνέκραξεν ἐγερθεῖσα καὶ ὠχρότατον ἔχουσα τὸ πρόσωπον ἡ Ἰωάννα . . . Ὦ! ὄχι, μυλόρδε, ὄχι!

—Ναὶ, τῇ ἀληθείᾳ, τὸ ἐπαναλαμβάνω· ὁ πέλεκυς, ἐπανέλαβεν εὐτόλμως ὁ δοὺξ . . . Ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ! Οἱ στασιασταὶ οὗτοι λόρδοι φαντάζονται ὅτι ἔχω τόσην δυσκολίαν νὰ χύσω αἷμα, ὅσην αὐτοὶ νὰ χύσουν ὀλίγην μελάνην! . . . ἐντὸς ὀλίγου θὰ γνωρίσουν τὴν ἀπάτην των. . . . Λοιπὸν ἐπάρατέ τους, καὶ ἡ καταδίκη των ἂς μὴ βραδύνῃ μήτε μίαν στιγμήν.

—Τοιοῦτος δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἦναι ὁ σκοπὸς τῆς Ἐξοχότητός Σου, ἐτραύλισεν ἔμπλεως φρίκης ἡ Ἰωάννα.

—Πολὺ καλὰ, ἔχουν πέντε λεπτὰ νὰ συλλογισθοῦν· ἀλλὰ, παρελθούσης τῆς προθεσμίας ταύτης, τίποτε δὲν ἠμπορεῖ νὰ τοὺς σώσῃ.

Οἱ συμβουλοι ἤρχισαν ταχέως νὰ βουλεύωνται.

Καθὼς παρῆλθαν τρία λεπτὰ, ὁ δοὺξ ἔνευσε πρὸς τὸν λοχίαν τῶν ὁπλοφόρων νὰ ἔλθῃ νὰ τοῦ ὁμιλήσῃ.

Τότε, σπεύδων νὰ διακούσῃ πᾶσαν συζήτησιν, ὁ Ρενὰρ εἶπε μὲ σιγαλὴν φωνὴν πρὸς τοὺς λόρδους.

—Τώρα εἶναι καλήτερα νὰ ὑπογράψετε . . . θὰ εὕρω ἔπειτα μέσον συγκοινωνίας μὲ τὴν Ἰωάνναν.

— Δοὺξ, ἐσκέφθημεν, εἶπεν ὁ κόμης Πεμπρώκ, καὶ εἴμεθα ἕτοιμοι νὰ συμμορφωθῶμεν μὲ τὰς ἐπιθυμίας τῆς Ἐξοχότητός Σου.

— Τόσῳ καλήτερα . . . . Ἂς ἀφεθοῦν αἱ Ἐξοχότητές Των ἐλεύθεραι.

Ἀφοῦ οἱ φύλακες ἀπεμακρύνθησαν, ὅλα τὰ μέλη τοῦ ἰδιαιτέρου συμβουλίου, τὸ ἕν μετὰ τὸ ἄλλο, κατὰ τὴν τάξιν τὴν διαγραφομένην ἀπὸ τοὺς κανόνας τῆς πρωτοκαθεδρίας, προσελθόντα ὑπέγραψαν τὴν ἐπιστολὴν ἥτις ἔμελλε νὰ σταλῇ εἰς τὴν βασιλόπαιδα Μαρίαν· καὶ μετὰ ταῦτα, ὁ Νορθουμπερλάνδ ἐπεφόρτισεν ἕνα τῶν ἀξιωματικῶν νὰ τὴν ἐγχειρίσῃ ἀμέσως εἰς τὸν ταχυδρόμον, παραγγέλλων αὐτὸν ν' ἀναχωρήσῃ δρομαίως, καὶ νὰ μὴ σταθῇ εἰς κανὲν μέρος ἑωσότου φθάσῃ εἰς Κεννιγχάλ.

— Τώρα, εἶπεν ὁ δοὺξ πρὸς ἀξιωματικὸν ἄλλον, παράγγειλε νὰ κλείσουν τὰς πύλας τοῦ Πύργου, νὰ σηκώσουν τὰς κινητὰς γεφύρας, καὶ, ἐπὶ ποινῇ θανάτου, νὰ μὴν ἀφήσουν κανένα τὰ ἐξέλθῃ χωρὶς γραπτήν μου ἄδειαν.

—Αἰχμάλωτοι! ἀνέκραξαν ἔντρομοι πολλοὶ τῶν συμβούλων.

—Ὄχι, ἀλλὰ σᾶς ξενίζει ἡ βασίλισσα, μυλόρδοι, ἀπεκρίθη ξηρῶς ὁ δοὺξ.

Ὀλίγον μετὰ ταῦτα, τὸ ἰδιαίτερον συμβούλιον διελύθη, καὶ ἡ Ἰωάννα ἐπέστρεψε μετὰ μεγάλης πομπῆς εἰς τὰ βασιλικὰ δώματα.

Πρὶν ἀφήσῃ τὴν αἴθουσαν τοῦ συμβουλίου, ὁ Νορθουμπερλάνδ ἔλαβε τὸν υἱόν του κατὰ μέρος, καὶ ἀνέθεσεν εἰς αὐτὸν τὴν φροντίδα νὰ ἐπαγρυπνήσῃ, ὅσον τὸ δυνατὸν αὐτοπροσώπως, εἰς τὴν αὐστηρὰν ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς τὴν ὁποίαν ἔδωκε περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς ἐξόδου.

Διερχόμενος λοιπὸν μίαν τῶν αὐλῶν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν διαφόρων θέσεων, ὁ λόρδος Δώδλεῦ εἶδεν εἰσερχομένους εἴκοσι περίπου στρατιώτας, προπορευομένων δύω στρατιωτικῶν κηρύκων. Ἐπλησίασε, καὶ ἐγνώρισεν ἐν μέσῳ αὐτῶν τὸν νέον κωμπλάτην ὅστις εἶχε φέρει τὸ πρωὶ εἰς τὴν βασίλισσαν τὴν μάμμην του Γώννωρ Βραζ. Βλοσυρὰ ἦσαν τὰ βλέμματά του, ἄτακτος ἡ φορεσία του, καὶ τὸ αἷμα τὸ ὁποῖον κατέβρεχε τὴν κόμην του τὴν ἐκράτει κολλημένην εἰς τὴν ἀσκητῆ κεφαλήν του. Ἠρώτησεν ἀμέσως με αὐστηρὸν τόνον ὁ Γυιλφόρδ τοὺς δύω

κήρυκας, πῶς ἐτόλμησαν, ἐναντίον τῶν ῥητῶν διαταγῶν τῆς βασιλίσσης των, νὰ τιμωρήσουν ἔνοχον τὸν ὁποῖον αὐτὴ ἐσυγχώρησεν.

— Ἐξετελέσαμεν τὰς διαταγὰς τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος τοῦ δουκὸς τοῦ Νουρθουμπερλάνδ, ἀπεκρίθη εἷς ἐξ αὐτῶν.

— Καὶ ἡ τιμωρία τὴν ὁποίαν ἐπεβάλαμεν εἰς τὸν ἄθλιον τοῦτον, ἐπρόσθεσεν ὁ ἕτερος, εἶναι πολὺ κατωτέρα τοῦ ἐγκλήματός του, πλησιάζοντος εἰς τὴν ἐσχάτην προδοσίαν. Ἀνηγορεύαμεν εἰς Τσηψάϊδ τὴν ἀνάβασιν τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος τῆς βασιλίσσης Ἰωάννας εἰς τὸν θρόνον, ὅταν ὁ αὐθάδης καὶ ἀχρεῖος οὗτος, καθήμενος εἰς τὴν κορυφὴν τοίχου, ἐκραύγασε, μὲ τὴν δύναμιν ὅλην τῶν πνευμόνων του, καὶ ῥίπτων τὸν πῖλόν του εἰς τὸν ἀέρα· «Ζήτω, ζήτω διὰ παντὸς ἡ βασίλισσα Μαρία!» Τὸν ἐβάλαμεν εὐθὺς εἰς τὸ στρορεῖον, καὶ πρέπει νὰ λογίζεται πολὺ εὐτυχὴς ὅτι ἐκεῖ ὁ δήμιος, ἀντὶ νὰ τοῦ κόψῃ τὴν κεφαλήν, τοῦ ἔκοψε μόνον τὰ δύω αὐτία.

— Ἄθλιε ἀχάριστε! ἀνέκραξεν ὁ Δώδλεϋ, τοῦ ὁποίου τὸν θυμὸν διήγειρεν ἡ πληροφορία αὕτη· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐκφράζεις τὴν εὐγνωμοσύνην σου πρὸς τὴν βασίλισσάν σου;

— Ἡ ἅρπαξ δὲν εἶναι ποτὲ βασίλισσα.

— Σιώπα! ἡ αὐθάδειά σου θὰ σὲ ἀφανίσῃ.

— Πιθανόν, ἀλλ' ἐνόσῳ ἔχω τὴν γλῶσσαν εἰς τὸ στόμα μου, θὰ φωνάζω· Ζήτω ἡ βασίλισσα Μαρία!

Ὁ λόρδος Γυιλφόρδ Δώδλεϋ ἀπεμακρύνθη ὑψόνων τοὺς ὤμους του.

Β'.

Τὸ ἑσπέρας, ὁ δοὺξ τοῦ Νορθουμπερλάνδ συνεκάλεσε τὸ ἰδιαίτερον συμβούλιον εἰς ἔκτακτον συνεδρίασιν, ὅπου προσεκλήθη καὶ ὁ υἱός του λόρδος Γυιλφόρδ Δώδλεϋ.

Ὁ Δώδλεϋ λοιπὸν μόλις εἶχεν ἀφήσει τὴν Ἰωάνναν, ὅταν, μείνασα αὕτη μόνη εἰς τὸ προσευχητήριον αὐτῆς, εἶδε πίπτουσαν εἰς τοὺς πόδας της ἐπιστολήν, δεμένην εἰς λιθάριον ῥιφθὲν ἔξωθεν διὰ τοῦ παραθύρου. Τὴν ἀνέγνωσε μὲ ταραχὴν πολλὴν, ἔπειτα τὴν ἔκαυσεν εἰς τὸν λύχνον, καὶ ἔμεινεν ὥραν πολλὴν βυθισμένη εἰς ἀνήσυχον σύννοιαν.

Τὸ μεσονύκτιον, ἡ βασίλισσα, πλησίον τῆς ὁποίας εὑρίσκετο τότε ἡλέδη Ἀστιγξ, εἶπεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἐπισκεφθῇ, εἰς ἕνα τῶν πύργων τῶν ὁποίων ἡ ἄθροισις ἀποτελεῖ τὸν καλούμενον περιληπτικῶς *Πύργον τοῦ Λονδίνου*, τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, τὸ ὁποῖον ἤκουε μὲν πολλάκις νὰ ἐπαινοῦν διὰ τὴν θαυμασίαν καὶ ὅλως νορμανδικὴν ἀρχιτεκτονικήν του, δὲν τὸ εἶχε δὲ ἀκόμη ἰδεῖ· ἔπειτα, λαβοῦσα τὸν βραχίονα τῆς ἀνδραδέλφης της, ἀπορούσης διὰ τὴν τοιαύτην ἐπιθυμίαν της, καὶ, προηγουμένων δύω κλητήρων μὲ λαμπάδας ἀναμμένας, ἐμβῆκε μεταξὺ τῶν μακρῶν στοῶν καὶ τῶν στενῶν διαδρόμων, διὰ τῶν ὁποίων ἔπρεπε νὰ διαβῇ μεταβαίνουσα εἰς τὸ πολύτιμον ἐκεῖνο τῆς γοτθικῆς τέχνης μνημεῖον.

Φθάσασα εἰς τὴν θύραν τοῦ παρεκκλησίου, εἶπε πρὸς τὴν λέδην Ἀστιγξ, ὅτι ἤθελε κατὰ πρῶτον νὰ ἐμβῇ μόνη, καὶ νὰ προσευχηθῇ νοερῶς χωρὶς νὰ ἦναι ἄλλος κανείς, καὶ τὴν παρεκάλεσε νὰ περιμείνῃ εἰς τὴν πλησίον αὖθουσαν ὁμοῦ μὲ τοὺς δύω κλητῆρας, ἑωσότου ἐξέλθῃ καὶ ἐπιστρέψωσιν ὁμοῦ εἰς τὰ βασιλικὰ δώματα. Ἡ λέδη Ἀστιγξ ἐτόλμησε νὰ ἐναντιωθῇ, ἀλλ' ἡ Ἰωάννα ἀπεκρίθη μὲ τὸ ὕφος ἐκεῖνο τῆς βασιλίσσης τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει σιωπὴν, ὅτι τοιαύτη ἦτον ἡ θέλησίς της. Καὶ συγχρόνως, λαβοῦσα τὴν λαμπάδα ἀπὸ τὰς χεῖρας ἑνὸς τῶν κλητήρων, ἐμβῆκεν εὐτόλμως εἰς τὸ παρεκκλήσιον.

Ἡμίσεια ὥρα παρῆλθεν, ἡ Ἰωάννα δὲν ἐφαίνετο· ὅθεν ἡ λέδη Ἀστιγξ, πλήρης ἀνησυχίας, ἀπεφάσισε νὰ ἐμβῇ νὰ τὴν ζητήσῃ. Ἀκολουθούντων λοιπὸν τῶν κλητήρων, ἐπέρασε τὸ κατώφλιον τοῦ ἱεροῦ· ἐκεῖ φθάσασα, ἐξεπλάγη διὰ τὸ ἐπικρατοῦν σκότος, ἐνῷ ἡ βασίλισσα εἶχεν ἐμβῇ μὲ φῶς. Ἐπροχώρει ἐν τούτοις μὲ ταχέα βήματα, κυττάζουσα περὶ αὐτὴν, καὶ, ὁδηγηθεῖσα ἀπὸ στεναγμὸν βαθὺν ὅστις προσέβαλεν αἴφνης τὴν ἀκοήν της, ἐπλησίασεν εἰς ἓν τῶν στασιδίων, καὶ ἐκεῖ εὗρε τὴν βασίλισσαν ἐξαπλωμένην κατὰ γῆς, καὶ, καθὼς ἐφαίνετο, μόλις συνελθοῦσαν ἀπὸ λειποθυμίαν· ἡ δὲ λαμπὰς ἔκειτο ἐσβεσμένη πλησίον της. Καθὼς τὴν εἶδεν, ἡ Ἰωάννα ἐπρόλαβε καὶ εἶπεν·

— Ἐζαλίσθην ὀλίγον, ἐξ αἰτίας, φαίνεται, τοῦ πνιγηροῦ ἀέρος τὸν ὁποῖον ἀναπνέει τις ἐδῶ· δὲν ἔχω τίποτε . . . Εἶμαι καλὰ τώρα, πολὺ καλὰ, ἐπρόσθεσε μὲ ὕφος σκυθρωπὸν τὸ ὁποῖον ἔψευδε τοὺς λόγους της . . . Πλὴν, ἀδελφή μου ἀγαπητὴ, καὶ σεῖς, κλητῆρες, προσέξατε μὴν εἰπῆτε κανένος τίποτε περὶ τοῦ συμβάντος τούτου, διότι, ὅσον ἂν ἦναι φυσικὴ ἡ αἰτία, ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ χώραν εἰς εἰκασίας κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ψευδεῖς. Τὴν παραμικρὰν παράβασιν ἂν κάμετε τῆς παραγγελίας μου, θὰ μὲ λυπήσετε μεγάλως . . . καὶ προσέτι . . . θὰ μὲ κάμετε νὰ ὀργισθῶ ἐναντίον σας . . . Ἀς ἐξέλθωμεν.

— Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ! ποία φρικτὴ ταραχὴ σὲ κυριεύει, Μεγαλειοτάτη! ἀνέκραξε καταπληχθεῖσα ἡ λέδη Ἀστιγξ. Ἦτις, καθὼς ὅλοι σχεδὸν τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ἐπίστευε τὰς ὑπερφυσικὰς ὀπτασίας. Μὴ σὲ μέλῃ· ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι· μὴ μοῦ κρύπτῃς τίποτε. Μήπως τάχατε εἴδες τὴν ψυχὴν τῆς Ἄννης Βολένης, ἢ τῆς ἐνόχου Αἰκατερίνης Ὁβάρδ; . . .

— Σιώπα, ἀδελφή μου, σιώπα! . . . Τίποτε δὲν εἶδα . . .

— Ἐγώ, ὡστόσον . . . μοῦ φαίνεται τώρα ὅτι βλέπω, ἐκεῖ πέραν, ἄνθρωπον τυλιγμένον μὲ μακρὸν μανδύαν, καὶ φεύγοντα κρυφίως μεταξὺ τῶν κιόνων.

— Παραφρονεῖς, ἀδελφή . . . σὲ πλανᾷ ἡ ταραχθεῖσα φαντασία σου . . . Ἀς ἐξέλθωμεν, ἐπαναλαμβάνω, ἀς ἐξέλθωμεν . . . Καὶ μὴ λησμονήσῃς ὅ,τι σοῦ παρήγγειλα.

Φθάσασα εἰς τὰ δώματά της, ἡ βασίλισσα ἀπέλυσε τὴν λέδην Ἀστιγξ· ἐπειδὴ δὲ ὁ λόρδος Γυιλφόρδ δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐπιστρέψει ἀπὸ τὸ συμβούλιον, καὶ, ζωηρὰς εἰσέτι ἔχουσα τὰς ἐντυπώσεις τῆς παρελθούσης συγκινήσεως, δὲν εἶχε ποσῶς διάθεσιν νὰ κοιμηθῇ, ἔλαβεν εἰς χεῖράς της, ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ σύζυγός της, ἕνα τῶν τόμων τοῦ Πλάτωνος, τοῦ ὁποίου τὴν γλῶσσαν ἐγνώριζε σχεδὸν ὡς τὴν γλῶσσάν της, καὶ τὸν ἀνεγίνωσκε μὲ τόσην εὐχαρίστησιν,

λέγει ὁ περικλεὴς αὐτῆς διδάσκαλος Ῥογέρος Ἀρτσιαμ, ὅσην ἠμπορεῖ νὰ αἰσθανθῇ ὁ δεῖνα εὐγενὴς ἀναγινώσκων τὸν Βοκάκιον.» Ἐντὸς ὀλίγου, ἀκολουθοῦσα τὰ ἴχνη τοῦ θείου φιλοσόφου, ὑψώθη εἰς ὑπερφυσικὰς σκέψεις· καὶ ἐγγὺς ἦτον ὁ ὄρθρος, ὅταν ἐπανῆλθεν εἰς τὸν πραγματικὸν βίον ἀκούσασα τὸν κρότον τῶν βημάτων τοῦ Δώδλεϋ, ἐπιστρέφοντος τέλος πάντων ἀπὸ τὸ συμβούλιον.

Ἡ βασίλισσα Ἰωάννα, Γρεϋ μετὰ τοῦ συζύγου της λόρδου Γυιλφόρδ Δώδλεϋ.

— Ἰωάννα, φιλτάτη μου βασίλισσα, εἶπε προσερχόμενος μὲ φαιδρότατον πρόσωπον ὁ Δώδλεϋ, σοῦ φέρω χαρμόσυνον ἀγγελίαν.

— Ἀληθινὰ, ἀγαπητέ μου λόρδε; Τί εἶναι, σὲ παρακαλῶ;

— Μάντευσε, ἐπανέλαβεν ὁ Δώδλεϋ χαμογελῶν.

— Ὦ! ὄχι, ἀγαπητέ μου Γυιλφόρδ· μὴ μὲ τυραννῇς περισσότερον· εἰπέ μου εὐθὺς τὴν ἀγγελίαν σου, καὶ κάμε με ἄνευ ἀναβολῆς συμμέτοχον τῆς χαρᾶς σου.

— Πολὺ καλὰ λοιτὸν, βασίλισσά μου· μάθε ὅτι ὁ πατήρ μου καὶ τὸ ἰδιαίτερον συμβούλιον σκοπεύουν νὰ μὲ καθίσουν πλησίον σου εἰς τὸν θρόνον.

Ἡ Ἰωάννα ἔκυψε τὴν κεφαλήν.

— Δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα τοῦτο, μυλόρδε, εἶπε σοβαρῶς· τὸ δικαίωμα αὐτὸ ἀνήκει εἰς ἐμὲ μόνην.

— Καὶ ἰδοὺ διατί εἶμαι βασιλεύς! ἀνέκραξε θριαμβικῶς ὁ Δώδλεϋ.

— Μυλόρδε, ἐπανέλαβεν ἀκόμη σοβαρώτερον ἡ Ἰωάννα· μὲ συγχωρεῖς νὰ σοῦ εἰπῶ ὅτι τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἀπαιτεῖ σκέψιν.

— Ἀπαιτεῖ σκέψιν! ἀπεκρίθη καταιβάζων τὰ ὀφρύδια . . . Θέλω πάραυτα τὴν συγκατάθεσίν σου. Νὰ διστάσῃς δὲν ἠμπορεῖς, διότι τοιαύτη εἶναι ἡ ἐπιθυμία τοῦ πατρός μου. Ἔπειτα, εἶμαι σύζυγός σου, καὶ ἀπαιτῶ τὴν ὁποίαν εἰς ἐμὲ χρεωστεῖς ὑποταγήν.

— Καὶ ἐγὼ, μυλόρδε, ἀπεκρίθη ἀξιοπρεπῶς ἡ Ἰωάννα, εἶμαι βασίλισσά σου, καὶ, ὡς τοιαύτη, τὴν ὑποταγὴν τὴν ὁποίαν περιμένεις ἀπ' ἐμὲ ἐγὼ τὴν ζητῶ ἀπὸ σέ . . .

— Ὅπως θέλῃς, κυρία, εἶπε ψυχρῶς ὁ Γυιλφόρδ. Αὔριον μανθάνεις τοῦ πατρός μου δουκὸς τὰς ὁδηγίας.

— Καὶ τότε, ἀπεκρίθη ὑπερηφάνως ἡ Ἰωάννα, τότε μανθάνει καὶ αὐτὸς τὰς ἐδικάς μου.

— Τί θέλεις νὰ εἰπῇς; ἀνέκραξεν ὁ Γυιλφόρδ ῥίπτων ἐπ' αὐτῆς βλέμμα ἔκθαμβον . . . Εἶσαι ἡ αὐτὴ Ἰωάννα τὴν ὁποίαν, πρὸ ὀλίγου ἀκόμη, ἀφῆκα πλήρη ἀγάπης, πλήρη γλυκύτητος, πλήρη ἐπιθυμίας νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὴν παραμικρὰν θέλησίν μου; Εἶναι δυνατὸν, ὀλίγαι ὧραι βασιλείας νὰ τὴν μεταβάλουν εἰς τρόπον τοιοῦτον, ὥστε νὰ χάσω τὴν ἀγάπην της;

— Δώδλεϋ, ἀπεκρίθη τρυφερῶς ἡ Ἰωάννα, σὲ ἀγαπῶ ὅσον γίνεται! Ἂν ἀποκρούω τὴν αἴτησίν σου, ἀπόδος τὴν ἄρνησίν μου ταύτην εἰς αἴτια σοβαρὰ καὶ νόμιμα. Ὡς βασίλισσα, ἔχω καθήκοντα, τὸ αἴσθημα τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ὑπερισχύσῃ πάσης ἄλλης ἐπιθυμίας· καθήκοντα τὰ ὁποῖα, ἐνόσῳ εἶμαι βασίλισσα, θὰ ἐκπληρώσω ὅσον δυνηθῶ καλήτερα, καὶ δι' αὐτὰ θὰ θυσιάσω ὅλα τὰ προσωπικά μου συμφέροντα . . . Μὴ παρασύρεσαι τόσον ἀπὸ πᾶς συμβουλὰς τοῦ πατρός σου· μὴν ἀφίνῃς νὰ σὲ θαμβώσῃ ἡ φιλοδοξία. Ἡ ἐκπλήρωσις τῶν εὐχῶν σου εἶναι

ἔργον ἀκροσφαλὲς καὶ ἐπικίνδυνον, καὶ ἠμποροῦν νὰ χάσω μὲν ἐγὼ τὸ στέμμα, νὰ μὴ τὸ ἀποκτήσῃς δὲ μήτε σύ·

— Ἀρκεῖ, κυρία, ἀρκεῖ! Ἂς ἀναβάλωμεν, σὲ παρακαλῶ, ἕως αὔριον πᾶσαν περὶ τούτου συζήτησιν.

Μόλις ἐξημέρωσεν, ὁ Γυιλφὸρδ ἔδραμε νὰ διηγηθῇ εἰς τὸν πατέρα του ὁποίαν ὑποδοχὴν ηὗρεν ἡ πρότασίς του. Ὁ ὑπερήφανος Νορθουμπερλὰνδ κατὰ πρῶτον μὲν ἠπόρησε· μετὰ ταῦτα δέ, ὑποθέτων ὅτι ὁ Δώδλεῦ ἀπέτυχε διότι δὲν ἔκαμε χρῆσιν ὅλων τῶν ἀναγκαίων εἰς περίστασιν τοιαύτην προφυλάξεων, ἀνέλαβεν αὐτὸς νὰ θεραπεύσῃ ταχέως τὸ κακόν, καὶ ἔσπευσε νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τῆς βασιλίσσης, πληροφορῶν αὐτήν, δι' ἐσπουδασμένων λέξεων, περὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ συμβουλίου. Ἡ Ἰωάννα ἔδωκε καὶ πρὸς τὸν πατέρα τὴν αὐτὴν ἀπόκρισιν τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει καὶ πρὸς τὸν υἱόν, μὲ ταύτην μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι, μὲ ὕφος χλευαστικῆς ἐπιπλήξεως, εἶπε πρὸς τὸν πρῶτον ὅτι ἤξευρε πολὺ καλὰ πῶς, ἐπιχειρῶν ν' ἀναβιβάσῃ τὸν δεύτερον εἰς τὸν θρόνον, μόνον σκοπὸν εἶχε νὰ ἐξασκήσῃ πραγματικῶς αὐτὸς ὁ ἴδιος τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν. Εἰς μάτην ὁ δοὺξ, ἐξαντλήσας ὅλα τὰ σπουδαῖα ἐπιχειρήματα, μετέβη εἰς τὰς ἱκεσίας καὶ εἰς τὰς ἀπειλάς· ἡ Ἰωάννα ἔμεινεν ἀκλόνητος. Εἰς μάτην, ἀναγκαζόμενος νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἧττάν του, ἀπέστειλε πρὸς τὴν βασίλισσαν τὴν αὐθάδη καὶ ἀγέρωχον συζυγόν του· οὔτ' αὐτὴ τίποτε δὲν κατώρθωσε· καὶ ὁ λόρδος Γυιλφὸρδ Δώδλεῦ, παροργισθεὶς διὰ τὴν ὁποίαν ὠνόμαζεν ἰσχυρογνωμοσύνην τῆς Ἰωάννας, παραιτήσας ἀνελπίστως τὸν Πύργον, ἀνεχώρησεν εἰς Σιὼν-Χάουζ, χωρὶς μήτε κἂν ν' ἀποχαιρετήσῃ τὴν βασίλισσαν.

Ὁ Νορθουμπερλὰνδ, ὡς γνωρίζων ἀκριβῶς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, ἤξευρεν ὅτι ὑπάρχουν περιστάσεις καθ' ἃς ὁ ἠπιώτερος καὶ εὐκαμπτότερος χαρακτὴρ ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ διαμιᾶς σκληρὸς καὶ ἄκαμπτος· ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἐπερίμενε τοιαύτην σταθερότητα ἀπὸ τὴν νύμφην του· καὶ, ὅσῳ ἐσυλλογίζετο, τόσῳ περισσότερον ἐπείθετο ὅτι εἶχεν ἄγνωστόν τινα Μέντορα, τοῦ ὁποίου τὰς συμβουλὰς ἠκολούθει. Ἐπιθυμῶν λοιπὸν νὰ τὸν γνωρίσῃ, ἀπεφάσισε νὰ κατασκοπεύσῃ ὅλα τὰ βήματα, ὅλα τὰ κινήματα τῆς Ἰωάννας. Κανένα δὲ ἄλλον δὲν ἐνόμισεν ὅτι ἠδύνατο πρὸς τοῦτο νὰ μεταχειρισθῇ μὲ πλειοτέραν ἐπιτυχίαν, παρὰ τὴν ἀχώριστον σχεδὸν οὖσαν ἀπὸ τὴν βασίλισσαν θυγατέρα του λέδην Ἀστιγξ· ὅθεν καὶ τὴν ἐκάλεσεν. Ἐρωτηθεῖσα ἐπιμόνως ἡ λέδη Ἀστιγξ, ἐναντίον τῶν διαταγῶν τῆς βασιλίσσης της, ἐνόμισεν ἄπρεπον νὰ κρύψῃ ἀπὸ τὸν γενικὸν ἔξαρχον τοῦ βασιλείου τὸ μυστηριῶδες συμβαν τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου· ἡ δὲ διήγησις αὕτη ἔρριψεν εἰς πολλὴν ἀνησυχίαν τὸν δοῦκα, καὶ ἐπεκύρωσε τὴν ἰδέαν του. Αἱ ὑποψίαι του ἰδίως ἔπεσαν ἐπὶ τοῦ Σίμωνος Ρενὰρ, μολονότι, ὁριστικῶς, δὲν ἠξευρε πῶς νὰ συνδέσῃ τὰς ὑπογείους ῥαδιουργίας τοῦ πονηροῦ πρέσβεως μὲ τὸ νυκτερινὸν συμβὰν τοῦ παρεκκλησίου. Ἀπέπεμψε τὴν θυγατέρα του μὲ ἀκριβεῖς ὁδηγίας περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἔπρεπε νὰ ῥυθμίσῃ τὴν διαγωγήν της, εἰπὼν πρὸς αὐτὴν ὅτι το ἔργον τὸ ὑποῖον ἀνελάμβανεν ἦτον σπουδαῖον, καὶ ἀνάλογος ἔπρεπε νὰ ἦναι καὶ ἡ ἐπιμέλειά της, καὶ, μετὰ ταῦτα, ὥραν πολλὴν ἐβυθίσθη εἰς τὰς νέας σκέψεις, ὅσας ἐγέννησεν εἰς τὴν κεφαλὴν

Ὁ δοὺξ τοῦ Νορθουμπερλὰνδ, προσπαθῶν νὰ πείσῃ τὴν βασίλισσαν ν' ἀναγνωρίσῃ βασιλέα τὸν υἱόν του.

του ἡ ἀνακάλυψις τῆς λέδης Ἀστιγξ. Ἔφεραν ὅμως ταχέως εἰς αὐτὸν ἀντιπερισπασμὸν αἱ πολυειδεῖς καὶ μεγάλαι φροντίδες τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων του. Μεταξὺ συμβάντων ἄλλων τῆς ἡμέρας του ἐκείνης, δὲν πρέπει νὰ παραλείψωμεν τὴν ἄριξιν ταχυδρόμου φέροντος τὴν λυπηρὰν ἀγγελίαν ὅτι α') ἡ βασιλόπαις Μαρία ἀνεχώρησεν ἀπὸ Κεννιγχὰλ, ὅπου ὁ δοὺξ εἶχε νεωστὶ ἀποστείλει σῶμα στρατιωτικὸν νὰ τὴν συλλάβῃ αἰφνιδίως, καὶ κατέφυγεν εἰς τὴν πολὺ ἀσφαλεστέραν θέσιν τοῦ Φραμλιγγὰμ-Καῖστλε· β') ἀνηγορεύθη βασίλισσα εἰς Νορβίκ· καὶ γ') εἰς ὅλα τὰ μέρη τὸ κόμμα της ἀπὸ ὥραν εἰς ὥραν αὔξανε... Ταχυδρόμοι ἄλλοι ἦλθαν μετὰ ταῦτα, ἀναγγέλλοντες ὅτι οἱ κόμητες Βὰθ, Σούσσεξ καὶ Ὀξφὸρδ, ὁ λόρδος Γουεντγὼρθ, ὁ κύριος Θωμᾶς Κορνουαλλῆς, καὶ ὁ κύριος Ἐρρῖκος Γερνιγγὰμ εἶχαν κηρυχθῆ ὑπὲρ αὐτῆς.

Εὑρίσκετο εἰς συνομιλίαν μὲ τοὺς μυστικοὺς συμβούλους του περὶ τοῦ τί ἔπρεπε νὰ γείνῃ εἰς τοιαύτας σοβαρὰς περιπλοκὰς, ὅταν νέος τις ἀκόλουθος τῆς λέδης Ἀστιγξ ἐζήτησε νὰ προσέλθῃ ἐνώπιόν του. Ἀπ' αὐτὸν ἔμαθε τότε ὅτι ἡ βασίλισσα εὑρίσκετο εἰς μακρὰν συνομιλίαν μὲ τὸν πρέσβυν τῆς Ἱσπανίας εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ὅπου συνείθιζαν ἰδίως νὰ ἐκκλησιάζωνται οἱ κάτοικοι τοῦ Πύργου τοῦ Λονδίνου.

Χωρὶς νὰ περιμείνῃ ν' ἀκούσῃ τι περισσότερον, ὁ δοὺξ ἔδραμεν εὐθὺς εἰς τὸ εἰρημένον παρεκκλήσιον.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΟΔΟΙΠΟΡΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΗΛΙΟΝ.

ΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ.

(Συνέχεια ἴδε φυλλάδιον 41.)

Φαντασθῆτε τὴν ἀπορίαν μου! εἶδον ὄντα ζῶντα σχήματος τοσοῦτον παραδόξου ὥστε μόλις ἡ φαντασία μου ἐδύνατο νὰ τὸ συλλάβῃ βοηθουμένη ἔτι καὶ ὑπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. Ἦσαν χιλιάκις διαφανέστερα τοῦ καθαροτέρου κρυστάλλου, χιλιάκις ἐλαφρότερα τοῦ ῥθινοπωρινοῦ φύλλου τοῦ φερομένου ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ ἀνέμου. Ἐπέφαινον διολισθαίνοντα τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ἀτμοσφαῖρας ὡς τὰ φωτεινὰ ἐκεῖνα μετέωρα ἅπερ κατὰ τὸ ἑσπέρας λαμπρᾶς θερινῆς ἡμέρας ἐμπνέουσι φρίκην ἢ θαυμασμὸν εἰς τὸν ὁδοιπόρον. Οἱ ὀφθαλμοί των κύγαζον δι' ὠχρᾶς τινος λάμψεως, καὶ περὶ τὸ διαφανὲς σῶμά των ἐκυμάτουν μακραὶ ἐξ ἀτμοῦ ἀργυροειδεῖς ἐσθῆτες ὧν αἱ κυματοῦσαι πτυχαὶ διέγραφον τὰς ἀστροειδεῖς μορφάς των. Αἱ κόμαι των κατήρχοντο μέχρι τῶν γονάτων καὶ εἰς τοὺς κυματισμούς των ἐφαίνοντο ὡς φλόγες ἄνευ φωτὸς ἢ χρώματος.

Διέκρινα ἀκριβῶς ὄντα ἔχοντα ἀπαραλλάκτως μορφὴν γυναικῶν, ἀλλὰ καλλονῆς ἀληθῶς οὐρανίας, διότι οὐδὲν ἐνέφαινεν ἐν αὐταῖς τὰς δυστυχεῖς ἀσθενείας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Οἱ ἄνδρες εἶχον χαρακτηριστικωτέρας μορφὰς, ἂν ἔλειπε δὲ ἡ ἐπὶ τοῦ προσώπου των ἐπικρατοῦσα μελαγχολία, θὰ ἐφαίνοντο ἐντελῶς ἄγγελοι.

Πάντες ἐκράτουν λύραν ἐξ ὕλης ἧττον διαφανοῦς παχυλοτέρας τοῦ σώματός των, καὶ κατασκευασμένην, ὡς ἐφαίνετο, ἐκ συμπεπυκνωμένου ἀέρος. Ἥδον, καὶ ἂν καὶ δὲν ἐνόουν τὰς λέξεις των, ἡ μυστηριώδης των μουσικὴ εἰσέδυεν εἰς τὴν καρδίαν μου, μου, ἡ μελαγχολική των φωνὴ ἐνοεῖτο ὑπὸ τῆς ψυχῆς μου, καὶ ἔχυσα δάκρυα.

— Οὗτοι εἰσὶν ἄγγελοι ψάλλοντες τοὺς ὕμνους τοῦ Κυρίου, εἶπον πρὸς τὸ πνεῦμα.

Οὐχὶ, οὐχὶ, μοὶ ἀπεκρίθη· εἰσὶ πλάσματα θλιβόμενα διὰ τὰς ἀτελείας τοῦ γένους των, καὶ ᾄδοντα τὴν θλίψιν των. «Διατὶ, λέγουσιν, ἡ φύσις μᾶς κατεσκεύασεν ἐξ οὐσίας τοσοῦτον ἀκατεργάστου, τοσοῦτον βαρείας; διατὶ κατέκλεισε τὴν διάνοιάν μας ἐντὸς φλοιοῦ τοσοῦτον ἀκαθάρτου ὡς ὁ ὑπὸ τοὺς πόδας μας ἀήρ; Φεῦ! εἴμεθα καταδεδικασμένοι ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης νὰ ἕρπωμεν βαρέως ὑπεράνω τῶν νεφῶν, καὶ οἱ ὀφθαλμοί μας μόνον δύνανται νὰ ὑψώσωσι τὴν ψυχήν μας πρὸς τὸν οὐρανόν.» Τέλος, ἀγαπητέ μου μεμψιμοιροῦσι διότι εἰσὶ κατεσκευασμένοι ἐκ τῆς κόνεως τοῦ ἀέρος, καὶ διότι εἰσὶ πλάσματα ἄμορφα καὶ ὑλικά.

— Πῶς, πλάσματα ὑλικά! καὶ ὅμως ἂν δὲν εἶχον ταῦτα τὰ μαγικὰ δίοπτρα, δὲν θὰ ἔβλεπον οὔτε τὸν τόπον ὃν κατέχουσι!

— Εἰσὶ καὶ οὗτοι ἀλλ' ὅμως ὕλη ὡς σὺ, ἐπὶ τῇ μόνῃ διαφορᾷ ὅτι δὲν ὑπάρχει συναρμολογία διανοητὴ μεταξὺ τοῦ φωτὸς καὶ τῆς οὐσίας των.

— Πνεῦμα νὰ γίνω, ἂν ἐννοῶ μίαν λέξιν ἐκ τῶν ὅσων μοὶ λέγεις.

— Ἰδοὺ καὶ αὕθις ἔλλειψις τῆς ἐπιστήμης. ἄκουσον· πρέπει κατὰ πρῶτον νὰ γνωρίσῃς ὅτι τὸ φῶς δὲν εἶνε φωτεινὸν, διὰ νὰ ἐννοήσῃς τὴν φυσικὴν κατασκευὴν τῶν Παλλασίων.

— Αἴ! τοῦτο εἶναι πολύ.

— Καὶ ὅμως τοῦτο εἶναι ἀλήθεια εὐκολώτατα εὑρισκομένη· κλεῖσον τὸν θάλαμον ὃν κατοικεῖς εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀφήσῃς νὰ διέλθῃ μία μόνη ἀκτὶς ἡλιακὴ δι' ὀπῆς ἀνοιχθείσης προηγουμένως εἰς τὸ φύλλον τοῦ παραθύρου σου· θὰ ἴδῃς τὴν ἀκτίνα ἐκείνην νὰ φωτίσῃ τὸ μέρος ὅπου θὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ δαπέδου ἢ ἐπὶ τοῦ τοίχου, ἀλλὰ δὲν θὰ τὴν ἴδῃς εἰς τὸ μεταξὺ τῆς διαβάσεώς της ἀπὸ τῆς ὀπῆς μέχρι τοῦ πεφωτισμένου σημείου.

— Τοῦτο εἶνε ἀληθές.

— Ἄρα ἡ ἀκτὶς δὲν εἶνε φωτεινὴ ἀφ' ἑαυτῆς· τὸ σχηματίζον αὐτὴν ῥευστὸν διὰ νὰ γίνῃ φωτεινὸν πρέπει νὰ εὑρεθῇ εἰς συνάφειαν μετά τινος ὑλικῆς ἐπιφανείας καὶ νὰ συγκερασθῇ χημικῶς μετ' αὐτῆς. Ἐνταῦθα, εἰς τὸν θάλαμόν σου ἡ ἀκτὶς θὰ ῥίψῃ ὀλίγον φῶς συγκεχυμένον, διότι θὰ εὑρεθῇ εἰς συνάφειαν μετὰ τῆς ὑλικῆς ἀτμοσφαῖρας τῆς πληρούσης τὸ οἴκημά σου· ἀλλὰ πρᾶξον κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον, διὰ νὰ ἀποφύγῃς πᾶσαν ἀμφιβολίαν· λάβε πυξίδα στεγανῶς κεκλεισμένην. ἐκκένωσον τὸν ἐν αὐτῇ ἀέρα διὰ πνευματικῆς ἀντλίας καὶ κάλυψαν αὐθις αὐτὴν διὰ σώματος μαίλανος καὶ πυκνοῦ· ἄνοιξον εἰς τὸ κάλυμμα τοῦτο ὀπὴν ἀπέναντι τὴν

μίαν τῆς ἄλλης καὶ θὲς εἰς αὐτὰς βραχείας σύριγκας διὰ νὰ ἀποφύγῃς τὴν θλᾶσιν τοῦ ὑέλου καὶ μεταβίβασον τὴν φωτεινὴν ἀκτίνα λύχνου τινὸς διὰ τῶν δύο ὀπῶν διὰ μέσου τῆς πυξίδος, χωρὶς τὸ φῶς νὰ πέσῃ ἐρ' ἑνὸς μόνου σημείου τῶν πλευρῶν αὐτῆς, καὶ ὁ πυθμὴν αὐτῆς θὰ μείνῃ εἰς ἐντελὲς σκότος, ἂν καὶ διαπεπερασμένον ὑπὸ ἀκτίνος φωτός.

Τὸ φωτογόνον ῥευστόν, ἀγαπητέ μου, δὲν συμμίγνυται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μετὰ πάσης ὕλης. Ὑπάρχουσιν εἴδη τινὰ ὡς τὸ ὕδωρ, ὁ ὕελος, ὁ ἀὴρ, ἡ ἀτμὶς μεθ' ὧν ὀλίγον μόνον συμμίγνυται, καὶ αἱ ὕλαι αὗται εἰσὶν αἱ καλούμεναι διαφανεῖς· εἰσὶ δὲ καὶ ὕλαι τινὲς μεθ' ὧν παντελῶς δὲν συμμίγνυται, καὶ αὗται εἰσὶν ἀόρατοι· καὶ ὅμως εἰσὶν ὕλαι καὶ αὗται καὶ δεκτικαὶ διοργανισμοῦ, ὡς τὸ εἶδες πρὸ ὀλίγου εἰς τοὺς Παλλασίους· τὰ ἐκ τῆς τοιαύτης ὕλης διαμορφούμενα ὄντα εἰσὶν ἄρα ἀναγκαίως ἀόρατα, τοὐλάχιστον ὡς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα ὧν ἡ ὅρασις εἶνε τῆς αὐτῆς δυνάμεως.

— Τοῦτο φαίνεται βέβαιον, καὶ ὅμως οὐδέποτε ἤκουσα νὰ ὁμιλῶσι περὶ αὐτοῦ.

— Ἂν τὸ φῶς ἦν φωτεινὸν ἀφ' ἑαυτοῦ, θὰ κατεπλημμύρει τὸ ἄπειρον διάστημα, καὶ οὐδεὶς θνητὸς ὀφθαλμὸς δὲν ἐδύνατο νὰ ὑποφέρῃ τὴν λάμψιν του· ἀπ' ἐναντίας δὲ τούτου τὸ πᾶν εἶνε βεβυθισμένον εἰς νύκτα σκοτεινὴν καὶ αἰωνίαν καὶ τὸ φῶς φαίνεται μόνον ἐκεῖ ὅπου τὸ φωτογόνον ῥευστὸν διέρχεται διά τινος ἀτμοσφαῖρας, καὶ πλήττει ὕλην τινὰ διὰ τῆς συναφείας του.

— Εἰπέ μοι, αὐτὰ τὰ εἰς τοῦτον τὸν ὠκεανὸν τοῦ ἀέρος κυματοῦντα ὄντα ἔχουσι πάθη; ἔχουσιν ἀνάγκας;

— Τὸ ἓν οὐδέποτε χωρίζεται ἀπὸ τοῦ ἄλλου· ταῦτα εἰσὶ τὰ δύω οὐσιώδη ἀπαιτούμενα τῆς ζωῆς.

— Τρώγουσι;

— Βεβαίως, ἀλλὰ κατὰ τὸν τρόπον τῶν φυτῶν λαμβάνουσι τὴν τροφήν των ἐκ τῆς φερούσης αὐτὰ ὕλης διὰ τῆς ἀναπνοῆς ἀπὸ τῶν ποδῶν, διότι ἡ κεφαλή των εἶνε εἰς τὸ κενὸν, ἡ ψυχή των καὶ ἡ διάνοιά των εἰσὶν εἰς τὰς πτέρνας των, ἡ δὲ κεφαλή των μόνον αἰσθητήριον ἔχει τοὺς ὀφθαλμούς.

— Ἐρῶσι;

— Καὶ τοῦτο εἶνε ἓν τῶν πρώτων ἀπαιτουμένων τῆς ζωῆς, ἀλλ' ὁ ἔρως των δὲν ὁμοιάζει παντελῶς τὸν ἡμέτερον· ὅταν δύο Παλλάσιοι ἀντερῶνται, τὰ δύο ὑποκείμενα συγχέονται τὸ ἓν μετὰ τοῦ ἄλλου, ὡς δύο διάφορα ῥευστὰ συγκιρνώμενα ἐν τῷ αὐτῷ ἀγγείῳ, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ὡς δύο κοῦφαι ὀμύχλαι συμμιγνύμεναι εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀποτελοῦσι ἓν καὶ μόνον νέφος· τοῦτο τὸ διπλοῦν ὂν ἔχει τοῦ λοιποῦ μίαν καὶ μόνην ζωὴν, ἕως οὗ αἱ συνιστῶσαι αὐτὸ ἀτμίδες συνενούμεναι κατὰ πολὺ, διαιροῦνται εἰς τρία ἢ τέσσαρα μέρη καὶ σχηματίζουσι τρία ἢ τέσσαρα νέα ὄντα· ὅθεν, ὡς βλέπεις, δι' ἁπλουστάτης μεθόδου τῆς φύσεως· οἱ πατέρες ἐνταῦθα εἰσὶν ἐπίσης νέοι ὡς τὰ τέκνα των, καὶ τὰ τέκνα ἐπίσης προβεβηκότα ὡς οἱ πατέρες των.

Ἀφ' οὗ ὡδοιπορήσαμεν χρόνον τινὰ εἰς τὸ διάστημα, ἠρχίσαμεν νὰ ἀνακαλύπτομεν τὸν Δία καὶ τοὺς πλανήτας του. Ἂν καὶ ἀνεπαύθημεν ὀλίγον ἐπί τινος τῶν πλανητῶν τούτων, οὐδὲν θὰ σᾶς εἴπω περὶ αὐτῶν, διότι αἱ σελῆναι τοῦ Διὸς, τοῦ Κρόνου καὶ τοῦ Οὐρανοῦ πρὸς τὴν φυσικὴν αὐτῶν σύστασιν κατ' οὐδὲν ἀξιοσημείωτον διαφέρουσι τῆς σελήνης τῆς γῆς περὶ ἧς θὰ σᾶς ὁμιλήσω βραδύτερον.

Εἰσήλθομεν εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν τοῦ Διὸς, καὶ ἐπειδὴ τὸ πνεῦμα μᾶς κατέλειπε μίαν στιγμὴν εἰς τὴν ἕλξιν του, ἐπέσαμεν μετὰ βίας τοσοῦτον τρομερᾶς ὥστε κατὰ τὴν πτῶσίν μας διετρέχομεν 42 πόδας εἰς ἕκαστον δεύτερον, ἐν ᾧ ἐπὶ τῆς γῆς μόλις ἐδυνάμεθα νὰ διατρέξωμεν 16· ἐσύρθημεν ἔπειτα βιαίως ὑπὸ τῶν ἐτησιῶν ἀνέμων οἵτινες ἐπικρατοῦσι διὰ παντὸς ἐπὶ τῆς σφαῖρας ἐκείνης καὶ πνέουσιν εἰς διεύθυνσιν κάθετον πρὸς τὸν ἄξονά της. Ἐπειδὴ δὲ σύρουσι μεθ' ἑαυτῶν νέφη ἐξ ὧν ὁ οὐρανὸς εἶνε σχεδὸν ἀείποτε κεκαλυμμένος, τὰ νέφη ταῦτα ὁρώμενα ἀπὸ τῆς γῆς φαίνονται ὡς ταινίαι ἢ ζῶναι σκοτειναὶ ποικιλλόμεναι μὲν ὡς πρὸς τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ δίσκου θέσιν των, ἀλλ' οὐδέποτε ὡς πρὸς τὴν γενικήν των διεύθυνσιν· ἐνίοτε, ἀλλὰ σπανιώτατα φαίνονται θλώμενα καὶ διασκορπιζόμενα ἐρ' ἅπαντος τοῦ πλανήτου.

— Ἡ βία τῶν ἐτησιῶν τούτων ἀνέμων, μοὶ εἶπε τὸ πνεῦμα, προέρχεται, καὰ τοὺς ἀστρονόμους σας, ἐκ τῆς ταχύτητος μεθ' ἧς ὁ Ζεὺς στρέφεται περὶ τὸν ἄξονά του. Καὶ τῷ ὄντι ἡ σφαῖρα αὕτη εἶνε κατὰ 1,470 ὀγκωδεστέρα τῆς γῆς, δηλαδὴ ἔχει 33,000 λευγῶν διάμετρον. Ἡ γῆ ἥτις ἔχει μόνον 3 000 διάμετρον στρέφεται περὶ τὸν ἄξονά της εἰς 24 ὥρας· ὁ δὲ Ζεὺς τελεῖ τὴν αὐτὴν περιστροφὴν μόνον εἰς 9 ὥρας 56 λεπτά. Κρῖνε ἑπομένως περὶ τῆς ταχύτητος τῆς κυκλικῆς του κινήσεως. Ἡ διάμετρός του κατὰ τὸν ἰσημερινὸν εἶνε κατὰ σύγκρισιν τῆς μεταξὺ τῶν δύο πόλων διαμέτρου του ὡς 107 πρὸς 100, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι εἶνε μᾶλλον συμπεπιεσμένος κατὰ τοὺς πόλους παρ' ὅσον εἶνε ἡ γῆ· ἂν δὲ αἱ ἐννεάωροι ἡμέραι της εἰσὶ πολλὰ βραχύτεραι τῶν τῆς γῆς, ὁ ἐνιαυτός της ὅμως εἶνε πολὺ μακρότερος, διότι σύγκειται ἐκ 4,332 τῶν ἡμετέρων ἡμερῶν.

Ἀπέβημεν πλησίον δάσους ὁλοκλήρως σχεδὸν συγκειμένου ἐκ πιτύων, πευκῶν καὶ ἄλλων ῥητινωδῶν δένδρων καὶ ἀνεπαύθημεν ἐπὶ τῆς χλόης. Ὁ καιρὸς ἦν τερπνότατος ἂν καὶ ὀλίγον σκιερός· προήρχετο δὲ τοῦτο ἐκ τῆς μεγάλης ἀποστάσεως τοῦ ἡλίου, ὅστις μᾶς ἐφαίνετο πεντάκις ἧττον ὀγκώδης παρ' ὅσον τὸν βλέπομεν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ μᾶς ἔπεμπεν εἰκοσάκις ἐλάσσονα ποσότητα φωτός· ὁπόταν ἐφθάσαμεν, ἐνόμισα ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς ὥραν φθινοπώρου καὶ εἰς ἡμέραν θολὴν οἵαι εἰσὶ συνήθως εἰς Παρίσια κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν· ἀλλ' ὁ δαίμων μοὶ εἶπεν ὅτι ὁ ἄξων τοῦ Διὸς ἦν τόσον ὀλίγον κεκλιμένος ἐπὶ τῆς τροχιᾶς του, ὥστε ἡ μεταβολὴ τῶν ὡρῶν εἶνε σχεδὸν ἀνεπαίσθητος καὶ αἱ νύκτες καὶ αἱ ἡμέραι τοῦ πλανήτου ταύτου εἰσὶ σχεδὸν ἀείποτε ἴσαι.

— Ἐκ τούτου, εἶπε προσέτι, οἱ κάτοικοι ἑκάστου πλάτους εὑρισκόμενοι διὰ παντὸς ὑπὸ τὴν αὐτὴν θερμοκρασίαν ἔχουσι διοργανισμὸν προσαρμοζόμενον

εἰς τὸ κλίμα αὐτῶν, καὶ οὐδέποτε δύνανται νὰ ἐξέλθωσιν ἐξ αὐτοῦ.

Στιγμὰς τινὰς ἐβαδίσαμεν παρὰ τὸ δάσος, καὶ αἴφνης ἐξελθόντες ἐκ στενωποῦ ὄρους τινὸς, εἴδομεν ἐν τῷ μέσῳ πεδιάδος ἀναπεπταμένης οἰκίαν μεγαλοπρεπῆ ἧς ἡ καλλονὴ, τὸ μεγαλεῖον καὶ ἡ πλουσιότης μόνον πρὸς τὸ ἐξαισιώτερον τῶν ἀνακτόρων τῶν χιλίων καὶ μιᾶς νυκτῶν δύνανται νὰ παραβληθῶσιν.

Ἐκτὸς τοῦ δαίμονος καὶ τοῦ Ἡλιαίου ἡμεῖς οἱ ἄλλοι ἐμείναμεν πάντες ἐκθαμβοι, διότι οὐδέποτε εἴδομεν τοιοῦτο τι οὔτε εἰς τὸν ἥλιον, ἀλλ' οὔτε ἔτι εἰς τὴν βασίλειον αὐλὴν τοῦ Λούβρου.

— Ἰδοὺ, εἶπεν ὁ κάτοικος τοῦ ἡλίου, ἰδοὺ ἀντικείμενον δεικνύον μὲν πολιτισμὸν προοδεύοντα, ἀλλὰ καὶ πλησιάζοντα ἔτι πολὺ εἰς τὴν βαρβαρότητα. Πρό τινων χιλιάδων ἐτῶν ἡμεῖς οἱ Ἡλιαῖοι εὑρισκόμεθα εἰς αὐτὴν τὴν στάσιν· ἐνομίζομεν τότε ὅτι ἔπρεπεν ὅσον ἐδυνάμεθα νὰ ἐπισωρεύωμεν λίθους ἐπὶ λίθων, νὰ κτίζωμεν ὑπερμεγέθεις οἰκοδομὰς πρὸς κατοικίαν πλασμάτων ἐχόντων πέντε ποδῶν μέγεθος. Ἂς εἰσέλθωμεν καὶ θὰ διασκεδάσωμεν βεβαίως, βλέποντες τὰς γελοίας κληρουχίας τῶν ἰδιοκτητῶν.

Εἰσήλθομεν καὶ, χάρις τῇ μαγικῇ βακτηρίᾳ, δὲν μᾶς ἐξέβαλον ὡς κακοποιοὺς καὶ πλάνητας, ὅπερ ἄνευ ἐκείνης βεβαίως θὰ συνέβαινε. παρετήρησα κατὰ πρῶτον ὅτι ὁ οἰκοδεσπότης ἦν μικρὸς ἀνθρωπίσκος τεσσάρων καὶ ἥμισυ ποδῶν, λοξόπους, παραβλῶψ, καὶ ἔχων τὴν κόμην πυρὰν καὶ τὴν ὄψιν ἄχροος λευκότητος· ἦν δὲ καὶ ὀλίγον κυφὸς καὶ ἱκανῶς διάστροφος, ἀλλ' ἐφόρει πλούσιον πεποικιλμένον ἱμάτιον οὗ τὸ βάρος τὸν συνέτριβε. Περιεκυκλοῦτο δὲ ὑπὸ πλήθους προθύμων ὑπηρετῶν ὧν ὁ ἐλάχιστος τὸν ὑπερέβαινε κατὰ πᾶσαν τὴν κεφαλὴν καὶ οἵτινες πάντες εἶχον πλέον διακεκριμμένην μόρφωσιν τῆς ἐκείνου, καλὰς ἀναλογίας καὶ τὸ δέρμα ἐβενώδους μέλανος.

— Τοῦτο προέρχεται, μοὶ εἶπεν ἡ δαίμων, ἐκ τοῦ ὅτι ἡ εὐγένεια ἐνταῦθα δὲν εἶνε τοῦ αὐτοῦ εἴδους ὡς ὁ ὄχλος· αἱ γυναῖκες τῶν ὑπηρετῶν τούτων θὰ ἐθεωροῦντο εἰς τὸ Ἀλγέριον ὡς ὡραῖαι μαῦραι, καὶ θὰ κρίνῃς ὁ ἴδιος περὶ τούτου, ὅταν ἴδῃς τί εἶνε ἡ κυρία των.

Εἰσήλθομεν εἰς εἶδος θαλάμου ὅπου εὕρομεν ῥαθύμως κατακεκλιμένον ἐπὶ κλινοῦς μικρόν τι ἐρυθρόλευκον ὄν, ἔχον ὀλίγην πρόσοψιν γυναικὸς καὶ πολλὴν σφηκός· ἂν καὶ δὲν ἐδύνατο νὰ σταθῇ ὀρθὴ ἐκ τῆς μικρότητος τῶν ἀπαλῶν της ποδῶν, ἐφαίνετο ὅτι εἶχεν ὡς ἔγγιστα τριῶν καὶ ἡμίσεως ποδῶν ὕψος, ἡ ὀσφύς της ἦν τοσοῦτον λεπτὴ, ὥστε χεὶρ παιδὸς ὀκταετοῦς ἐδύνατο νὰ τὴν περιβάλῃ· καὶ ἐπειδὴ τὸ μὲν στῆθός της ἦν κατὰ τὸ πλάτος ὡς παιδὸς πενταετοῦς, τὰ δὲ ἰσχία της ἦσαν ὑπερμέτρως ἀναπεπτυγμένα, ἐφαίνετο ὡς τὸ σῶμά της νὰ συνέκειτο ἐκ δύω βραχέων καὶ χονδρῶν κιόνων ὧν ὁ εἷς διὰ τῆς κορυφῆς του ἦν κεκολλημένος ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ ἑτέρου διὰ ὀλίγου σημαντῆρος κηροῦ· ἡ κεφαλή της ἦν πάνυ μικρὰ, καὶ ὅμως μετὰ βίας ἠδύνατο νὰ τὴν στήσῃ ὀρθὴν, καὶ ἀκαπαύστως πότε τὴν ὑπεστήριζε διὰ μιᾶς τῶν χειρῶν της, πότε τὴν ἀπέθετεν ἐπὶ μαλακοῦ προσκεφαλαίου. Ὅταν τὸ ἀσθενὲς σῶμά της ἀνωρθοῦτο ἐπὶ τοῦ κλινοῦς, ἐκείνη ἡ ὡραία κεφαλὴ ἔμενεν ὀλίγον κεκλιμένη ἐπὶ τοῦ ὤμου της, ὅπερ εἶχε τινὰ χάριν· ἡ μορφὴ ἐκείνη τοῦ οὐρανίου ἀγγέλου (οὕτως ὀνομάζονται αἱ γυναῖκες εἰς τὸν Δία) θὰ ἐζάλιζε μυθιστορικόν τινα ποιητὴν, διότι ἐφαίνετο ὡς πάσχουσα, ὡς στοιθικὴ καὶ ὡς φανταστική. Οἱ βραχίονές της ἦσαν ὀλίγον ἀσθενεῖς, ἀλλὰ λευκοὶ καὶ στρογγύλοι· αἱ χεῖρές της καθ' ὑπερβολὴν μακραὶ καὶ εἰς τοὺς πόδας ἐφόρει ἐμβάδας ὅπου δὲν θὰ ἐδυνάμην νὰ ἐνθέσω δύο δακτύλους· ἐν ἑνὶ λόγῳ ἦν τοσοῦτον ἁπαλὸν, τοσοῦτον ἀσθενὲς, τοσοῦτον εὔθραυστον πλάσμα, ὥστε ἂν ἐγγίζετο διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ δακτύλου, ἦν κίνδυνος μὴ συντριβῇ, καὶ ὅμως ἦν εἰς τὸ πρῶτον ἄνθος τῆς ἡλικίας, διότι ἦν ἑνὸς καὶ ἡμίσεως ἔτους ὅπερ ἀναλογεῖ πρὸς δέκα ἑπτὰ ἢ δέκα ὀκτὼ ἐπὶ τῆς γῆς· ἐθεωρεῖτο ὡς μία τῶν ὡραιοτέρων καὶ ἐρασμιωτέρων γυναικῶν τοῦ Διὸς καὶ ὁ ἀνὴρ ἐλυπεῖτο, ἔλεγε, καθ' ὑπερβολὴν, διότι εἶχεν ἐκείνη ὑπέρπολυ πνεῦμα.

— Κυρία, εἶπον ἐγὼ πρὸς αὐτὴν, μετὰ βαθείας συγκινήσεως, ἐπιτρέψατε εἰς ξένους νὰ σᾶς προσφέρωσι τὰ σεβάσματά των.

— Ξένοι! τί εἶνε τοῦτο;

— Σοφοὶ τινὲς περίεργοι διατρέχουσι τὸν κόσμον, διὰ νὰ διασκεδάσωσι καὶ διὰ νὰ διδαχθῶσι.

— Χὰ! χὰ! χὰ! σοὶ φαίνομαι ὡραία, αἴ;

— Ὡραιοτάτη.

— Τὸ ἀνάστημά μου, οἱ πόδες μου, αἱ χεῖρες μου εἰσὶ κάλλιστα, αἴ;

— Θαυμάσια.

— Εἶμε ἄγγελος, εἶμε γυνὴ οὐρανία, αἴ;

— Εἶσθε θεότης.

— Φαίνεται ὅτι ἔλαβες καλὴν ἀγωγὴν, διὰ νὰ ἔλθῃς ἀπὸ τοῦ ἄλλου κόσμου. ἀλλὰ οἱ σύντροφοί σου εἰσὶν ἄλαλοι;

Τότε ὁ Ἡλιαῖος ἐπλησίασε καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὀλίγον σχολαστικῶς·

— Κυρία, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς συγχαρῶ διὰ πλεονεκτήματα πολυτιμώτερα τῶν χαρίτων καὶ τῆς ὡραιότητος. διὰ. . . .

— Διὰ τὸ πνεῦμα μου, τὴν εὐφυΐαν μου, τὰ προτερήματά μου, αἴ; διὰ πᾶσας ἐκείνας τὰς λαμπρὰς ἰδιότητας δι' ἃς μὲ λατρεύει ὁ κόσμος. διὰ. . . .

— Οὐχὶ, κυρία, ἀλλὰ διὰ τὰς ἀρετὰς ὡς εἶμε βέβαιος ὅτι ἔχετε, διὰ τὰς ἰδιότητας τὰς ἀποτελοῦσας τὴν καλὴν σύζυγον, τὴν καλὴν μητέρα. . .

Ἐνῷ ὁ Ἡλιαῖος ἔλεγε ταύτας τὰς λέξεις, ἥρπασεν ἐκείνη σχοινίον καὶ τὸ ἔσεισεν ὅσον σφοδρότερον ἐδύνατο, κράζουσα νὰ προφθάσωσιν εἰς βοήθειαν, καὶ καλοῦσα τοὺς ὑπηρέτας της νὰ ἐκβάλωσιν ἔξω τὸν ἀγραγόνειον ἐκεῖνον σοφὸν, τὸν σκαιὸν ἐκεῖνον ἠθολόγον ὅστις ἦλθε νὰ τὴν ἐξυβρίσῃ μέχρι ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος της· ἐκ τῆς ταραχῆς ταύτης προσεδλήθησαν τὰ νεῦρα της· καὶ τέλος ἐλειποθύμησεν· ὁ δαίμων ὠφεληθεὶς ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης, τὴν κατέκλεισεν εἰς μεγάλην βαμ-

βακίνην κυτίδα ἣν ἔθεσεν ὑπὸ τὸν βραχίονα τοῦ Πόγκου· ἔπειτα ἀνεχωρήσαμεν πάντες διὰ τοῦ παραθύρου, καὶ διευθύνθημεν πρὸς τὴν σφαῖραν τοῦ Κρόνου διὰ μέσου τοῦ διαστήματος.

Καθ' ὁδὸν ἐξέφρασα πρὸς τὸν δαίμονα τὴν ἔκπληξίν μου διὰ τὴν προηγηθεῖσαν σκηνήν.

— Ἐκεῖνος ὁ καλὸς ἄνθρωπος, εἶπεν, ἐξ οὗ ἐξερχόμεθα νομίζει ὅτι ἡ γυνή του ἔχει πολὺ πνεῦμα, καὶ ἐγὼ ἐξ ἐναντίας νομίζω ὅτι κλίνει πρὸς τὴν εὐήθειαν.

— Ἀμφότεροι ἔχετε δίκαιον· ἰδοὺ τί εἶνε· κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ πολιτισμοῦ των οἱ Διαῖοι παρετήρησαν ὅτι αἱ γυναῖκες των ἔχουσι τὰς αὐτὰς φυσικὰς καὶ ἠθικὰς δυνάμεις ὡς καὶ αὐτοί, εἶχον προσέτι τὸ κάλλος, τὰς χάριτας καὶ πρὸ πάντων τὴν λεπτότητα τοῦ πνεύματος ὧν στεροῦνται οἱ ἄνδρες· ἐφοβήθησαν μήπως αἱ γυναῖκες τοὺς κυριεύσωσι, καὶ διὰ νὰ ἀσφαλίσωσιν εἰς τὸν ἅπαντα καιρὸν τὴν τυραννίαν των ἀπὸ τοῦ φύλου ἐκείνου ὅπερ ἐφοβοῦντο, ἀπεφάσισαν νὰ τὸ ἀποζωώσωσι κατὰ τὸ ἠθικὸν καὶ κατὰ τὸ φυσικόν, καὶ πρὸς τοῦτο οὐδὲν εὗρον προκριτώτερον παρὰ τὴν ματαιοφροσύνην καὶ τὴν ἀμάθειαν· ἀφ' ἧς ἡμέρας αἱ γυναῖκες ἔστερξαν νὰ ὀνομάζωνται οὐράνιοι ἄγγελοι, ἤρχισαν νὰ γίνωνται κατά τι ὑποδεέστεραι τῶν ἀνδρῶν· ἔπειτα ἡ κολακεία, ἡ ῥαθυμία καὶ ὁ ἔρως τοῦ καλλωπισμοῦ τὰς κατεβίβασαν μέχρι τῆς ἀποζωώσεως εἰς ἣν εὕρομεν τὴν κυρίαν αὐτὴν ἣν ῥέρει ὁ Πόγκος εἰς Παρίσια, ὅπου ὁ Ἡλιαῖος θὰ τὴν δεικνύῃ χάριν περιεργείας. διότι, ὡς γνωρίζεις, οὐδὲν τοιοῦτο ὑπάρχει εἰς Παρίσια. (Ἀκολουθεῖ).

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.

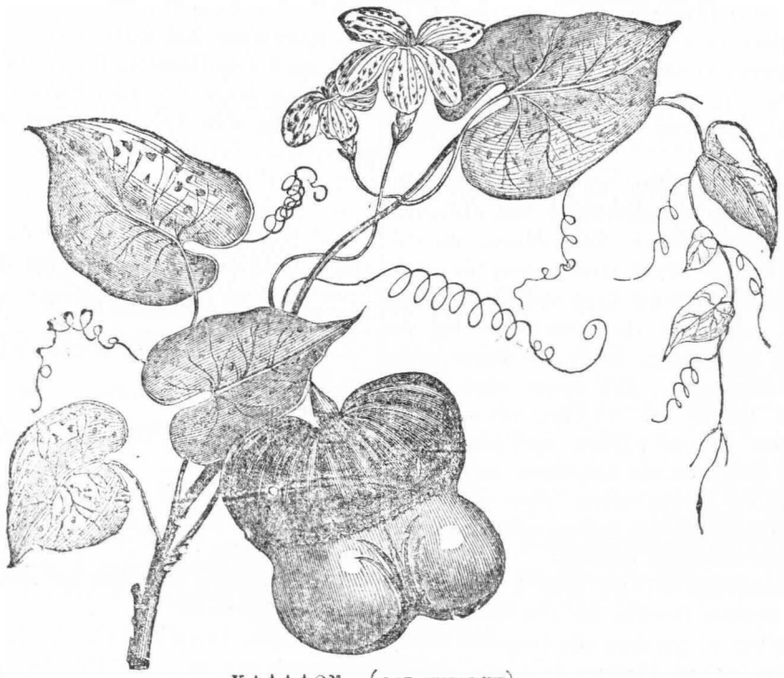

ΚΑΔΑΛΟΥ (GIRAUMONT).

Τὸ φυτὸν τοῦτο ἐκ τοῦ εἴδους τῶν πεπόνων, εἶναι προϊὸν τῆς Γουϊάνης καὶ τῆς Λουσιάνης, πολυτιμώτατον διὰ τὴν τροφὴν τῶν κατοίκων τῶν μερῶν ἐκείνων. Εἶναι δὲ φυτὸν αὐτορυές, ἀναῤῥιχώμενον, ἔχον τὰ φύλλα πλατέα ὡς πινάκια, τὰ ἄνθη κίτρινα, καὶ τοὺς καρποὺς μαλακοὺς, καὶ πλήρεις μικρῶν γλοιωδῶν σπόρων. Ὅταν ὁ καρπὸς εἶναι τρυφερὸς ἀκόμη, τρώγεται μὲ ὀξυέλαιον ἢ μόνον ἁλατισμένος, καὶ εἶναι στομαχικὸς καὶ ὑγειϊνὸς διὰ τοὺς ἀναλαμβάνοντας. Ἀφ' οὗ δὲ ὡριμάσῃ, κατατέμνονται εἰς μικρὰ τεμάχια ὁμοῦ μετὰ τῶν φύλλων, καὶ βράζεται μὲ λίπος. Θεωρεῖται δὲ τὸ ἔδεσμα τοῦτο ὡς τὸ ἀξιολογώτερον τῶν τόπων ἐκείνων, ἐνίοτε τίθεται εἰς τὸν ζωμὸν, ἄλλοτε τηγανίζεται, καὶ ἄλλοτε πάλιν ἑψήνεται ἢ εἰς κλίβανον ἢ ὑπὸ τὴν τέφραν, ἢ τέλος παρασκευάζεται ἀπ' αὐτοῦ ἔτνος (φαβα), καὶ καθ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς τρόπους εἶναι τροφὴ εὐάρεστος καὶ καλή. Καὶ εἰς κατασκευὴν δὲ πλακούντων εἶναι ἐπίσης χρήσιμος. Ἐνίοτε ὁ καρπὸς οὗτος φύεται μέγιστος, καὶ τὸ χρῶμα τοῦ φλοιοῦ εἶναι διάφορον κατὰ τὰ διάφορα εἴδη. Ἡ δὲ σάρξ του εἶναι κιτρινωπὴ, λεπτοτέρα, γλυκυτέρα, καὶ γεύσεως πολὺ εὐαρεστοτέρας ἀπὸ τὴν κολοκύνθην. Σκευάζεται δὲ ἐπίσης καὶ εἰς ζαχαρόπαστα, καὶ πρὸς τοῦτο τέμνουσιν οἱ ζαχαροποιοὶ ἐντὸς τῆς σαρκός του τμήματα εἰς σχῆμα μήλου, ἀπίου, ἢ ὁποιουδήποτε καρποῦ, καὶ οὕτω τὰ ζαχαροῦσι μὲ ὀλίγην ζάχαριν, διότι ὁ καρπὸς εἶναι καθ' ἑαυτὸν ζαχαρώδης· ὥστε ὁ μὴ γνωρίζων τὸ σκεύασμα τοῦτο, ἐκπλήττεται τρώγων ἀπίδια π. χ. χωρὶς σπόρων. Τινὲς τῶν καρπῶν τούτων ἔχουσι καὶ μόσχου ὀσμὴν, καὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ καλλήτεροι.

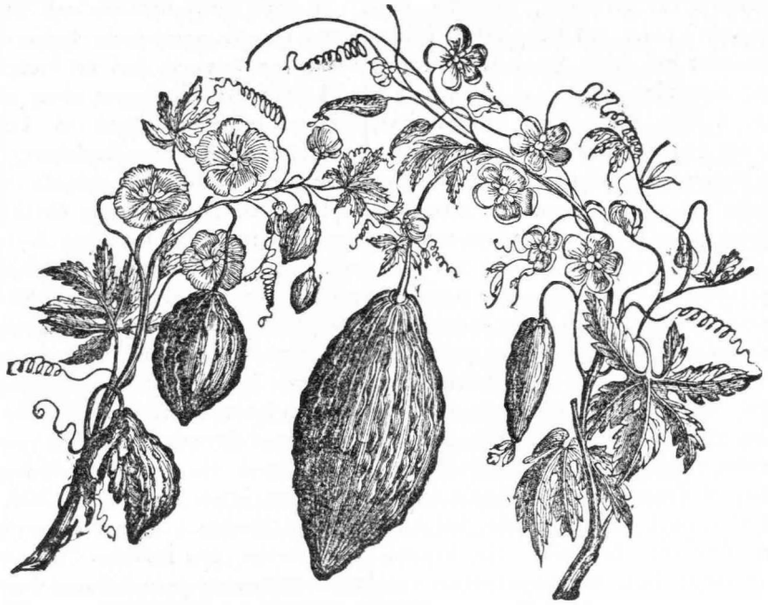

ΒΑΛΣΑΜΌΦΥΤΟΝ Ἡ ΜΟΜΟΡΔΙΚΗ.

Τὸ φυτὸν τοῦτο εὑρίσκεται καὶ εἰς τὸν ἀρχαῖον κόσμον, εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Κοχιγχίναν, καὶ ἀνεκαλύφθη καὶ εἰς τὴν νοτίαν Ἀμεριτήν. Εἶδος δὲ θάμνου, ἔχοντος κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὰς ἰδιότητας μεγάλην μὲ αὐτὸ ὁμοιότητα, εὑρίσκεται καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Ἀμερικὴν εἶναι τὸ Βαλσαμόφυτον ἐκ τῶν ἀναῤῥιχωμένων, ἔχει δὲ ἄνθη λευκὰ ἢ κίτρινα, καρποὺς δὲ λαμπρῶς ἐρυθρὸς, δακτυλοειδεῖς, ὀξυνομένους πρὸς τὰ δύω ἄκρα, ἀκιδωτοῦς, μονοθύρους, καὶ ἐλαστικῶς ἀναπηδῶντας ὅταν ἐγγίζωνται ἐν καιρῷ τῆς ὡριμότητός των. Τότε σφενδονίζουσι σπόρους πλατεῖας καὶ εἰς κρεατῶδες περιτετυλιγμένους περικάλυμμα. Ἔλαιον περιχυθὲν περὶ τοὺς καρποὺς τούτους χρησιμεύει ὡς βάλσαμον ἰαματικὸν τῶν πληγῶν. Προσέτι δὲ τοῦ ἐν Ἀμερικῇ εἴδους οἱ καρποὶ εἰσὶ καὶ εὐκοίλιοι.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

ΟΙ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΔΙΩΓΜΟΙ.

Δεκατέσσαρες μεγάλοι διωγμοὶ, ἢ μᾶλλον, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ περιφήμου Σιατιωβριὰν, δεκατέσσαρες μεγάλαι μάχαι ἐδόξασαν τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης. Ἑκάστη τῶν μαχῶν τούτων ἦτον καὶ νίκη· εἰς ὅλας τὸ χριστιανικὸν αἷμα ἔῤῥευσε ποταμηδὸν, καὶ ὅσῳ πλειότεροι στρατιῶται τοῦ Χριστοῦ ἐφονεύοντο, τόσῳ περισσότερον ἐνισχύετο καὶ ἐκραταιοῦτο ὁ χριστιανισμός· διότι τὸ μαρτύριον τῶν πιστῶν ἦτον τὸ ἐνεργητικώτερον μέσον τοῦ θριάμβου καὶ τῆς ἐξαπλώσεως τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἔτος ἀκόμη δὲν παρῆλθε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ὁ σταυρὸς εἶχεν ἤδη ἀπειραρίθμους λατρευτὰς καὶ μάρτυρας. Πρῶτος ἔλαβε τὴν τιμὴν νὰ κατα-γραφῇ εἰς τὸ μέγα τῶν ἡρώων τῆς νέας πίστεως βιβλίον ὁ ἅγιος Στέφανος, εἷς τῶν ἑπτὰ διακόνων, λιθοβοληθεὶς εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐννέα μῆνας μετὰ τὴν σταύρωσιν τοῦ σωτῆρος καὶ κυρίου του. Τοῦ πρώτου τούτου διωγμοῦ πολλὰ ἀναμφιβόλως ὑπῆρξαν τὰ θύματα, ἀλλ' ὁ διωγμὸς αὐτὸς δὲν ἔφερε χαρακτῆρα γενικὸν, διότι ἀπευθύνετο κατὰ χριστιανῶν ἀτόμων μᾶλλον, παρὰ κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν γένει.

Ὁ δεύτερος διωγμὸς ἤρχισε τὸ ἑξηκοστὸν τέταρτον ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Νέρωνος. Κραιπαλῶν ποτε κραιπάλην ἀμέθυσον, τὸ ἀνθρωπόμορφον τοῦτο τέρας ἐπυρπόλησε τὴν Ῥώμην, θέλον νὰ λάβῃ τὴν ἡδονὴν μεγάλου καταστροφῆς θεάματος, καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ συγχρόνως τὴν πρὸς τὸ οἰκοδομεῖν μανίαν του. Ἐπειδὴ δὲ ἡ συμμετοχὴ αὐτοῦ εἰς μισητὴν τοιαύτην καὶ παράφρονα πρᾶξιν ἤρχισε νὰ διεγείρῃ τὴν κοινὴν ἀποστροφὴν, ἐστοχάσθη νὰ ῥίψῃ εἰς ἄλλους τὴν ἐνοχὴν τοῦ ἐγκλήματος, καὶ κατηγόρησε τοὺς χριστιανοὺς ὡς αὐτουργοὺς τῆς πυρκαϊᾶς ἐκείνης. Ἡ νέα θρησκεία εἶχε τότε ἐχθροὺς τὸ ἀσυγκρίτως μέγα μέρος τοῦ ῥωμαϊκοῦ λαοῦ· ἐπελήφθησαν λοιπὸν προθύμως τῆς εὐκαιρίας οἱ θέλοντες νὰ χορτάσωσι τὸ κατ' αὐτῶν μῖσός των, μολονότι, καὶ κατὰ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ τοῦ Τακίτου, ἡ ἀθωότης τῶν χριστιανῶν προφανῶς ἀπεδείχθη. Ὁ διωγμὸς οὗτος, διαταχθεὶς δι' αὐτοκρατορικοῦ ψηφίσματος, καὶ λυσσωδῶς ἐνεργηθεὶς, διήρκεσε μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Νέρωνος (ἐν ἔτει 68). Οἱ ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Παῦλος ἦσαν οἱ ἀρχηγοὶ τῆς νέας ταύτης τῶν μαρτύρων σειρᾶς.

Ὁ αἱμοχαρὴς Δομιτιανὸς διέταξε τὸν τρίτον κατὰ τῶν χριστιανῶν διωγμὸν (ἐν ἔτει 90). Φοβοι πολιτικοὶ κατὰ τῶν ἀπογόνων τοῦ Δαβὶδ, δυναμένων νὰ ἐλευθερώσωσι τὴν Ἰουδαίαν καὶ ν' ἀ-

ποκαταστήσωσιν αὐτὴν αὐτόνομον, ἑρμηνεῖαι ψευδεῖς μεταφορικῶν τινων τοῦ Εὐαγγελίου ῥήσεων περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὰς ὁποίας ὁ φιλύποπτος αὐτοκράτωρ ἠθέλησε νὰ ἐξηγήσῃ κατὰ γράμμα, καὶ ἡ δίψα πρὸ πάντων τοῦ αἵματος, ἠτιολόγησαν τὰς ἀπανθρώπους ποινὰς ὅσας τὸ τότε ἐκδοθὲν αὐτοκρατορικὸν ψήφισμα ἐκήρυξε κατὰ τοῦ ἐγκλήματος τοῦ χριστιανισμοῦ. Αἱ ποιναὶ αὗται, τῶν ὁποίων καὶ μέλη τινὰ τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας ἔγειναν θύματα, ἔπαυσαν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Δομιτιανοῦ (ἐν ἔτει 96). Τὸ μαρτύριον καὶ ἡ ἐκ θανάτου σωτηρία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ἀνήκουν εἰς τὴν περίοδον ταύτην.

Ἰδέαι τάξεως, συμφέροντα τῆς πολυθείας, ὡς θρησκείας τοῦ Κράτους, ἠνάγκασαν τὸν Τραϊανὸν ν' ἀπαγορεύσῃ τὰς συνελεύσεις καὶ τὰς ἑταιρίας τῶν χριστιανῶν. Ὑπερβαίνοντες τοὺς αὐτοκρατορικοὺς ὁρισμούς, οἱ διοικηταὶ τῶν ἐπαρχιῶν ἐσκληρύνθησαν μεγάλως κατὰ τῶν χριστιανῶν, καὶ ὁ τέταρτος οὗτος διωγμὸς ἠμαύρωσε τὴν λαμπρότητα τῆς βασιλείας ἑνὸς τῶν μεγαλητέρων καὶ ἀγαθωτέρων αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης. Ἀλλ' ἡ ὑπερβολὴ αὐτὴ τῆς ὠμότητος ἐπέφερε ταχέως τὸ τέλος της· τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων ἐγίνετο τόσον γόνιμον, ὥστε, μετὰ πάλιν δεκαεννέα ἐτῶν (ἀπὸ τοῦ ἔτους 97 μέχρι τοῦ 116), εἷς τῶν ἐπάρχων τῆς Ἰουδαίας ἔγραφε πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ὅτι δὲν εὕρισκε δημίους ἀρκετοὺς διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐνόχων· ὁ Τραϊανὸς τότε τὸν διέταξε νὰ παύσῃ τὴν καταδίωξιν.

Δόγοι ἐπίσης πολιτικοὶ ἠνάγκασαν καὶ τὸν Ἀδριανὸν νὰ ἐφαρμόσῃ αὐστηρῶς τοὺς ἀπαγορεύοντας τὴν ἐνέργειαν τῆς νέας λατρείας νόμους, καὶ, ἀπὸ τοῦ ἔτους 118 μέχρι τοῦ 126, ὁ χριστιανισμὸς ὑπέστη τὸν πέμπτον κατ' αὐτοῦ διωγμόν. Κατὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔτος, ὁ αὐτοκράτωρ, πεισθεὶς ἐκ τῶν λόγων ἐπισκόπου τινὸς καὶ φιλοσόφου ἄλλου χριστιανοῦ, διέταξε τὴν παῦσιν τῶν ποινῶν· ἄλλα, περὶ τὸ τέλος τῆς βασιλείας του, ἡ αὐστηρότης ἤρχισε πάλιν ἐν μέρει, καὶ νέοι ἄλλοι μάρτυρες νέους προσηλύτους καὶ μαθητὰς τῆς πίστεως ἀνέδειξαν.

Ὁ ἕκτος διωγμὸς ἤρχισεν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀντωνίνου. Ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος, ἀνεχθεὶς μᾶλλον, παρὰ διατάξας τὸν διωγμὸν αὐτόν, ἀπηγόρευσε μόνον τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Εὐαγγελίων, ὡς ἀποτρέπουσαν τὸν λαὸν ἀπὸ τὴν λατρείαν τῶν εἰδώλων· ἀλλ' αἱ ἀρχαὶ τοῦ Κράτους περιέλαβαν καὶ τοὺς χριστιανοὺς εἰς τὴν κατὰ τῶν ἱερῶν γραφῶν προγραφήν, καὶ ἡ χριστιανικὴ θρησκεία κατεδιώχθη ἀπηνῶς δεκαπέντε περίπου ἔτη (ἀπὸ τοῦ ἔτους 138 μέχρι τοῦ 153). Κατὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔτος, μεγάλαι δημόσιαι συμφοραὶ, πεῖνα, πυρκαϊὰ, πλημμύραι, σεισμοὶ, κατεμάστισαν τὸ ῥωμαϊκὸν Κράτος, καὶ Ἀντωνῖνος ὁ Εὐσεβὴς, διατάξας νὰ γείνωσιν εὐχαὶ πρὸς τοὺς θεοὺς ὅλους, περιέλαβεν, ἀμηχανῶν, μεταξὺ τῶν ἐθνικῶν, καὶ τοὺς χριστιανικοὺς ναούς. Ὁ διωγμὸς λοιπὸν ἔπαυσε, καὶ μόνον ἐκ διαλειμμάτων ὀλίγα τινὰ θύματα ἔλαβαν τὴν δάφνην τοῦ μαρτυρίου.

Ἡ μετ' αὐτὸν βασιλεία τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου ἔφερεν εἰς τοὺς χριστιανοὺς ἡμέρας δοκιμασιῶν καὶ δόξης, καὶ κατὰ τὸ ἀπὸ τοῦ ἔτους 161 μέχρι τοῦ 174 διάστημα ἐξηγόρασαν οὗτοι τὴν πίστιν των διὰ τοῦ αἵματος. Κατὰ τὸ ἔτος 174, νίκαι γενόμεναι κατὰ τῶν βαρβάρων, χρεωστούμεναι ἰδίως εἰς τὴν ἀνδρείαν καὶ εἰς τὰς προσευχὰς λεγεῶνός τινος συγκειμένης ὁλοκλήρως ἀπὸ χριστιανοὺς, καὶ ἐπονομασθείσης *λεγεῶνος κεραυνοφόρου*, ἐπέφεραν σωτήριον μεταβολὴν εἰς τὸν νοῦν τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ αὐτοκράτορος. Τὰ πρότερον κατὰ τῶν χριστιανῶν ἐκδοθέντα ψηφίσματα, ἐστράφησαν τότε ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ ποιναὶ ἐκηρύχθησαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν των· ἡ καταμήνυσις χριστιανοῦ ἀπετέλει ἔγκλημα, τιμωρούμενον διὰ τοῦ πυρός.

Ἱκανὸν διάστημα χρόνου οἱ χριστιανοὶ ἔζησαν ἥσυχοι μετὰ τὸν εἰρημένον ἕβδομον διωγμόν. Ὁ ὄγδοος ἤρχισε περὶ τὸ ἔτος 200, ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Σευήρου. Ἂν καὶ διαταχθεὶς κατὰ πρῶτον ἐναντίον τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν Γνωστικῶν, τῶν ὁποίων κακουργήματά τινα ἦσαν τῷ ὄντι τιμωρίας ἄξια, ὁ διωγμὸς οὗτος περιέλαβε καὶ τοὺς χριστιανοὺς, καὶ ἔπαυσε μόνον κατὰ τὸ ἔτος 211 ἀποβιώσαντος τοῦ Σευήρου.

Ὁ ἔνατος διωγμὸς συνέβη κατὰ τὸ ἔτος 235, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορος Μαξιμίνου. Κατὰ τὰ πρότερον εἴκοσι τέσσαρα ἔτη, ἂν καὶ χριστιανοί τινες ἔλαβαν τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου, ἡ Ἐκκλησία δὲν κατεδιώχθη ὁλικῶς. Ὁ Μαξιμῖνος ἤθελε νὰ τιμωρήσῃ μόνους τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ χριστιανισμοῦ· ἀλλὰ καὶ τότε οἱ διοικηταὶ ὑπερέβησαν τὰς αὐτοκρατορικὰς διαταγὰς, καὶ, μετὰ τοὺς ποιμένας, ἐπατάχθησαν καὶ τὰ ποίμνια.

Νέον ἄλλον διωγμὸν κατὰ τῶν χριστιανῶν διέταξεν ὁ αὐτοκράτωρ Δέκιος (ἐν ἔτει 249), δέκα ἔτη μετὰ τὴν παῦσιν τοῦ ἐννάτου. Τὸ τότε περὶ τούτου ἐκδοθὲν ψήφισμα ἦτον ἐκ τῶν αὐστηροτάτων, καὶ ἀπειράριθμα σφάγια ἐθυσιάσθησαν κατὰ τὰ δύω ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Δεκίου. Οἱ διάδοχοι αὐτοῦ αὐτοκράτορες Γάλλος καὶ Οὐολουσιανὸς, παύσαντες πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν, ἐπανέλαβαν αὐτὴν μετ' ὀλίγον, καὶ τὸ ψήφισμα τοῦ Δεκίου ἐφηρμόσθη ἐκ νέου μέχρι τοῦ τέλους τῆς βασιλείας αὐτῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος 257, οἱ αὐτοκράτορες Οὐαλέριος καὶ Γαλλιῆνος ἀνενέωσαν τὸ ψήφισμα τοῦ Δεκίου, κηρύξαντες γενικὴν κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ προγραφὴν, ἀριθμουμένην ὡς ἑνδέκατον διωγμὸν εἰς τὰ χριστιανικὰ χρονικά. Διήρκεσεν ὁ διωγμὸς οὗτος τρία ἔτη, καὶ μετὰ ταῦτα ἡ ἐκκλησία ἀπήλαυσεν, ἐπὶ ἔτη ὅλα δεκατρία, βαθυτάτην εἰρήνην, ταρασσομένην ἐνίοτε ἀπὸ ἰδίας τινὰς τυραννίας εἰς τὰς μεμακρυσμένας τῶν ἐπαρχιῶν.

Ὁ ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Αὐρηλιανοῦ ἐγερθεὶς δωδέκατος διωγμὸς διήρκεσεν ὀλιγώτερον τῶν δύω ἐτῶν, καὶ τοῦτον διεδέχθη μακρὰ ἀνακωχὴ ἀπὸ τοῦ ἔτους 275 μέχρι τοῦ 303. Ἐπὶ τῆς εἰρήνης ταύτης, συνέβη εἰς Βαλεσίαν τὸ γνωστὸν μαρτύριον τῆς Θηβαϊκῆς λεγομένης λεγεῶνος (ἐν ἔτει 286)· ἀλλ' ἡ περιβόητος αὕτη καταδίκη, ἐκτὸς τῆς θρησκευτικῆς αἰτίας, εἶχε καὶ λόγους πειθαρχίας στρατιω-

τικῆς· διότι ἡ ὁπθεῖσα λεγεὼν, συγκειμένη ὅλη ἀπὸ χριστιανοὺς, διαταχθεῖσα νὰ παρευρεθῇ εἰς θυσίαν τινὰ πρὸς τοὺς θεοὺς, ὅπου ὁ στρατὸς ὅλος παρευρίσκετο, παρήκουσεν εἰς τὴν διαταγήν· καὶ ὁ ῥωμαῖος στρατηγὸς κατεδίκασεν εἰς θάνατον τοὺς ἀποτελοῦντας αὐτὴν στρατιώτας, ὄχι τόσον ὡς χριστιανοὺς, ὅσον ὡς ἀπειθήσαντας εἰς τὰ διαταχθέντα.

Ὁ δέκατος τρίτος διωγμὸς συνδέεται μὲ τὰ ὀνόματα τῶν αὐτοκρατόρων Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ. Τὸ στυγερὸν τοῦ διωγμοῦ τούτου, ἑνὸς τῶν μακροτέρων (ἀπὸ τοῦ ἔτους 303 μέχρι τοῦ 325) καὶ ἀπανθρωποτέρων, πρέπει ν' ἀποδοθῇ ὅλον εἰς τὸν αὐτοκράτορα Γαλέριον. Λόγου διὰ τῆς βίας καὶ τοῦ δόλου ἠνάγκασεν οὗτος τοὺς εἰρημένους δύω αὐτοκράτορας νὰ ἐκδώσωσι τὸ τῆς προγραφῆς ψήφισμα, ἐρήμωσεν αὐτὸ μὲ σκληρότητα ἀδυσώπητον, ὅταν, μετὰ Κωνσταντίου τοῦ Χλωροῦ, ἀνέβη εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον (ἐν ἔτει 304). Νόσος ἀλγεινὴ, καταλαβοῦσα τὸν Γαλέριον (ἐν ἔτει 311), τὸν ἐβίασε μόνη νὰ παύσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ψηφίσματος, διότι, ἀποδίδων τὸ δεινὸν τοῦτο πάθημα εἰς τὴν ἐκδίκησιν τοῦ Θεοῦ τῶν χριστιανῶν, ἠθέλησε νὰ τὸν ἀφοπλίσῃ μὴ καταδιώκων πλέον τὴν λατρείαν του. Ἀλλὰ, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γαλερίου, οἱ αὐτοκράτορες Μαξιμῖνος καὶ Λικίνιος ἀνενέωσαν τὴν ἰσχὺν τῶν κατὰ τῶν χριστιανῶν νόμων· καὶ ἰδίως μεταξὺ τῶν ἐτῶν 320 καὶ 324 ἀνέπτυξεν ὁ Λικίνιος τὴν μεγίστην κατὰ τῶν προσκυνητῶν τοῦ σταυροῦ ὠμότητα. Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας, ἐκθρονίσας καὶ θανατώσας αὐτὸν, ἔπαυσε τὸν διωγμὸν τοῦτον.

Παραδεχθέντος τοῦ Κωνσταντίνου τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, τριῶν ὁλοκλήρων αἰώνων δεινὰ ἔπρεπε νὰ παύσωσι καταμαστίζοντα τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐν μέσῳ τῶν δεινῶν τούτων, ἡ νέα πίστις ἔκαμε τόσον μεγάλας καὶ θαυμασίας προόδους, ὥστε ὑπερέβη καὶ τὰ ὅρια αὐτὰ τοῦ ἀπεράντου ῥωμαϊκοῦ Κράτους. Ἀναβᾶσα τέλος πάντων εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον, καὶ γενομένη θρησκεία τοῦ Κράτους, ἐφαίνετο ἀπηλλαγμένη πάσης καταδρομῆς· ὁ κατάλογος μολαταῦτα τῶν μαρτύρων της δὲν εἶχεν ἀκόμη κλεισθῆ ὁριστικῶς. Ναὶ μὲν, οἱ διωγμοὶ τῶν αὐτοκρατόρων Κωνσταντίου (ἐν ἔτει 337) καὶ Οὐάλεντος (ἐν ἔτει 366), ἀρειανῶν ὄντων, ἀπευθύνοντο κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας ἰδίως, καὶ ὄχι κατὰ τῆς χριστιανικῆς ἐν γένει πίστεως· ἀλλὰ, μεταξὺ τῶν δύω τούτων αὐτοκρατόρων, Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης κατεπολέμησε τὰς βάσεις αὐτὰς τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ ἤγειρε τὸν κατ' αὐτοῦ δέκατον τέταρτον διωγμὸν τῶν Καισάρων, μικρὸν μὲν κατὰ τὴν διάρκειαν, διότι δὲν διήρκεσε πλέον τοῦ ἔτους, βίαιον δὲ καὶ σκληρότατον.

Ὁ διωγμὸς οὗτος ἦτον ὁ τελευταῖος. Ἡ Ἐκκλησία ἀριθμεῖ εἰκοσιέξ ὅλους διωγμούς· ἀλλὰ μόνοι οἱ παρὰ τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης διαταχθέντες ἔφεραν χαρακτῆρα προγραφῆς γενικῆς, διότι ψήφισμα ἐκδιδόμενον εἰς τὴν Ῥώμην ἐνηργεῖτο εἰς ὅλον τὸν γνωστὸν κόσμον, εἰς τὴν Εὐρώπην, Ἀσίαν, καὶ Ἀφρικήν. Ἀυπηρὸν ἐνταῦτῳ καὶ μεγαλοπρεπὲς θέαμα, τὸ σύνολον τοῦτο τῶν διαφόρων περιστατικῶν μακρᾶς καὶ θανασίμου πάλης μεταξὺ τῆς πολυθείας, ἐμμανῶς ἐπιτιθεμένης καὶ βοηθουμένης ἀπὸ ὅλας τὰς ὑλικὰς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ μόνον ὅπλον πρὸς ἄμυναν ἔχοντος τὴν ζωηρὰν καὶ βαθεῖάν του πίζιν! Ἡ μὲν πολυθεία, παρορμιζομένη μέχρι μανίας διὰ τὸ ἀνωφελὲς αὐτὸ τῶν ἀγώνων της, ἐξήντλησεν ὅλα τὰ μέσα τῆς σκληρότητος, ἐφεῦρεν ἄπειρα εἴδη βασανιστηρίων, μυριοτρόπως ποικίλλουσα τὰ μορφὰς τοῦ θανάτου· ὁ σίδηρος, τὸ πῦρ, ἡ πεῖνα, οἱ ὀδόντες καὶ οἱ ὄνυχες τῶν ἀγρίων θηρίων, ἀπετέλουν φρικτὰς καὶ ἀνηκούστους ποινάς. Ὁ δὲ χριστιανισμὸς εἰς τὴν λυσσώδη ταύτην μανίαν τῶν δημίων του ἀντέταττε δυνάμεις ἠθικὰς ἀνεξαντλήτους, τεράστια ἀνεκδιήγητα εὐτολμίας, καρτερίας, ὑπομονῆς καὶ γαλήνης. Ἔπρεπε νὰ νικήσῃ, καὶ ἐνίκησεν!

Ἀμφίβολον εἶναι ἂν μόνον ἀπὸ ζῆλον πρὸς τὴν εἰδωλολατρείαν, καὶ ἀπὸ πίστιν εἰλικρινῆ πρὸς τοὺς ψευδεῖς θεοὺς, ἡ ὀργὴ τοῦ ῥωμαϊκοῦ λαοῦ κατὰ τῶν χριστιανῶν ἐκορυφώθη τόσον, ὥστε νὰ κινήσῃ κατ' αὐτῶν τοιοῦτον μακρὸν καὶ ἀπάνθρωπον διωγμόν· διότι, ὅταν οἱ πρῶτοι τῶν χριστιανῶν μάρτυρες ἐφονεύοντο, πρὸ πολλοῦ ἤδη τὸ φῶς τῆς φιλοσοφίας ἐχλεύαζε τὴν ἑλληνικὴν μυθολογίαν, καὶ, καθὼς ἔλεγεν ὁ Κικέρων, οἱ μάντεις δὲν συναπηντῶντο ποτὲ χωρὶς νὰ γελῶσι. Δὲν ἐζήτει λοιπὸν, ἢ τοὐλάχιστον δὲν ἐζήτει μόνη, ἡ εἰδωλολατρικὴ δεισιδαιμονία νὰ γίνωνται βορὰ τῶν ἀγρίων θηρίων οἱ χριστιανοί· καὶ, ἂν ἡ παρατήρησις αὕτη ἦναι ἀληθὴς, καθὼς πιστεύομεν, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι τόσῳ μᾶλλον ἀξιοκαταρρόνητοι ἦσαν ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων οἱ Ῥωμαῖοι. Ἔκδοτοι ὄντες εἰς τὰ θεάματα τῶν αἱματηρῶν ἀγώνων τοῦ Ἀμφιθεάτρου, ὅπου δὲν ἐχόρταιναν βλέποντες τὴν πάλην θηρίων πρὸς θηρία, ἀνθρώπων πρὸς ἀνθρώπους, καὶ θηρίων πρὸς ἀνθρώπους, δὲν ἐδυσαρεστήθησαν ἴσως ἰδόντες τὴν ἐμφάνισιν τῆς νέας θρησκείας, προμηθευούσης ἀρθόνως τροφὴν ἀνθρωπίνων σαρκῶν εἰς τὸν *βασιλέα λαόν*, χάριν τῆς ὁποίας δὲν ἤθελαν λείπει πλέον ὑποκριταὶ εἰς τὰ φρικτὰ τοῦ Ἀμφιθεάτρου δράματα· καὶ οἱ ἀγῶνες τῶν μονομάχων δὲν ἤθελαν ἀρκεῖ τοῦ ἐξῆς εἰς τὴν ὄρεξιν τοῦ αἵματος, εἰς τὴν δίψαν τῶν βασάνων, τὴν κυριεύουσαν τὰς ἀποθηριωθείσας τότε ψυχὰς τῶν Ῥωμαίων. «Δὲν ἦσαν πλέον, λέγει ὁ περικλὴς Σιατωβριὰν, δὲν ἦσαν πλέον τὰ τέκνα ἐκεῖνα τοῦ Βρούτου, τὰ καταρώμενα τὸν μέγαν Πομπήϊον διότι ἔφερεν εἰς τὸν πόλεμον τοὺς εἰρηνικοὺς ἐλέφαντας· ἦσαν ἄνθρωποι ἀποζωωθέντες διὰ τῆς δουλείας, ἀποτυφλωθέντες διὰ τῆς ἀνθρωπολατρείας, ἀπὸ τοὺς ὁποίους, συνάμα μὲ τὸ αἴσθημα τῆς ἐλευθερίας, ἐξέλιπε καὶ πᾶν γενναῖον φιλανθρωπίας αἴσθημα.» Ἂν τοῦτο δὲν ἦτον, ἤθελαν μένει διαπαντὸς ἀναίσθητοι εἰς τὰ θέλγητρα ὅλα τῆς ἀρετῆς, τῆς νεότητος, τῆς δυστυχίας; Ἡ φωνὴ τοῦ ἐλέους δὲν ἤθελεν ἐνίοτε ἀφοπλίζει τὴν ὀργήν των, ὅταν ἔβλεπαν τοιαῦτα θύματα γενναῖα, καταφρονοῦντα ἀφόβως τὸν θάνατον; Ἀλλ' ἡ φιλανθρωπία ἐφάλαξεν ἅπαξ τὴν σκληρότητα τοῦ ῥωμαϊκοῦ λαοῦ. Οἰκογένεια χριστια-

νική, πατὴρ, μήτηρ καὶ βρέφος θηλάζον, εἶχαν καταδικασθῆ, ἐπὶ Νέρωνος, νὰ γείνωσι βορὰ τῶν θηρίων· λέων φοβερὸς ἀπελύθη κατ' αὐτῶν εἰς τὸ Ἀμφιθέατρον, καὶ ὁ πατὴρ, σπαράξας τὰς σιαγόνας του, τὸν κατέβαλεν. Ἀνίκανος ὢν πρότερον νὰ αἰσθανθῇ τὸ ἠθικὸν ὕψος τῶν μαρτύρων, ἀποθνησκόντων εἰρηνικῶς ὑπὲρ τῆς πίστεως, ὁ ῥωμαϊκὸς λαὸς ἐθαύμασε τότε τὸν θρίαμβον τῆς ὑλικῆς δυνάμεως. Ἠγέρθη λοιπὸν χειροκροτῶν, καὶ ἡ προγεγραμμένη οἰκογένεια ἐσώθη.

Τὸ συμβὰν τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν γάλλον ἀνδριαντοποιὸν Μαινδρὼν νὰ κατασκευάσῃ σύμπλεγμα γύψινον, ἑλκύσαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τὴν προσοχὴν τῶν κατοίκων τῶν Παρισίων, εἰς μίαν τῶν ἐνιαυσίων ἐκθέσεων τῶν καλλιτεχνημάτων τοῦ Λούβρε. Καὶ κατ'ἀρχὰς μὲν, τὸ παράδοξον αὐτὸ τοῦ θεάματος δὲν συνετέλεσεν ὀλίγον εἰς τὸν θαυμασμὸν τοῦ κοινοῦ· μετὰ ταῦτα δὲ, ἡ νίκη τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τοῦ λέοντος, ὅσον ἂν ἦτον ἀμφίβολον τὸ πρᾶγμα, ἔπαυσε τοῦ νὰ φαίνεται ἀπίθανος, τόσον θαυμασίαν στάσιν ἔδωκεν ὁ ἀριστοτέχνης οὗτος εἰς τὸ κορυφαῖον τοῦ δράματος αὐτοῦ πρόσωπον. Δέχεται ὁ ῥηθεὶς ἄνθρωπος τοὺς δύω ἐμπροσθίους πόδας τοῦ θηρίου εἰς τὸ ἀριστερὸν σκέλος του, καὶ, καθ' ἣν στιγμὴν τὸ θηρίον ἀνοίγει τὸ στόμα, ἁρπάζει δι' ἑκατέρας τῶν χειρῶν τὰς δύω του σιαγόνας, καὶ, μὲ δύναμιν ὑπερφυσικὴν, τὰς διάζει νὰ χωρισθῶσι. Τίποτε δυσκολώτερον τῆς παραστάσεως καὶ τῆς παραδοχῆς πράξεως τοιαύτης· καὶ μολαταῦτα ὁ τεχνίτης ἐπέτυχεν ἐντελῶς. Ὁ θεατὴς νομίζει ὅτι ἀκούει τὰ ὀστᾶ τοῦ λέοντος νὰ συντρίβωνται, τὰς σάρκας του νὰ σπαράττωνται. Ἐξαισίως φαίνεται τεχνουργηθὲν τὸ ὅλον τῆς σκηνῆς, καὶ ἡ γυνὴ, ἐρριμμένη εἰς τοὺς πόδας τοῦ συζύγου της, κρατοῦσα εἰς τὸν μαστὸν τὸ βρέφος της, καὶ κραυγὴν φρίκης ἐκπέμπουσα εἰς τὴν θέαν τοῦ λέοντος, ὡς αἰσθανομένη ἤδη τοὺς ἀνθρωποφάγους ὀδόντας του, ἀποτελεῖ σύνθεσιν εὐτυχῆ καὶ κατὰ πάντα θαυμασίαν. Ἡ γλυφὶς τοῦ λιθοξόου δύναται μεγάλως νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ σώματος τῆς γυναικὸς ταύτης. Δὲν ἀγνοοῦμεν ὅτι οἱ αὐστηροὶ τῆς τέχνης ἐπικριταὶ, αὐστηρότατοι ἰδίως θέλουν φανῆ εἰς σύνθεσιν τοιαύτην· ἀλλὰ τὰ ἐλαττώματά της, νομίζομεν, δύναται ὅλα, ἂν θέλῃ, νὰ τὰ καλύψῃ ὁ τεχνίτης, ὅταν κατασκευάσῃ ἐκ μαρμάρου τὸ ῥηθὲν σύμπλεγμα, ἐνῷ τὰ διακρίνοντα αὐτὸ προτερήματα εἶναι ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα δυσκόλως ἀπαντῶνται, καὶ μόνον ἐπὶ θετικῶν δοκιμῶν γνωρίζονται. (Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ).

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

Ὁ Μάϊος. — Ἡ Εὐρώπη καὶ ἡ Ἑλλάς. — Αἱ Ἀθῆναι — Περιοδεία τῆς Ἀνάσσης. — Τὰ ἐθνικὰ ἄσματα. — Ὡραῖαι τέχναι. — Ποιηταὶ Ἕλληνες. — Λαμαρτίν. — Ὁ Προφήτης. — Ἡαὐτόχειρ. — Ἔρως. — Θάνατος.

Γράφομεν κατὰ τὸν χρυσομάλλην Μάϊον, δηλαδὴ καθ' ὃν μῆνα ἡ φύσις περιβάλλεται τὰς τερπνοτέρας καλλονάς της· τὰς ἡδυπνόους αὔρας, τὰ εὐώδη ἄνθη, τὴν ἁπαλὴν χλόην, καὶ οἱ κορυδαλοὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ ἡ ἀηδὼν εἰς τοὺς δρυμῶνας καὶ τὰ φῦλα πάντα τῶν πτηνῶν μιᾷ ἁρμονίᾳ τὰ κάλλη τοῦ ἔαρος ὑμνοῦσι κελαδοῦντα. Κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον οἱ παλαιοὶ καὶ οἱ νεώτεροι ἑώρταζον τὴν μόνην εἰς τὴν θεὰν Φύσιν καθιερωμένην ἑορτὴν τῆς α' *Μαΐου*, εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ εἰς τοὺς κήπους τρέχοντες νὰ προϋπαντήσωσι τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου καὶ ἄνθη ῥόδων καὶ πασχαλαιῶν νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸν βωμὸν τῆς θεᾶς. Ἀλλ' οὐαί! ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου ἐκλείπουσιν ἀφ' ἡμῶν τὰ ἀφελῆ ἔθιμα τῶν πατέρων μας καὶ μόλις εἰς τὰ ἀνατολίζοντα ἔτι καὶ ὅλβια μέρη τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Θρᾴκης, εἰς τὸν μαγικὸν Βόσπορον, εἰς τὴν τερπνὴν Σμύρνην θέλετε ἀπαντήσει τὴν *πρώτην Μαΐου*, νέους καὶ νέας, παῖδας μετὰ γερόντων, ἀνθόστεπτοι νὰ πανηγυρίζωσι τὴν σεμνὴν ταύτην ἑορτὴν, ἐπὶ τάπητος χλόης καὶ ῥόδων ἐξαπλωμένοι, καὶ μὲ κρατῆρα ἀφρίζοντος οἴνου εἰς τας χεῖρας σπένδοντες χοὰς τῇ μητρὶ γῇ.

Ὁ μάϊος μὴν, ἀφιερωμένος καὶ νῦν σιωπηλῶς εἰς τὴν θεὰν τοῦ ἔαρος, παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἦν ἀνατεθειμένος εἰς τὸ ὡραιοτέρων τῶν πλασμάτων τοῦ Δημιουργοῦ — τὴν γυναῖκα.

Κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν μηνολόγιον ἦτον ὁ γ' μὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν αὐτοῦ ἡμέραν ἐπανηγυρίζοντο αἱ ἑορταὶ τῆς Φλώρας καὶ τῆς *Καλῆς Θεᾶς* (τῆς καὶ ἀγνώστου), οὔτης, κατά τινας, τῆς Κυβελῆς, ἢ τῆς Γῆς. Ἡ τῆς Καλῆς Θεᾶς ἑορτὴ ἐτελεῖτο τὴν ἁ. μαΐου ὑπὸ τῆς μεγάλης ἱερείας μετὰ πολλῆς ἐπισημότητος καὶ μυσταγωγίας· Εἰς οὐδένα τοῦ ἀνδρικοῦ φύλου συνεχωρεῖτο νὰ παρευρεθῇ εἰς αὐτὴν, καὶ οὐ μόνον ἀπεμακρύνετο τῶν οἰκιῶν πᾶν ἄρρεν ζῶον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀνδριάντες, καὶ οἱ πίνακες, οἱ παριστῶντες ἄνδρας ἐκαλύπτοντο πέπλῳ τὴν ἡμέραν ἐκείνην . . . . . Ἂν καὶ κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ὁ ἥλιος εἰσέρχεται εἰς τὸ σημεῖον τῶν Διδύμων, σύμβολον φιλίας καὶ γονιμότητος, οἱ παλαιοὶ ὅμως τοὺς ἐν τῷ μηνὶ τούτῳ τελουμένους ὑμεναίους ἐθεώρουν δυσοιωνίστους. Ὁ Ὀβίδιος λέγει που τῶν ποιημάτων του.

« Αἱ χῆραι καὶ αἱ παρθένοι ἃς φυλαχθῶσι ν' ἀνάψωσι κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον τοῦ Ὑμεναίου τὰς δᾴδας, διότι ταχέως αὗται μεταβάλλονται εἰς λαμπάδας νεκρικάς , . . »

Οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον ἐπὶ τούτῳ καὶ παροιμίαν τινα, ἥτις φαίνεται ἔμεινε κατὰ παράδοσιν καὶ μέχρις ἡμῶν, καὶ ἰδοὺ πόθεν ἡ κοινὴ πρόληψις, τοῦ νὰ μὴν τελῶνται γάμοι κατὰ τὸ Μάϊον. Ἀλλ' ἡμεῖς δὲν δοξάζομεν τὴν πρόληψιν ταύτην, διότι ποῖος ἄλλος προσφορώτερος μὴν διὰ τὸν Ὑμέναιον παρὰ τὸν μῆνα τοῦτον τοῦ ἔρωτος, καὶ τῆς ἀνοίξεως ; . . . .

Ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ πολὺν χρόνον ἐσώζετο τὸ ἔθιμον τοῦτο τοῦ ἑορτάζειν τὴν ἁ. μαΐου· ἐφυτεύετο κατ' αὐτὴν δένδρον, ὅπερ ἐλάμβανε καὶ τὸ ὄνομα τοῦ μηνὸς, *Μάϊος* προσαγορευόμενον.

Τέλος, ὡς ἐπὶ εἰδωλολατρείας ἦτον ἀφιερωμένος ὁ μάϊος εἰς τὴν θεὰν *Ῥέαν*, οὕτω καὶ ἐπὶ χριστιανισμοῦ ἀφιερώθη εἰς τὴν Παναγίαν. Τὸ ὄνομα *Μάϊος* ἢ *Μάης* ἔμεινε παρ' ἡμῖν εἰς τὸν στέφανον τῶν ἀνθέων, ἅτινα συλλέγγοντες εἰς τοὺς κήπους καὶ τοὺς ἀγροὺς τὴν αὐγὴν τῆς ἁ. μαΐου, προσαρτῶμεν ἔπειτα πρὸ τῶν θυρῶν τῶν οἰκιῶν μας πρὸς ἀγαθὸν οἰωνισμὸν τοῦ ἔτους. Ἀλλὰ τὸ ἔθιμον τοῦτο παρ' ἡμῖν μὲν λησμονεῖται ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἐν δὲ τῇ ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ διεδέχθησαν αὐτὸ οἱ κοινωνικοὶ σπαραγμοὶ, αἱ στάσεις, αἱ σφαγαὶ αἱ πολιορκίαι! Ἐν δὲ τῷ Λονδίνῳ ἑορτάζεται, ἀργοῦντος τοῦ χρηματηστηρίου, τοῦ ὁποίου πλύνονται τὰ πατώματα καὶ καθαρίζονται τὰ δωμάτια! Πῶς καὶ εἰς τὰ ἐλάχιστα προδίδεται ὁ χαρακὴρ τοῦ ἔθνους.

Οὕτως, ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλλάδι οὐ μόνον τὸ πατριαρχικὸν καὶ ἀφελῶς ὡραῖον ἐκεῖνο τῶν πρώτων χρόνων διαδέχονται ἔκφυλα ἤθη καὶ ἕξεις, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα ὑπέκυψαν φαίνεται εἰς τὸν ἀδυσώπητον νόμον τῶν ἐκ τοῦ χρόνου μεταβολῶν. Ἡ ἄνοιξις, ἥτις κατέκλυσεν, οὕτως εἰπεῖν, τὰς Ἀθήνας κατὰ τὸν Ἀπρίλιον, ἐπαλινδρόμησε περὶ τὰ τέλη, ἵνα ἐκδικηθῇ ἴσως ἡμᾶς, θρηνήσαντες τὴν ταχυπετῆ παρέλευσίν της . . . Εἴκοσιν ὅλας ἡμέρας ὁ οὐρανὸς ἐκαλύπτετο ὑπὸ πυκνῶν νεφῶν καὶ ὑετοὶ συχνοὶ καὶ ῥαγδαῖοι τὴν ὥραν τοῦ ἔαρος μετέβαλλον εἰς ὥραν χειμερινήν. Οὔτ' οἱ γεροντότεροι τῶν αὐτοχθόνων Ἀθηναίων ἐνθυμοῦνται τοιαύτην παράδοξον ἀταξίαν ὥρας, καὶ πάντες εἶχον εἰς τὰ χείλη δημώδη τινὰ παροιμίαν, λέγουσαν, ὅτι *εἰς τόπον κατηραμένον βρέχει τὸν Μάϊον* . . . Ἡ παρατήρησις αὕτη βεβαίως εἶναι τῶν γεωργῶν, ἀλλ' ὄχι ἡμῶν τῶν κατοίκων τῶν πόλεων, καὶ μάλιστα τῆς τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου ὁ ὄμβρος ἦτον εὐεργετικὸς κατὰ πολλοὺς λόγους.

Ὄχι, δὲν βρέχει εἰς τόπον κατηραμένον τὸν Μάϊον, διότι ἂν σήμερον ὑπάρχει που εὐλογημένος τόπος, εἶναι ἡ φιλτάτη μας Ἑλλάς. Τῶν παλαιῶν σοφῶν τις ηὐχαρίστησε τοὺς θεοὺς πρῶτον, ὅτι τὸν ἔκαμον ἄνθρωπον καὶ ὄχι ζῶον, δεύτερον ἄνδρα καὶ ὄχι γυναῖκα (τότε ἡ τύχη τῶν γυναικῶν ἦτο τωόντι δυστυχής, καὶ διὰ τοῦτο ὁ σοφός μας δὲν ἐπροτίμησε νὰ γεννηθῇ γυνὴ, ὡς ἤθελε πράξει σήμερον) καὶ τρίτον ὅτι ἐγεννήθη Ἕλλην καὶ ὄχι βάρβαρος.

Σήμερον, χάρις εἰς αὐτοὺς τοὺς Ἕλληνας τοὺς ὀνομάσαντας βαρβάρους πάντας τοὺς μὴ Ἕλληνας, σήμερον, λέγω, δὲν ὑπάρχουσι πλέον βάρβαροι, ἀλλ' ἡμεῖς δυνάμεθα τοὐλάχιστον νὰ εὐχαριστήσωμεν τὴν Πρόνοιαν, διότι κατοικοῦμεν ἐν Ἑλλάδι, καὶ οὐχὶ ἐν ἄλλῳ τινὶ χώρᾳ Εὐρωπαϊκῇ.

Τὰ *Ἔργα καὶ Ἡμέραι*, πιστὴ διήγησις τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τῶν πολιτειῶν καὶ κοινωνιῶν τοῦ κόσμου, παρέστησεν προλαβόντως εἰς ὁποίας δυσεξιτήτους περιπλοκὰς εὑρίσκοντο αἱ Εὐρωπαϊκαὶ κοινωνίαι. Τὰ πάντα αὐτοῦ ἦν ἀνάστατα, τὰ πάντα ἠπείλει, ἐξ ἑνὸς μὲν ἐπικείμενην συμφορὰν ἄπλετον, παγκόσμιον, καὶ ἐξ ἑτέρου προσεχῆ ἴσως τὴν λύσιν τοῦ αἱματηροῦ δράματος, τοῦ ὁποίου ἡ πρώτη καὶ ἡ εἰρηνικωτέρα σκηνὴ παρεστάθη τὴν 12 Φεβρουαρίου ἐν Παρισίοις, δράματος πάλης μεταξὺ ἀπολιτισμοῦ καὶ ἐλευθερίας, μεταξὺ ἀναρχίας καὶ τάξεως, μεταξὺ λαῶν καὶ ἡγεμόνων, δημοκρατίας καὶ μοναρχίας, τελευταῖον, μεταξὺ τῆς εὐεργετικῆς εἰρήνης καὶ τοῦ ὀκρυοέντος πολέμου.

Ἔκτοτε πολλὰ ἐπισόδεια καὶ πολλαὶ παράδοξοι ἐπῆλθον περιπέτειαι. Ἤθελες εἰπεῖ, ὅτι ὁ δαίμων τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ σκότους, ὁ Ὀρζμοὺδ καὶ ὁ Ἀριμὰν τῆς Περσικῆς μυθολογίας συνεπλάκησαν εἰς πεισματώδη, καταστρεπτικὴν, ἄληκτον πάλην, νικῶντες καὶ νικώμενοι ἀλληλοδιαδόχως. Ἡ πάλη ἐξακολουθεῖ καὶ δύσκολον νὰ προϊδῇ τις, ἂν ὁ δαίμων τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ φωτὸς θέλει ἐξέλθει ἐπὶ τέλους νικητής . . .

Ἡ Αὐστρία, τῆς ὁποίας ἡ ἡσυχία καὶ ἀκεραιότης διεταράχθησαν περισσότερον παντὸς ἄλλου κράτους, ἐνῷ νικηφόρος ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰ πεδία τῆς Νοβάρας κατατροπώσασα διὰ τοῦ γηραιοῦ Σλάβου στρατάρχου της τοὺς δειλοὺς καὶ στασιάζοντας Ἰταλοὺς, ἡττᾶτο πανταχοῦ ὑπὸ τῶν ἀνδρείων καὶ ἡνωμένων Οὐγγρων, διὰ τῶν Γερμανῶν στρατηγῶν της. Κυριεύσαντες ἅπασαν τὴν Τρανσυλβανίαν, διώξαντες τοὺς Αὐστριακοὺς πέραν τῶν ὁρίων τῆς Οὐγγαρίας, καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ὀχυρώτατα φρούρια τῆς Πέστης καὶ Βούδας, οἱ Οὐγγροι ὤδευον κατὰ τοῦ Πρεσβούργου, ἵνα εἰσέλθωσι μετὰ ταῦτα καὶ εἰς Βιέννην, ὅτε ἡ ἰσχυρὰ πάλαι ποτὲ καὶ ἀρχαία αὐτοκρατορία τῆς Αὐστρίας βλέπουσα, ὅτι κινδυνεύει τὸν ἔσχατον κίνδυνον, τρέπεται πρὸς τὴν γιγαντιαίαν δύναμιν τῆς Ῥωσσίας, ἐπικαλουμένη τὴν βοήθειάν της. Ὁ Αὐτοκράτωρ προθύμως δέχεται τὴν πρόσκλησιν καὶ κινεῖ ἀμέσως 200 χιλιάδας στρατοῦ, καὶ τὴν ἀποστολὴν ταύτην συνοδεύει δι' ἐντόνου, ἀπειλητικῆς διακηρύξεώς του.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἡ Φραγκοφούρτη γίνεται παραίτιος νέων ἀναστατώσεων ἐν Γερμανίᾳ. Μετὰ τὴν ἄρνησιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσσίας ἵνα δεχθῇ τὸ στέμμα τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ ν' ἀναγνωρίσῃ, ἀθετῶν τὰς ὑποσχέσεις του, τὸ παγγερμανικὸν σύνταγμα, τὸ ψηφισθὲν ἐν τῇ Γερμανικῇ Ἀμφικτυονίᾳ τῆς Φραγκοφούρτης, διάφοροι ἄλλοι βασιλεῖς καὶ βασιλίσκοι, ἐνθαρρυνθέντες καὶ παρακινηθέντες, ἀρνοῦνται τὴν ἀναγνώρισιν αὐτοῦ. Τότε πολλῶν ἐπικρατειῶν λαοὶ καὶ στρατοὶ συνενοῦνται καὶ ἐπαναστατοῦσι, ζητοῦντες παρὰ τῶν ἡγεμόνων των τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ πολυθρηλλήτου Συντάγματος. Αἱ παραῤῥήνιοι ἐπαρχίαι τῆς Πρωσσίας καὶ Βαυαρίας ὑψώνουσιν ἀναφανδὸν τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως· εἰς Δρέσδην τῆς Σαξωνίας ἀποδιώκεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἐγκαθιδρύεται προσωρινὴ κυβέρνησις, ἀλλ' ἥτις ἔπειτα διώκεται ἐναλλάξ, κανονοβοληθείσης τῆς ὡραίας ταύτης πόλεως, τῆς ἐπονομαζομένης *Νεώτεραι Ἀθῆναι*, καὶ ἀλωθείσης ἐξ ἐφόδου. Εἰς Καρλσρούην πρωτεύουσαν τοῦ Μ. Δουκάτου τῆς Βάδης, ὁ δοὺξ ἀναγκάζεται νὰ δραπετεύσῃ, ὁ δὲ διάδοχος νὰ πηδήσῃ ἐκ τῆς θυρίδος, καὶ ἀναγορεύεται ἡ δημοκρατία. Μόνος ὁ βασιλεὺς τῆς

Βυρτεμβέργης ἐναντιωθεὶς κατ' ἀρχὰς καὶ λιπὼν στιγμαίως τὴν πρωτεύουσάν του, εἶτα ἐπανῆλθεν ἐνδοὺς εἰς τὰς αἰτήσεις τῶν βουλῶν καὶ τοῦ λαοῦ του καὶ τεθεὶς ἐπὶ κορυφῆς τοῦ παγγερμανικοῦ ζητήματος. Εἴκοσι καὶ ὀκτὼ μικρῶν ἐπικρατειῶν οἱ ἡγεμόνες ἀνεγνώρισαν τὸ σύνταγμα, ὅπου δὲ ἄλλοῦ, ἐξαιρουμένης τῆς Αὐστρίας, οἱ ἡγεμόνες, κατ' εἰσήγησιν ταύτης καὶ τῆς Πρωσσίας, ἠθέλησαν ν' ἀποκηρύξωσιν αὐτὸ, αἱ πόλεις καὶ ὁ λαὸς ἐκηρύχθησαν πανδήμως ὑπὲρ τῆς ἑνότητος.

Ἐν τούτοις ποῖα ὑπάρχει ἡ τύχη τῆς Ἰταλίας τῆς πολυπαθοῦς ταύτης χώρας; Εἰς Τοσκάνην, ὅπου ἡ Δημοκρατία εἶχε προκηρυχθῆ μετὰ τοσούτου ἐνθουσιασμοῦ, ὑπερισχύσαντος τοῦ πνεύματος τῆς νομιμοφροσύνης, ἡ κυριαρχία τοῦ Μ. Δουκὸς ἀνεγνωρίσθη καὶ προσεκλήθη οὗτος ν' ἀναλάβῃ τὰς ἡνίας τῆς κυβερνήσεως. Μόνη ἡ πόλις τῆς Λιβόρνου δὲν ὑπεττάσετο. Ἐπεμφθησαν εἴκοσι χιλιάδες στρατοῦ Αὐστριακοῦ, καὶ ἡ πόλις κανονοβοληθεῖσα ἔκυψεν αὐχένα. Τὸ αὐτὸ ἐγένετο καὶ ἐν Βολωνίᾳ τῆς παπικῆς ἐπικρατείας. Αἱ πόλεις τῆς Σικελίας ὑπετάγησαν ἀλληλοδιαδόχως ἐνώπιον τῶν πυροβόλων τῶν νεαπολιτικῶν τριηρότων καὶ στρατῶν, μόνη δὲ ἀντέχει ἡρωϊκῶς ἡ Βενετία, ἀψηφήσασα ὅλας τοῦ Ραδέσκη τὰς ἀπειλὰς, καὶ τοὺς πολυαρίθμους στρατοὺς τῆς Αὐστρίας. Ἐντούτοις σήμερον αὕτη εἶναι κυρία τῆς λοιπῆς Ἰταλίας, εἰσελθοῦσα κατὰ πρόσκλησιν τοῦ δουκὸς καὶ ἐν Φλωρεντίᾳ. Παντοῦ δὲ ὅθεν διαβαίνουσιν οἱ στρατάρχαι τῆς, ἀροπλίζουσι τοὺς λαοὺς καὶ τουφεκίζουσι τοὺς δημοκράτας.

Ἀλλὰ τὸ πλέον ἀπίστευτον, τὸ πλέον παράδοξον τῶν παραδόξων τούτων καιρῶν γεγονὸς συνέβη ἐν Ρώμῃ. Ὅτε, πρὸ δέκα περίπου αἰώνων *ἡ δυτικὴ ὀρθῶς*, ὡς ὠνόμασε ἐμφαντικώτατα τὴν ἀλαζονείαν τοῦ ἐπισκόπου τῆς παλαιᾶς Ρώμης ὁ τῆς Νέας Ρώμης ἐπίσκοπος καὶ πατριάρχης Φώτιος, ἐπήρθη τοσοῦτον ὥστε νὰ ὀνειρευθῇ παρὰ τὴν ἀπεριόριστον πνευματικὴν ἐξουσίαν καὶ κοσμικὴν, οἱ Πάπαι, ἐναντίον αὐτῶν τῶν παραγγελμάτων τοῦ Εὐαγγελίου, περιεζώσθησαν πρὸς τῇ μήτρᾳ καὶ τὴν σπάθην κοσμικῶν κυριαρχῶν.

Ὁ τολμηρὸς οὗτος συνδιασμὸς δύο κατὰ τοσοῦτον ἀντιθέτων ἐξουσιῶν πολλῶν συμφορῶν καὶ κακουργιῶν ἐγένετο πρόξενος. Μόλις δὲ κατὰ τὸν μεγαλουργὸν ΙΘ'. τοῦτον αἰῶνα, ἀναβὰς τὸν ἱεραρχικὸν θρόνον ἄνηρ ἀνεμορφωτὴς δόξας κατ' ἀρχὰς, κρίμασι Κυρίου, μόνος τὴν ἐκ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας ἔκπτωσίν του προὐκάλεσε, βουληθεὶς νὰ παλινοδρομήσῃ καὶ ἐγκαταλείψας λάθρᾳ τὸ ποίμνιόν του, ὑπὲρ οὗ ἐχρεώστει μᾶλλον θέσαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Τότε οἱ δυτικοὶ λαοὶ, ὄχι διότι ἐπίστευον πλέον εἰς τὸ ἀναμάρτητον καὶ θεοπρόβλητον τοῦ Πάπα, καὶ διότι τὴν ἐπὶ θρόνου διαμονὴν αὐτοῦ ἐθεώρουν ἀναπόφευκτον εἰς τὴν τῶν ψυχῶν των σωτηρίαν, ὡς παραλαβόντος παρὰ τοῦ Ἁγ. Πέτρου τὴν κληρονομίαν τῶν οὐρανῶν καὶ τὰς κλεῖς τοῦ παραδείσου, ἀλλ' ἵνα τὸ οἰκοδόμημα τοῦ δυτικισμοῦ, ὅπερ ἐπὶ τοῦ παπισμοῦ τεθεμελίωται, διατηρήσωσι, συνώμοσαν νὰ ἐπαναφέρωσι διὰ τῆς βίας εἰς τὴν αἰωνίαν πόλιν τὸν Θ'. Πίον.

Πρωταγωνιστὴς τῆς παραδόξου ταύτης ἀποφάσεως ἀνεφάνη ἡ Δημοκρατικὴ Γαλλία, ἥτις καὶ ἔπεμψε στρατὸν ἐπὶ τὴν ἐν Ρώμῃ κατάλυσιν τῆς δημοκρατίας, καὶ ὑπὲρ τῆς παλινορθώσεως τοῦ Πάπα.*

Ὁ γαλλικὸς στόλος καταπλέει εἰς τὰ παράλια τῆς ῥωμαϊκῆς χώρας, ἀποβιβάζεται ὁ γαλλικὸς στρατὸς εἰς Σιβιτα-βέκιαν καὶ βαδίζει ἐπὶ τὴν Ρώμην. Ἀλλ' αὐτοῦ ἐλπίζων, ὅτι ὁ λαὸς τὸν περιέμενεν ἀνοικταῖς ἀγκάλαις, διὰ ν' ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ τὴν καταπίεσιν τῆς νέας Τριανδρίας, ἥτις, ὡς διέδωκε τὸ γαλλικὸν ὑπουργεῖον, ἐπέβαλλε διὰ τοῦ τρόμου τὴν δημοκρατικὴν ἐξουσίαν ἐπ' αὐτοῦ, ἀντὶ περιπτύξεων καὶ ἀσπασμῶν, ὁ γαλλικὸς στρατὸς ἀπαντᾷ σφαίρας πυροβόλους καὶ ἀντίστασιν γενναίαν, καὶ ἀναγκάζεται μετ' αἰσχύνης νὰ ὀπισθοδρομήσῃ, πολλοὺς μὲν νεκροὺς λιπὼν εἰς τὰ πεδία τῆς μάχης, πολλοὺς δὲ αἰχμαλώτους εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ρωμαίων. Οὕτω μετὰ δώδεκα καὶ ἐπέκεινα αἰῶνας ἡ Ρώμη ἀναλαμβάνει τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς ἀρετὴν καὶ συγκροτεῖ πρὸ τῶν τειχῶν της μάχην νικηφόρον!

Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ἤδη ἴσως ἐδέχθησαν ἐντὸς τῆς πόλεώς των τοὺς Γάλλους τούτους δημοκράτας, ἀλλὰ πολεμούμενοι ὑπὸ τριῶν ἄλλων ἐθνῶν, τῆς Νεαπόλεως, τῆς Αὐστρίας, καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς Ἱσπανίας, ἔπρεπε νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν ὀλιγώτερον ἐπικινδύνων ἐχθρῶν των. . . . Ἀλλὰ τὸ συμβὰν τοῦτο οὐχ ἧττον ἐνεκόλλαψε στίγμα ἐπὶ τῆς ἀλλοκότου πολιτικῆς τῆς Γαλλίας, ἥτις ἐφάνη πρὸς στιγμὴν ὅτι ἦτο ἐν τῷ μεταβληθῆναι συνάμα τῇ πτώσει τοῦ ὑπουργείου Βαρώ· ἀλλ' οὔτε τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο ἔπεσεν, οὔτε ἡ Γαλλία μετέβαλε πολιτικήν!

Ἡ Συντακτικὴ συνέλευσις παρέδωκε τὸ πνεῦμα ἐν πολλῷ θορύβῳ καὶ ἀγωνίᾳ, οὐδὲν ἐπιτυχοῦσα, ἡ δὲ νέα συνέλευσις ἥτις συνῆλθεν τὴν 16 | 28 Μαΐου, δὲν εἶχεν εἰσέτι καιρὸν νὰ ὑποδείξῃ τὴν πολιτικήν της. Σημειωθήτω ἐν τούτοις ἐν παρόδῳ, ὅτι ὁ δαιμόνιος Λαμαρτίν, ὁ πρωτουργὸς ἴσως τῆς 24 Φεβρουαρίου, ὁ ἐκλεχθεὶς εἰς τὴν συνέλευσιν ἐκ δέκα νομῶν καὶ διὰ διακοσίων μυριάδων ψήφων, δὲν ἐξελέγχθη οὐδεμιᾶς ἐπαρχίας ἀντιπρόσωπος! Ὦ! τῆς ἀστασίας τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων!

Ἀλλ' ἄλις, φρονοῦμεν, τῶν πολιτικῶν· εἶναι μὲν αὐτὰ κυκεὼν ἀπὸ ἑνὸς καὶ ἡμίσεως ἔτους, ἀλλ' ἤδη κατέστησαν ἀληθὲς χάος καὶ παλίμβοια ἀκατανόητος. Πλὴν, συγγνώμην αἰτοῦμαι· ὀλίγου δεῖν ἐλησμόνησα καὶ τὴν μικράν μας Ἑλλάδα, περὶ ἧς ἄλλως τε, δὲν ἔχω, τίποτε καὶ νῦν ν' ἀναφέρω πολιτικῶς. Τὸ νέον ὑπουργεῖον, οὗ τὸν σχηματισμὸν προλαβόντες ἀνεφέραμεν, χάριτι θείᾳ, δὲν ἔδειξεν εἰσέτι σημεῖα ζωῆς. Αἱ δὲ Βουλαί μας τὴν γενικὴν ἀκολουθοῦσαι ἀπραξίαν, τὸν νήδυμον ὕπνον των διακόπτουσι κατὰ πᾶσαν νουμηνίαν. . .

Μαντεύω δὲ ἤδη ὅτι θέλετε μὲ ἐρωτήσει περὶ εἰδήσεως τινὸς μεγάλης, σπουδαίας, εὐχαρίστου — περὶ τοῦ θησαυροῦ. — Ἀνθρακες, φεῦ! ἐγένετο ἡμῖν ὁ θησαυρός.

Ὁ δὲ *κύτρινος πυρετὸς* (gold-fever), ὡς ἔλεγον ἐν Καλλιφορνίᾳ, τῶν χρυσωρύχων μας ἐπανελθόντων εἰς Ἀθήνας, μετεβλήθη εἰς τεταρταῖον πυρετόν.

Τὸ καινότερον ἐν τούτοις τῶν Ἀθηνῶν, διότι τὰ ἀνωτέρω ἀπηρχαιώθησαν πλέον, εἶναι ὅτι ἡ ὡραία μας πρωτεύουσα ἐκενώθη. Οἱ κάτοικοι δὲν μετέβησαν μὲν εἰσέτι εἰς τὰ ἐξοχὰς, διότι μόλις πρό τινων ἡμερῶν ὁ καύσων ἔγινεν ἀφόρητος, ἀλλὰ πολλαὶ οἰκογένειαι ἀνεχώρησαν ἐκτὸς τοῦ κράτους, τραπεῖσαι πρὸς βορεινότερα κλίματα, ὥστε καὶ εἰς Σμύρνην εἶδον τὰς Ἀθηναίας κυρίας, διαβαινούσας ὡς κοπάδιον γλυκορθόγγων ἀλκυόνων, κατὰ τὴν πλουσίαν εἰς ἀσιατικὰς μεταφορὰς γλῶσσαν τῶν ἐν Ἀσίᾳ ὁμογενῶν μας. Αἱ Ἀθῆναι ἐστηρίθησαν διά τινα χρόνον ἄλλην ἐπαισθητοτέραν στέρησιν, τὴν χαριτόβρυτον βασιλίσσην μας. Ἡ Α. Μ. ἀπῆλθεν εἰς Ὀλδεμβοῦργον ἵνα ἐπισκεφθῇ τὸν σεπτὸν πατέρα της. Τὸ Ἑλληνικὸν ἀτμόπλοιον, ἐφ' οὗ ἐπεβιβάσθη, διευθυνόμενον εἰς Τεργέστην προσέπλευσε καὶ εἰς Κέρκυραν· ὁ δὲ λαὸς τῆς Ἑλληνικῆς ταύτης νήσου ὑπεδέχθη μετ' ἀνεκφράστου ἐνθουσιασμοῦ τὴν ποθητὴν βασίλισσαν τῶν Ἑλλήνων.

Τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν περιεμένετο εἰς Κέρκυραν, ἡ πόλις ὅλη κατῆλθεν εἰς τὸ παράλιον μετὰ κήπου ὁλοκλήρου ἀνθέων, καὶ μουσικῆς. Μόλις δ' ἐφάνη κυματίζουσα μεγαλοπρεπῶς ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος ἡ Ἑλληνικὴ σημαία, ἐπαιάνισεν ἡ μουσικὴ, διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ φιλοκάλου Κ. Λιβεράλη, ἐθνικὰ ἄσματα, καὶ ὁ λαὸς ὅλος ἤρχισεν ἀνακράζων, *Ζήτω ἡ βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος! Ζήτω ἡ βασίλισσά μας!* Ἄπειροι δὲ λέμβοι μετ' ἀνδρῶν γυναικῶν καὶ κορασίων εὐπορύφων περιεκύκλωσαν τὸ Ἑλληνικὸν ἀτμόπλοιον, καὶ ἔβρεχαν μὲ ἄνθη οὐ μόνον τὸ κατάστρωμα, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν περιξ θάλασσαν, ἥτις τότε ἀντὶ κυμάτων ἄνθη μόνον ἐκύλιε. Καθ' ὅσον δὲ διάστημα ἔμενεν ἡ βασίλισσα εἰς τὸν λιμένα, μὴ θελήσασα νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν πόλιν, ὁ λαὸς ἐξηκολούθει ζητοκραυγῶν καὶ ἡ μουσικὴ ἐξηκολούθει νὰ παιανίζῃ, καὶ τότε μόνον ἔπαυσαν, ὅταν οὐδ' ἡ Ἑλληνικὴ σημαία, οὐδ' ὁ καπνὸς τοῦ ἀτμοπλοίου ἐφαίνοντο πλέον εἰς τὰ μάκρη.

Ὁ ἐθνισμὸς οὗτος καὶ ἡ ἐνθουσιώδης φιλοκαλία τῶν ἀδελφῶν μας Ἑπτανησίων δὲν φαίνεται ἤδη κατὰ πρῶτον. Πᾶν ὅ,τι Ἑλληνικὸν ἦναι εἰς αὐτοὺς ἱερὸν καὶ ἅγιον! Καὶ ἐπειδὴ ἀνεφέραμεν περὶ μουσικῆς, ἁρμόδιον νομίζομεν νὰ ἀναγγείλωμεν εἰς τοὺς φίλους τῆς ὡραίας ταύτης τέχνης, ὅτι, ἐνῷ παρ' ἡμῖν οὐδεὶς ὑπὲρ αὐτῆς ὑπάρχει ζῆλος, ἐν τῇ Ἑπτανήσῳ, καὶ ἐν Κερκύρᾳ ἰδίως, καλλιεργεῖται ὅσον ἔνεστι. Ὁ κύριος Λιβεράλης οὗτος, περὶ οὗ ἀνωτέρω εἴπομεν, ὅστις Ἰταλὸς τὸ γένος, ἐπολιτογράφη Ἕλλην ἐκ φιλελληνισμοῦ, ἐπροκήρυξε τὴν δημοσίευσιν συλλογῆς ἐθνικῶν ἀσμάτων. « Μελετήσας » λέγει ἀρκετὸν χρόνον τὴν ἐθνικὴν μουσικὴν, ἐπέ» στησα τὴν προσοχήν μου εἰς τὰ ἀμίμητα ἐκεῖνα » κάλλη, ὅσα παρέχει ἡ αὐθόρμητος καὶ ἀφελὴς » ἀνάβλυσις τῆς Ἑλληνικῆς μεγαλοφυΐας, καὶ τοι » ἐν τῇ φυσικῇ καταστάσει διαμενούσης. Ὅθεν » συλλέξας τὰ ὡραιότερα καὶ θελκτικώτερα ἐκ τῶν » παρθενικῶν τοῦ ἔθνους ἀσμάτων, ἔλαβον αὐτὰ » ὡς θέματα, ἐφ' ὧν ἐπεξεργάσθην ποικίλην φανταν» σίαν διὰ κύμβαλον. »(*)

Ἂς στήσωμεν ἐνταῦθα πρὸς μικρὸν, καὶ ὡς ἐκ τῆς ἀφορμῆς τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἀσμάτων τούτων, ἂς καταδείξωμεν τὴν λυπηρὰν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἀδιαφορίαν πρὸς τὰς ἐλευθερίους τέχνας, αἵτινες ἐδόξασαν τὴν ἀρχαίαν τοσοῦτον, τὴν προαγαγοῦσαν αὐτὰς εἰς τὸ ἀκρότατον ὕψος τῆς ἐντελείας διὰ τῶν Φειδιῶν, Ἰκτίνων, Πραξιτελῶν, Πολυγνότων, Τιμοθέων καὶ ἁπάσης τῆς πολυαρίθμου ἐκείνης χορείας τῶν ἀγαλματοποιῶν της, ζωγράφων της, ἀρχιτεκτόνων της καὶ μουσικῶν της. Τί δὲ καὶ λέγομεν περὶ τούτου, ἐνῷ λόγιοί τινες τῶν καθ' ἡμᾶς ἠρνήθησαν, ἐναντίον αὐτῆς τῆς γνώμης ἀλλογενοῦς φιλολόγου, τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ τῶν Παρισίων Ἐγέρου (Egger), ἠρνήθησαν ἀπὸ τὴν νεωτέραν Ἑλλάδα ὡς καὶ αὐτὰ τῆς ποιήσεως τὰ ἄνθη. Ἀλλ' ὄχι· τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθὲς, διότι ἄν τι παρήγαγεν ἡ Ἑλλὰς πρωτότυπον καὶ ἄριστον μέχρι τοῦδε, εἶναι οἱ ὀλίγοι ποιηταί της. Εἶναι ὁ *Ὀδοιπόρος* καὶ ὁ *Μεσσίας* Παναγιώτου καὶ ὁ *Περιπλανώμενος* Αλεξάνδρου τῶν Σούτσων, εἶναι ὁ *Διθύραμβος* τοῦ Σολομοῦ καὶ τὰ ὀλίγα ποιήματα τοῦ Ζαλακῶστα, εἶναι τὰ λυρικὰ καὶ ἡ *Παραμυθὴ* τοῦ Ἀλεξάνδρου Ρ. Ραγκαβῆ, εἶναι τὰ *Ἑωθινὰ ἄσματα* τοῦ Καρατσούτσα. Σήμερον, ναὶ, ἐσίγησεν ἡ ποιητικὴ τῆς Ἑλλάδος Μοῦσα, ὡς ἀπαντῶσα μεγίστην ψυχρότητα, καὶ ὑπὸ λογίων, ἂν καὶ ἀμούσων, ἀκόμη συκοφαντουμένη, ἀλλ' οὐχ ἧττον τρέφομεν ἡμεῖς τὰς χρηστοτέρας περὶ τῆς ἀναπτερώσεως αὐτῆς ἐλπίδας. Ὀλίγα θέλομεν εἰπεῖ περὶ τῆς φανείσης ἀρτίως συλλογῆς ποιήσεων ἡ *Λύρα* ἐπιγραφομένης, τοῦ Κ. Σ. Καρύδου. Περιέχει αὕτη μόνα πρωτοπείρου χειρὸς δοκίμια, ἀλλὰ δοκίμια ὑποσχόμενα γενναῖόν τι καὶ τέλειον. Ἠθέλαμεν μόνον συμβουλεύσει τὸν νέον ποιητὴν νὰ παραιτήσῃ τὸν ἀσκὸν τῆς Σατυρικῆς ποιήσεως καὶ νὰ κρατῇ διὰ χειρὸς τὴν λύραν καὶ τὴν φόρμιγγα. Μετὰ τὸν Α. Σοῦτσον δυσκόλως θέλει ἐπιτύχει ἄλλος εἰς τὸν Σίλλον. Ὁ δὲ γνωστὸς εἰς τὸ Πανελλήνιον ποιητὴς Κ. Δ. Καρατσούτσας προεκήρυξε τὴν ἔκδοσιν ἐκλογῆς δεδημοσιευμένων καὶ ἀνεκδότων ποιημάτων του, εἰς τὴν ὁποίαν βεβαίως θέλει εὑρεῖ ἄξιον τι καὶ αὐτὸς ὁ δύσκολος καὶ μεμψίμοιρος κριτικὸς τῆς Ἀθηνᾶς.

Εἴπομεν, ὅτι ἡ ποιητικὴ Μοῦσα ἀπαντᾷ ψυχρότητα παρ' ἡμῖν, καὶ ἐνθυμήθημεν ἀνέκδοτόν τι περὶ ἑνὸς τῶν ἐξοχωτέρων ποιητῶν τῆς Εὐρώπης, ὅπερ ἀνέγνωμεν ἐσχάτως εἰς περιοδικὸν σύγγραμμα τῆς Γαλλίας. Πρὸ εἰκοσιπέντε ἐτῶν ἔφθασεν εἰς τὴν μεγαλόπολιν τῶν Παρισίων νέος τις, ἀρχαίαν προσώπου καλλονὴν καὶ διακεκριμένον ἦθος πεπροικισμένος, ὅστις κρατῶν ὑπὸ μάλης τετράδιόν διευθύνθη παρά τινι βιβλιοπώλει καὶ ἐμφανίσας αὐτὸ, (περιεῖχε δὲ συλλογὴν ποιημάτων

(*) Τὸ πόνημα τοῦτο τιμώμενον 3 σελίνια δύναται νὰ ζητήσῃ ὁ βουλόμενος εἰς τὸ ἐν Κερκύρᾳ βιβλιοπωλεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος.

ἀνεκδότων) ἐζήτει παρ' αὐτοῦ 1500 φράγκα, ἂν ἤθελε νὰ τ' ἀγοράσῃ. Οἱ βιβλιοπῶλαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὀλίγον ἐννοοῦσιν ἀπὸ καλλονὴν συγγραμμάτων καὶ μάλιστα ποιητέων, καὶ προτέφερε μόνα 600 φράγκα. Ὁ νέος δὲν παρεχώρησε τὸ τετράδιόν του καὶ μετέβη εἰς συνεπαρχιώτην του τινά, τὸν Ἀββᾶ Genoude, τὸν πιστὸν τοῦτον φίλον τῶν πρώτων Βουρβόνων καὶ συντάκτην δεινὸν τῆς *Ἐφημερίδος τῆς Γαλλίας* (Gazette de France), ἀποβιώσαντα δὲ πρὸ μικροῦ, εἰς ὃν παρουσιάζει τὸ χειρόγραφον, ζητῶν *ἀκατέβατα* 1500 φράγκα, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἀναγνώσῃ αὐτὸ ὁ ἀγοραστής. Ὁ γενναιόφρων ἀββᾶς δέχεται τὴν συμφωνίαν, καὶ μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἡμερῶν ὁ ἄγνωστος ποιητὴς προσκαλεῖται παρ' αὐτῷ εἰς γεῦμα. Παρῆσαν ἐκεῖ καὶ διάφοροι ἄλλοι προσκεκλημένοι πρὸς οὓς συνιστᾷ τὸν νέον, ὡς τὸν ποιητὴν τῶν ἐν τῷ χειρογράφῳ ποιημάτων, καὶ τὸν παρακαλεῖ ν' ἀπαγγείλῃ τινὰ αὐτῶν, ἅπερ οἱ παρεστῶτες ἤκουσαν ἔμπλεοι εὐφροσύνης. Κάθηνται εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ ὁ νέος λαμβάνει τὴν προσδιωρισμένην αὐτῷ θέσιν. Ἀλλ' ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκστασίς του, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ ἡ χαρά του, ὅτε αἴρων τὸ ἐπὶ τῆς παροψίδος του μάκτρον εὑρίσκει ἐντὸς αὐτοῦ τραπεζικὰ γραμμάτια 18,500 φράγκων καὶ ἓν σῶμα χρυσόδετον τῶν *Ποιητικῶν Μελετῶν ὑπὸ Λαμαρτίνου.*

— Εἶναι ταῦτα, φίλε μου, τὸ ἀντίτιμον τῶν ὡραίων ποιημάτων σας, λέγει αὐτῷ ὁ καλὸς ἀββᾶς, ὅθεν εἶναι ἰδικά σας, διότι τὸ χειρόγραφόν σας μετεπώλησα διὰ 30,000 φράγκων! . . .

Δότε, Κύριοι κρητικοί, τοιαύτην ἐμψύχωσιν καὶ εἰς τοὺς ἡμετέρους ποιητάς, στερουμένους πολλάκις καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου των, καὶ θέλετε ἰδεῖ ἂν αἱ ποιήσεις των εἶναι, ὡς σεῖς τὰς χαρακτηρίζετε κακεντρεχῶς, «κακόηχοι μόνον κρωγμοὶ καὶ γυμνὰ ἀπὸ φαντασίαν, ἀπὸ αἴσθημα, ἀπὸ κρίσιν καὶ φιλοκαλίαν στιχουργήματα.»

Ἀλλὰ γενομένου λόγου περὶ ποιήσεως καὶ μουσικῆς δὲν εἶναι ἄκαιρον νὰ γνωστοποιήσωμεν εἰς τοὺς τυχὸν ἀγνοοῦντας εἰσέτι τὴν εἴδησιν ἀναγνώστας μας, ὅτι ἐσχάτως παρεστάθη εἰς Παρισίους ὁ *Προφήτης*, ἐπιφανὲς μελόδραμα τοῦ Πρώσσου μελοποιοῦ Μαϋερβέερ, ποιητοῦ *Ροβέρτου τοῦ Διαβόλου* καὶ τῶν *Ὑγιεινῶν*. Εἶναι ἀπερίγραπτος ὁ ἐνθουσιασμὸς μεθ' οὗ ὁ λαὸς τῶν Παρισίων ὑπεδέχθη τὸ νέον τοῦτο ἀριστούργημα τοῦ ἐνδόξου μουσικοδιδασκάλου (maestro) καὶ τὰς κακουχίας, καὶ τὴν δημοκρατίαν του καὶ τὸν *σοσιαλισμὸν* λησμονήσας. Τὴν ἑσπέραν τῆς πρώτης παραστάσεως ἡ τιμὴ τῶν θεωρείων τοῦ θεάτρου ἀνέβη εἰς 700 καὶ 800 φράγκα, τῶν δὲ ἐν τῇ πλατείᾳ ἑδρῶν μέχρι τῶν 100 καὶ 200 φράγκων. Πολλοὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιακῶν ὑπαλλήλων ἀφῆκαν τὰς θέσεις των, ἄνευ ἀδείας, ἀλλ' ἀδεία τῆς δημοκρατικῆς ἐλευθερίας, ἰσότητος, καὶ ἀδελφότητος, διὰ νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὴν πρώτην ἐκείνην παράστασιν, πολλοὶ δὲ καὶ ἐδανείσθησαν παρὰ τῶν ἐπαράτων τοκογλύφων τὸ ἰσότιμον τῆς εἰσόδου· λέγεται μάλιστα, ὅτι εἷς ἔπαρχος ἐτόλμησε νὰ παρουσιασθῇ καὶ πρὸς τὸν τότε ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν Κ. Φωσιέ, ὅστις ἐκπλαγεὶς ὅτι ἦλθεν οὗτος εἰς Παρισίους ἄνευ ἀδείας, τῷ ἐξέφρασε τὴν ἀπορείαν του.

— Ἦλθα νὰ σᾶς ζητήσω χάριν τινα, Κ. Ὑπουργέ.

— Ἐννοῶ, ἐπιθυμεῖτε τὴν χηρεύουσαν θέσιν τῆς Νομαρχίας ***, ἔχει εἰσόδημα μηνιαῖον 6000 φράγκων.

— Σᾶς τάζω ὅτι ὄχι, ἀλλὰ διὰ νὰ σᾶς ἱκετεύσω νὰ μὲ προμηθεύσετε ἓν εἰσιτήριον διὰ τὸ Μελόδραμα·

Ὁ Ὑπουργὸς φύσει εὐαίσθητος (ὡς ὅλοι οἱ ὑπουργοὶ τοῦ κόσμου) καὶ πρὸ πάντων φίλος τῆς Μουσικῆς, ἤσθη διὰ τὴν ἀφιλοκέρδειαν ταύτην καὶ τὴν ἀφέλειαν τοῦ ἐπάρχου του καὶ τῷ ἐχορήγησε συγχρόνως καὶ τὸ εἰσιτήριον καὶ τὴν θέσιν τοῦ Νομάρχου· ἔστω δὲ τοῦτο πρὸς ὁδηγίαν τῶν ἀεικινήτων ἰδικῶν μας ἐπάρχων.

Ἀλλ' ἰδοὺ πλησιάζει ἡ ὥρα τῆς παραστάσεως· ἡ πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ θεάτρου ὁδὸς βρύθει λαοῦ, ἁμαξῶν, ἵππων. Ὅσοι δὲν ἐπρόφθασαν νὰ λάβωσιν ἐγκαίρως γραμμάτια εἰσόδου, ματαίως παρακαλοῦσι, προσφέρουσιν οὐχὶ πλέον τῇ χειρὶ, ἀλλὰ τῇ παλάμῃ χρυσᾶ λουΐγγια διὰ νὰ ἐπιτύχωσι κἀνέν . . . . Οὐδεὶς εὑρίσκεται ὁ παραχωρῶν.

Τὸν παρελθόντα μῆνα παρ' ἡμῖν συνέβη τραγικόν τι καὶ σπάνιον εὐτυχῶς εἰς τὰς ἡμέρας μας συμβάν· νέα τις, ἐν Μεσολογγίῳ, ὀνόματι Πηνελόπη ηὐτοχειρίσθη δι' ἔρωτα! Ἡ μήτηρ της καὶ ἡ συγγενεῖς της ἐβίαζον αὐτὴν νὰ νυμφευθῇ τὸν μνηστῆρά της, νέον ὃν δὲν ἠγάπα, καὶ ὄχι τὸν νέον ὃν ἠγάπα· αὐτὴ δὲ διὰ ν' ἀπαλλαγῇ, ηὐτοχειρίσθη, ψυχρὸν μνῆμα λαβοῦσα ἀντὶ νυμφικῆς παστάδος καὶ δάδας νεκρικὰς ἀντὶ τῶν λαμπάδων τοῦ ὑμεναίου «Φεῦ! φεῦ! « βροτοῖς ἔρωτες ὡς κακὸν μέγα! » δικαίως ἐπεφώνει ἡ Μήδεια τοῦ Εὐριπίδου. Ἡ φιλόκαλος νεολαία τοῦ Μεσολογγίου ἐθρήνησε τὴν παρθένον, δι' ἡρωελεγείων ἐπιταφίων, καὶ ἀσμάτων!

Κατὰ δὲ τὸν ἐνεστῶτα μῆνα ὁ σκληρὸς χάρων ἤνοιξεν ἐνταῦθα δύω ἄλλα μνήματα νεανίδων! Ἀλλ' αὐταὶ δὲν ἀπέθανον, αἱ τάλαιναι! δι' ἔρωτα, ἀλλ' ἀπὸ χρονίας νόσους, περικαλλεῖς καὶ χαριτόβρυτοι ἀμφότεραι, καὶ ἀμφότεραι κατακλιθεῖσαι εἰς τὴν μαύρην τοῦ θανάτου κλίνην ἀνεπαισθήτως μὲ ἱλαρὰν ὄψιν καὶ μὲ μειδίαμα ἀγγελικὸν εἰς τὰ χείλη. Πρὶν παρέλθει ἡ ὥρα τῶν ἀνθέων, παρῆλθον αὗται ἐκ τοῦ ματαίου τούτου σκηνώματος καὶ ὡς ἄνθη μυρίπνοα ἐμαράνθησαν μεταξὺ εὐθαλῶν ἀνθέων!

« *Ἐν μύροις, παρθένοι, αἱ ὑμῶν ψυχαί!* »

ΓΟΡΓΙΑΣ.